

Kemal Gözler
ALINTI VE ATIF
USÛLLERİNE GİRİŞ
Bir Ders Kitabı

alıntı op. cit. atıf et al. « » plagiat

dipnot * quotation bibliografya citation

paraphrase ibid. † id. vurgu supra

réimpression “ ” kâinye passim baskı

yayıncı ed. § rundnummer cf.

çev. intihal sic ‘ ‘ courtesy credits

omissions contra trans. s. viz

verso circa p. folio s.n.

Bu metin bir “seçki”dir. Bu “seçki”, Kemal G?zler’in *Alıntı ve Atıf Usûllerine Giriş: Bir Ders Kitabı* (Bursa, Ekin, 2023) başlıklı kitabının tanıtımı amacıyla buraya konulmuştur. Seçki, kitabın kapaklarından, önsözünden, girişinden, içindekiler kısmından, bibliyografyasından, dizininden ve kitaptan örnek olarak seçilmiş çeşitli sayfalardan oluşmaktadır. Sayfalar ardışık değildir. Sayfa numaralarında asıl kitaba göre farklılık olabilir.

Bu Sayfanın URL’si: <https://www.anayasa.gen.tr/aaug-secki.pdf>

Ana Sayfanın URL’si: <https://www.anayasa.gen.tr/aaug.htm>

© K. G?zler, 24 Ağustos 2023.

Kemal Gözler
ALINTI VE ATIF USÛLLERİNE GİRİŞ
Bir Ders Kitabı

(c) K. Gözler (www.anayasa.gen.tr/aaug.htm)

ISBN: 978-625-6460-37-9
© K. Gözler, 2023. Her hakkı mahfuzdur.

1. Baskı: Ağustos 2023
Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler
Düzeltilme: Ürküş Gözler ve Melih Çiçekci
Kapak: Kemal Gözler
Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com
Kitabın Tanıtımı: www.anayasa.gen.tr/aaug.htm

Yayınevi

Ekin Basım Yayın Dağıtım
Şhreküstü Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi
Durak Sokak No 2, Osmangazi- BURSA
Tel: 0224-223 04 37; *Fax:* 223 41 12
E-mail: info@ekinyayinevi.com
Web: www.ekinyayinevi.com
Sertifika No: 48743

Baskı

Star Ajans Ltd. Şti.
Alaettinbey Mah., 634. Sokak
NİLTİM, 2. Bölge, Ayaz Plaza no 24
Nilüfer - BURSA
Tel: 0224 249 23 20
Sertifika No: 48334

Önerilen Kütüphane Tasnif Numaraları

Library of Congress: KF245.G69 2023

Dewey: 808.027 GÖZ 2023

Kemal Gözler

ALINTI VE ATIF USÛLLERİNE GİRİŞ

Bir Ders Kitabı

(c) K. Gözler (www.anayasa.gen.tr/aaug.htm)

E K İ N

Basım Yayın Dağıtım

Bursa - Ağustos 2023

BAZI KÖTÜ NİYETLİ YAZARLARA UYARI

Geçmişte yaşadığım acı tecrübeler, bana bu ülkede yazılan kitap ve makalelerin ve hatta çizilen şemaların bazı kötü niyetli yazarlar tarafından çalındığını öğretti.

Bu satırları okumak zorunda kalan dürüst meslektaşlarımdan özür dileyerek belirtmek isterim ki, bu kitap, yağmalanacak bir maden veya herkesin serbestçe yararlanacağı bir "kamu malı" değildir; yazarının alın teri ve fikri eseridir.

Kitaplarımdan alıntı yapılması her yazar gibi beni de mutlu eder. Ancak bu alıntının kaynağının gösterilerek usûlüne uygun olarak yapılması ve makul bir miktarı geçmemesi gerekir.

Benim kitaplarımdan usûlsüz alıntılar yaparak veya benim kitaplarımı kendi cümleleriyle özetleyerek kitap yazmaya kalkacak bir sözde yazarlara şunu söylemek isterim ki, bir kitaptan özetlenerek yazılan kitap, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa göre "işleme eser" niteliğinde bir eserdir. Adı geçen Kanunun 21'inci maddesine göre "işleme hakkı" da "münhasıran eser sahibine ait" bir haktır.

Kitabımdan ancak 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesindeki şartlara uyularak iktibas (alıntı) yapılabilir. Bu şartlar şunlardır: (1) İktibas, bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*" bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (m.35/1). (2) İktibas, maksadın haklı göstereceği bir nispet dâhilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılmalıdır (m.35/3). (3) İktibas, belli olacak şekilde yapılmalıdır (m.35/5) [Bilimsel yazma kurallarına göre, aynen iktibasların tırnak içinde verilmesi ve iktibasın üç satırdan uzun olması durumunda iktibas edilen satırların girintili paragraf olarak dizilmesi gerekmektedir]. (4) İktibas ister aynen ister mealen olsun, eserin ve eser sahibinin adı belirtilerek iktibasın kaynağı gösterilmelidir (m.35/5). (5) İktibas edilen kısmın alındığı yer (sayfa numarası) belirtilmelidir (m.35/5).

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71'inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi "*bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kiş*"nin altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılmasını ve beşinci bendi de "*bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kiş*"nin altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını öngörmektedir. K.G.

OKUYUCULARA UYARI

Elinizde tuttuğunuz kitap, kâğıt ve mürekkepten ibaret değildir. Yazarın alın terinin ürünüdür. Keza bu kitabın ortaya çıkmasında, yazarın yanında, yayınevinde ve matbaada çalışan pek çok kişinin emeği vardır. Bir kitabın korsan baskısı veya korsan dijital nüshası, başta yazar olmak üzere, bu kitabın ortaya çıkması için çalışan pek çok kişinin emeğinin çalınması anlamına gelir. *Korsan kitap satın alarak veya korsan dijital nüsha indirerek emek hırsızlığına ortak olmayınız!*

Lütfen bu kitabın korsan baskısını satanları veya korsan dijital nüshalarını internete yükleyenleri ve bunları paylaşanları yayınevine (0224 223 04 37) veya yazara (kgozler@hotmail.com) bildiriniz.

Bir kitabın fiyatı ile o kitabın korsan baskısının fiyatını karşılaştırmamak gerekir. Bir kitabın fiyatı, kâğıt ve baskı giderinin yanında, telif hakkı, dizgi ve grafiker ücreti, yayıncı ve dağıtımçı payı ve vergilerden oluşmaktadır. Korsan baskısının ise kâğıt ve mürekkepten başka bir gideri yoktur. Korsan dijital nüshaları internete koyan ve paylaşanların ise tarama maliyetinden başka bir maliyeti yoktur.

Bir kitabın kâğıt değeri ile o kitabın emek değeri arasında nasıl bir fark olduğunu anlamamız için size şunu yapmanızı tavsiye ederim: Bu kitabın sonunda yer alan 16 sayfadan ibaret olan dizini siz yapmaya çalışınız. Bunun için kitabı baştan sona ciddi bir şekilde okumanız, dizin girdisi olabilecek ortalama 1600 civarında kavramı tespit etmeniz, bunların kitapta kaçınıcı sayfalarda geçtiğini yanlarına yazmanız, sonra da bunları alfabetik olarak sıralamanız ve bazılarını da alt girdi olarak yerleştirmeniz gerekmektedir. Böylece bu kitabın 16 sayfadan oluşan dizinini siz yapmış olacaksınız. Bu iş için en az 16 tam gün çalışmanız gerekir. Ancak sizin harcadığınız bu 16 günlük emeği, bu kitabın dizin bölümünü 16 saniyede fotokopi ederek bir başkası gasp edebilmektedir.

Bir kitaptan yazar hak ettiği telif ücretini alamıyor, yayıncı kitaba yatırdığı parayı çıkaramıyorsa, o kitabın yeni baskı yapma ihtimali yoktur. Korsan kitap satın alan veya korsan dijital kitap indiren okuyucuların şunu çok iyi bilmesi gerekir: *Bütün okuyucuların korsan kitap satın oldukları gün, Türkiye'de yeni bir kitap yayınlanmayacaktır ve o gün bu okuyucular satın alacak korsan kâğıt kitap veya internette indirecek korsan dijital nüsha da bulamayacaklardır. Çünkü bunların hepsi bir kopyadır; aslı olmayan şeyin kopyası da olmaz. Korsan baskı ve korsan dijital nüshalar, kitabı öldürmek üzere. Haberiniz olsun!*

Korsan kitap sorunu hakkında daha fazlası için bkz.: www.anayasa.gen.tr/korsan-kitap.htm.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	1-4
-------------	-----

GİRİŞ

I. Devlerin Omzundaki Cüceler	5
II. Bu Kitabın Konusu Genelde Sosyal Bilimler, Özelde Hukuk Bilimi Alanında Alıntı ve Atıf Usûlleridir	6
III. Bu Kitabın Konusu Bilimsel Araştırma ve Yazma Değil, Münhasıran Alıntı ve Atıf Usûlleridir.....	6
IV. Alıntı ve Atıf Usûlleri Hakkında Kaynaklar	7
A. Türkiye'de.....	7
B. Fransa'da.....	8
C. ABD'de.....	9
D. Birleşik Krallık'ta	9
V. Bu Kitap Kimlere Hitap Ediyor?.....	11
VI. Alıntı ve Atıf Usûlleri Konusunda İyi Niyet Yeterli midir?.....	11
VII. Bu Kitapta Verilen Örneklere İlişkin Açıklamalar	12
VIII. Bu Kitabın Plânı	14

Birinci Kısım ALINTI USÛLLERİ

Bölüm 1

ALINTI KAVRAMI

I. Terimler	18
II. Tanımı	19
III. Alıntı Maksudı.....	21
IV. Alıntı Türleri	21
V. Mealen Alıntı mı, Aynen Alıntı mı? Mealen Alıntı Kuralı, Aynen Alıntı İstisnayı Oluşturur	22

Bölüm 2

MEALEN ALINTI

I. Tanımı.....	23
II. Mealen Alıntının Varlık Sebebi.....	25
III. Bir İfade Nasıl Mealen Alıntı Haline Dönüştürülür? <i>Paraphrasing</i> Usûlleri.....	26
IV. Mealen Alıntı Yazarın Normal Metni İçinde Verilir.....	27

V. Mealen Alıntı Yazarın Kendi Üslubu İçinde Verilmelidir	28
VI. “Başarılı” Mealen Alıntı Tuzağı	29
VII. Suni Mealen Alıntı Sorunu	31
VIII. “Sunî Mealen Alıntı” Sorununa Örnekler	34
Sonuç	36

Bölüm 3

GENEL OLARAK AYNE ALINTI

I. Tanımı.....	37
II. Aynen Alıntının Niceliksel Bir Ölçüsü Var mıdır?	38
III. Asla Sadakat Kuralı: Aynen Alıntı, “Aynen” Yapılır	40
IV. Aynen Alıntıda Ölçü ve Aşırı Aynen Alıntı Sorunu	41
V. Mealen Alıntı ile Aynen Alıntının İç İç Geçmesi	43

Bölüm 4

AYNE ALINTILARDA TIRNAK KURALI

I. Tırnak Aynen Alıntının Temel Kuralıdır (“Tırnaksız Alıntı Olmaz”)	44
II. Aynen Alıntıda Tırnağın Anlamı ve Önemi	45
III. Aynen Alıntının Tırnak İçinde Verilmesi Sadece Bilimsel Değil, Aynı Zamanda Hukukî Bir Yükümlülüktür	46
IV. Aynen Alıntının Sonunda Kaynak Gösterilse Bile Tırnak Gerekir	46
V. Aynen Alıntının Tırnak İçinde Verilmesi Kuralının İhlâline Örnekler	47
VI. Aynen Alıntılanan Metindeki Çift Tırnakların Tek Tırnağa Dönüştürülmesi	49

Bölüm 5

AYNE ALINTI TÜRLERİ

Kısa ve Uzun Aynen Alıntılar

I. Aynen Alıntının Veriliş Şekli: Kısa ve Uzun Aynen Alıntılar.....	50
A. Kısalığın ve Uzunluğun Ölçüsü: Üç Satır Kuralı	50
B. Üç Satır Kuralının İstisnaları	52
II. Kısa Aynen Alıntılar: Paragraf İçinde Verilir.....	53
A. Kısa Aynen Alıntılar Tırnak İçinde Verilir	53
B. Kısa Aynen Alıntılar Paragraf İçinde Verilir.....	53
C. Kısa Aynen Alıntılar Normal Yazı Tipi Stilinde Verilir.....	55
III. Uzun Aynen Alıntılar: Girintili Paragraf Biçiminde Verilir (Blok Alıntılar).....	56
A. Uzun Aynen Alıntılar Tırnak İçinde Verilmesi Yetersizdir	57
B. Uzun Aynen Alıntılar İçin Girintili Paragrafın Varlık Sebebi	57
C. Girintili Paragraf Örneği.....	58
D. Girintili Paragrafın Tanımı ve Tâbi Olduğu Kurallar.....	59
E. Girintili Paragrafta Satır Başı Boşluğu Verilir mi?.....	60
F. Girintili Paragraf Şeklinde Verilen Aynen Alıntılar Tırnak İçine Almak Gerekli midir?	62
G. Çok Uzun Aynen Alıntılar	63
H. Aynen Alıntılar Girintili Paragraf Yerine Normal Paragraf İçinde İtalikle Verilebilir mi?	64

Bölüm 6

AYNEN ALINTILARDA VURGU

I. Aynen Alıntılanan Metnin Kendisindeki Vurgular.....	66
II. Alıntıyı Yapan Yazarın Yaptığı Vurgular: “İtalikler Bize Ait”	67
III. Vurgu Daima İtalikle Yapılmalıdır	70

Bölüm 7

AYNEN ALINTILARIN SUNULMASI

I. Aynen Alıntının Alıntılayan Yazarın Cümlelerinin İçinde Doğrudan Verilmesi.....	71
II. “Yazara Göre”, “Yazarın Belirttiği Üzere” ve Benzeri İbarelerden Sonra Aynen Alıntının Verilmesi.....	72
III. Üst Üste İki Noktadan Sonra Aynen Alıntının Verilmesi	73
IV. Takdim İbarelerinin Başa, Ortaya veya Sona Gelmesi	74
V. Takdim İbarelerinin Aynen Alıntının İçine Girmesi	75
VI. Parça Parça Aynen Alıntı Yapma	75
VII. Mevzuattan Yapılan Aynen Alıntıların Sunulması.....	76
VIII. Mahkeme Kararlarından Yapılan Aynen Alıntıların Sunulması.....	77

Bölüm 8

AYNEN ALINTILARDAN ÇIKARMALAR Üç Nokta Kuralı

I. Çıkarma Sebepleri	79
II. Çıkarmanın Yöntemi: Üç Nokta.....	80
III. Üç Noktanın Kullanılacağı Hâller.....	80
A. Çıkarılan Harf veya Harfler Yerine Üç Nokta.....	80
B. Çıkarılan Kelime veya Kelimeler Yerine Üç Nokta	81
C. Çıkarılan Cümle veya Cümleler Yerine Üç Nokta	81
D. Çıkarılan Paragraf ve Paragraflar Yerine Üç Nokta (Uzun Aynen Alıntılarda Çıkarmalar).....	81
IV. Üç Noktanın Kullanılmayacağı Hâller	83
V. Asıl Metinde Üç Noktanın Kullanılması Durumu.....	84
VI. Aynen Alıntılarda Yapılan Çıkarmalarda İyi Niyet ve Dürüstlük Kuralı: Anlamı Çarpıtma Yasağı.....	85

Bölüm 9

AYNEN ALINTILARDAKİ DÜZELTME VE EKLEMELER

I. Aynen Alıntıda Hataların Aynen Bırakılması veya Düzeltilmesi	87
A. Bilgi Hataları	87
B. İmlâ Hataları.....	88
1. Aynen Alıntılardaki İmlâyâ Sadakat Kuralı	89
2. İstisna: Fahiş, Apaçık veya Yanlış Anlamaya Yol Açabilecek Hatalar Düzeltilmelidir	89
C. Basit Maddî Hatalar.....	90
II. Aynen Alıntılarda Eklemeler ve Açıklamalar.....	90

Bölüm 10**AYNEN ALINTILARDA UYUM VE HARF DÖNÜŞÜMÜ**

I. Aynen Alıntılarının Asıl Metinle Uyumlulaştırılması (İsmin Hâl Ekleri, Fiil Çekim Ekleri, Zaman, Aktif-Pasif, vs.).....	94
A. Uyum Sorunu Yaratmayan Aynen Alıntılar.....	95
B. Uyum Sorunu Yaratan Aynen Alıntılar.....	95
C. Uyum Nedeniyle Değişen Ekleri Parantez İçine Alma Kuralı.....	96
D. Uyumlulaştırmaya Mevzuattan Örnekler.....	96
E. Uyumlulaştırmaya İhtihattan Örnekler.....	97
F. Uyumlulaştırmaya Doktrinden Örnekler.....	98
II. Aynen Alıntılarda Büyük Harf Küçük Harf Dönüşümü.....	98
A. Alıntının Başındaki Büyük Harfin Küçük Harfe Dönüştürülmesi.....	98
B. Alıntının Başındaki Küçük Harfin Büyük Harfe Dönüştürülmesi.....	99
C. Küçük Harften Büyük Harfe veya Büyük Harften Küçük Harfe Dönüşüm Durumunda Köşeli Parantez Kullanmak Gerekir mi?.....	100

Bölüm 11**YABANCI DİLDEN AYNEN ALINTILAR**

I. Yabancı Dilden Aynen Alıntı Sorunu.....	102
A. Yabancı Dilde Yazılmış Eserlerden Aynen Alıntı Yapılması Caiz midir?.....	102
II. Yabancı Dilden Çeviri Yoluyla Yapılan Alıntılar, “Mealen Alıntı” mı, Yoksa “Aynen Alıntı” Formunda mı Verilmelidir?.....	105
III. Çevirilerden Alıntı.....	105
IV. Yabancı Dilden Alıntı, Alıntıyı Yapan Yazar Tarafından Bir Başkasına Çevirtilebilir mi?.....	108
VI. Yabancı Dilden Aynen Yapılan Alıntılarda Alıntının Türkçesinin Verilmesi veya Türkçesi Verilen Alıntının Aslının Eklenmesi.....	110

Bölüm 12**AYNEN ALINTILARLA İLGİLİ DİĞER KONULAR**

I. Aynen Alıntının Sonundaki Noktalama İşaretleri.....	114
II. Aynen Alıntılanan Cümlenin Sonundaki Nokta Çıkarılır.....	116
III. Aynen Alıntı İçinde Aynen Alıntı.....	118
IV. Aynen Alıntının İçindeki Atıflar (Aynen Alıntıya Bağlı Dipnotlar Sorunu).....	119

Bölüm 13**ALINTI ŞARTLARI**

“Fikrî Eser Merdiveni”.....	121
I. Alıntılarının Sınırlılığı Kuralı: Alıntı, Bazı Cümle veya Fıkralarla Sınırlı Olmalıdır.....	123
A. Kanunî Dayanak: FSEK, m.35/1, b.1.....	123
B. Kural: Uzun Alıntı Yasağı.....	125
C. Uzun Alıntı Yapma Yasağının Bir Sonucu: Plân Alıntısı Yapılamaz.....	126
Plân Alıntısı Yapma Yasağına Örnekler.....	126
D. İstisnalar: Uzun Alıntının Caiz Olduğu Hâller.....	127

E. Görsel Malzemenin Alıntılanması (Grafik, Resim, Fotoğraf vb.lerinin İktibas)	128
II. Alıntı, “Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde ve Münderecatı Aydınlatmak Maksudıyla” Yapılmalıdır.....	130
A. Alıntı İçeriği Aydınlatmak Amacıyla Yapılmalıdır.....	130
B. Alıntı Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde Yapılmalıdır	131
C. <i>Fair Use</i> (Adil/Dürüst Kullanım) Doktrini.....	131
III. Alıntının Belli Olacak Şekilde Yapılması Lazımdır.....	132
IV. Alıntının Kaynağı Gösterilmelidir	133
V. Alıntı Şartlarıyla İlgili Ek Konular.....	134
A. Alıntı Yapılacak Metnin “Sahibinin Hususiyetini Taşması” Gerekir mi?.....	134
B. Alıntı Yapılacak Metnin, FSEK, M.1/B-1-A’DA Sayılan Eser Kategorilerinden Birine Girmesi Gerekir mi?	136
C. Alıntı Yapılacak Metnin Alenileşmiş Olması Gerekir mi?	137
D. İşleme	137
E. Esinlenme	140
F. Farkında Olmadan Alıntı	141
G. Çifte Yaratma.....	143
H. Kendinden İntihal.....	144
I. Tekrar Yayın.....	144

Bölüm 14

KAYNAK GÖSTERME ŞARTLARI

I. Kaynak Gösterme Kuralının Niteliği	146
A. Ahlâk Kuralı Olarak Kaynak Gösterme Zorunluluğu.....	146
B. Örf ve Âdet Kuralı Olarak Kaynak Gösterme Zorunluluğu.....	147
C. Hukuk Kuralı Olarak Kaynak Gösterme Zorunluluğu.....	149
D. Disiplin Hukuku Kuralı Olarak Kaynak Gösterme Zorunluluğu.....	149
E. Kaynak Gösterme Sadece Bir Ahlâk, Örf ve Âdet ve Hukuk Kuralı Olmanın Ötesinde Kamu Yararı İçin, Bilimsel Gelişme İçin de Gereklidir	150
II. Kaynak Göstermenin Usûlü: Minimum Kanunî Unsurlar	151
A. Eserin Adı	151
B. Eser Sahibinin Adı.....	151
C. Alıntının Alındığı Yer	151
III. Kaynak Göstermenin Şartları	153
A. Kaynak Gösterilmelidir; Aksi Takdirde “Kaynaksız Alıntı” Durumu Oluşur.....	153
Örnek 1	154
Örnek 2	154
B. Kaynak Yeterli Bir Şekilde Gösterilmelidir, Aksi Takdirde “Yetersiz Kaynak Gösterme” Durumu Oluşur.....	155
Örnek 1	158
Örnek 2	158
C. Kaynak Doğru Bir Şekilde Gösterilmelidir; Aksi Takdirde “Yanlış Kaynak Gösterme” Durumu Oluşur.....	159
Örnek 1	160
Örnek 2	160

D. Kaynak Dürüst Bir Şekilde Gösterilmelidir; Aksi Takdirde “Aldatıcı Kaynak Gösterme” Durumu Oluşur.....	161
Örnek 1	162
Örnek 2	163
E. Aldatıcı Kaynak Göstermenin Özel Bir Türü Olarak “Transit Atf” Usûlü (“Alıntıyı Bir Yazardan Yapıp, Atfı O Yazara Atf Yaptığı Yazara Yapmak”).....	163
Örnek 1	165
Örnek 2	166
Örnek 3	166
IV. Kaynak Gösterme Şartının İstisnası: Anonim Bilgiler İçin Kaynak Göstermek	
Gerekli Değildir.....	167
Örnek 1	168
Örnek 2	169
Örnek 3	170

Bölüm 15

MEVZUAT VE YARGI KARARLARINDAN ALINTI ŞARTLARI (Mevzuat ve Yargı Kararlarından Yararlanma Serbestisi)

I. Mevzuat ve Yargı Kararlarından Yararlanma Serbestisi (FSEK, m.31).....	171
A. Serbestinin Konusu: Mevzuat ve İçtihat.....	172
1. Mevzuat.....	172
2. Yargı Kararları	172
B. Mevzuat ve İçtihattan Yararlanma Serbestisinin Kapsamı	173
II. Mevzuat ve Yargı Kararlarının Çoğaltılması, Yayılması veya İşlenmesi.....	174
III. Mevzuat ve İçtihat Derlemeleri	174
IV. Mevzuat ve Yargı Kararlarından Herhangi Bir Suretle Faydalanma: Mevzuat ve İçtihattan Alıntı Yapmanın Şartları	176

Bölüm 16

YARGI KARARLARINDA ALINTI YAPMA ŞARTLARI

I. Alıntı ve Atf Usûlleri Mevzuat ve İçtihadı da Bağlar	178
A. Doktrinin Mevzuat ve İçtihattan Alıntı Yapma Serbestisi Vardır; Ama Mevzuat ve İçtihadın Doktrinden Alıntı Yapma Serbestisi Yoktur.....	178
B. FSEK, m.35’teki Alıntı Şartları, Kanun Koyucuyu da, Hâkimleri de Bağlar	179
II. Yargı Kararlarında Yapılan Alıntı ve Atflara İlişkin Kurallar.....	179
III. Yargı Kararlarında Yapılan Alıntı ve Atf Örnekleri	180
A. Yabancı Mahkeme Kararlarından Örnekler	180
1. Metin İçinde Atf Usûlüne Örnek (Kısa Aynen Alıntı): ABD Yüksek Mahkemesinin <i>McLane Co. v. EEOC</i> Kararı, 581 U. S. 72, 83 (2017).....	181
2. Metin İçinde Atf Usûlüne Örnek (Uzun Aynen Alıntı): ABD Yüksek Mahkemesinin <i>United States v. Estate of Romani</i> Kararı, 523 U. S. 517, 534 (1998).....	181
3. Dipnotta Atf Usûlüne Bir Örnek: ABD Yüksek Mahkemesinin <i>INS v. St. Cyr</i> Kararı, 533 U. S. 289, 302 (2001).....	182

B. Türk Mahkeme Kararlarından Örnekler	183
1. İlk Derece Mahkemesi Kararlarından Bir Örnek: İstanbul 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 8 Aralık 2020 Tarih ve E.2019/686, K.2020/613 Sayılı Kararı ..	184
2. Bir Yargıtay Kararından Örnek: Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 21 Mayıs 2019 Tarih ve E.2017/1100, K.2019/593 Sayılı Kararı	184
3. Bir Danıştay Kararından Örnek: Danıştay 10. Dairesi, 3 Mart 2022 Tarih ve E.2019/7060, K.2022/1730 Sayılı Karar	185
4. Bir Anayasa Mahkemesi Kararı Karşı Oy/Farklı Gerekçe Yazısından Örnek: 16 Ocak 2014 Tarih ve E.2013/77, K.2014/4 Sayılı Karar	186

Bölüm 17

USÛLSÜZ ALINTININ İSPATI

I. Genel Şart: Cümleler Arasında İçerik Bakımından Benzerlik Olmalıdır	190
II. Özgün Bilgiler Alanında Alıntının İspatı Şartı: İçerikte Benzerlik Yeterlidir	191
III. Genel Bilgiler Alanında Alıntının İspatı Şartı: İçerik+Üslûpta Benzerlik Gerekir	191
IV. Üslûpta, Yani Kelimelerde Benzerlik Delili	192
A. Benzerlik Oranı Nedir?	192
B. Dipnotlarda da Benzerlik Var mı?	193
Bir Örnek	193
C. Alıntının Öncesinde ve Sonrasında da Benzerlik Var mı?	194
D. Hatalar da Aktarılmış mı?	195
Örnek 1	195
Örnek 2	196
V. Usûlsüz Alıntıların Tespitinde İntihal Programları İşe Yarar mı?	197

İkinci Kısım

ATIF USÛLLERİ

I. Kavramlar: Kaynak Gösterme, Atıf, Gönderme, Referans, Zikretme, Anma, Sitasyon..	202
“Alıntı”-“Atıf” İlişkisi ve Farkı	202
“Atıf”-“Kaynak Gösterme” Farkı	205
II. Atfın Fonksiyonları	205
III. Atfın Yeri: Metin İçinde mi, Dipnotta mı, Bölüm Sonunda mı?	206
A. Metin İçinde Atıf	206
B. Dipnotta Atıf	207
C. Bölüm Sonunda Atıf	208
IV. Atfın Genel Yapısı	210

Birinci Alt-Kısım

MEVZUATA ATIF USÛLLERİ

I. Mevzuata Atfın Genel Yapısı	211
II. Mevzuat Türlerine Göre Atıfta Ortak ve Farklı Usûller	212
III. Mevzuata Atıfta Tasarruf İlkesi	212

Bölüm 18

KANUNLARA ATIF USÛLLERİ

I. Kanunlara Atıfta Künye Bilgileri.....	214
A. Kanunların Künye Bilgileri Nelerdir?.....	214
1. Kanunun Başlığı (İsmi).....	215
2. Kanunun Sayısı.....	215
3. Kanunun Tarihi.....	216
B. Kanunlara Tam Künye Atf.....	217
C. Kanunlara Kısa Künye Atf.....	218
D. Tam Künye Atf mı, Yoksa Kısa Künye Atf mı?.....	220
II. Kanunlara Atıfta Yer Belirleyicisi: Madde, Fıkra, Cümle ve Bent Numaraları.....	221
A. Maddelere Atf Usûlü.....	221
1. Madde Kavramı.....	221
2. Madde Numaraları.....	222
3. Kısaltmalar.....	222
4. Ek Maddelere Atf.....	223
5. Maddelerin Arasına Eklenen Maddelere Atf.....	224
6. Mükerrer Maddelere Atf.....	224
7. Geçici Maddelere Atf.....	225
B. Fıkralara Atf Usûlü.....	226
C. Cümlelere Atf Usûlü.....	229
D. Bentlere Atf Usûlü.....	229
1. Küçük Harflerle Numaralandırma.....	229
2. Arap Rakamlarıyla Numaralandırma.....	230
E. Madde, Fıkra, Bent ve Cümle Metinlerinde Yapılan Değişiklik, Eklmeler, İlgalar ve İptaller.....	233
III. Kanunlara Atıfta Bilgi Kaynağının Belirtilmesi.....	234
A. Resmî Gazete.....	235
B. Mevzuat Bilgi Sistemi.....	239
C. Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi.....	240
D. Diğer Resmî Kaynaklar.....	241
E. Kanunlara Atıfta Bilgi Kaynağını Belirtmek Gerekli midir?.....	241
IV. Kanunlara Atf Metin İçinde mi, Yoksa Dipnotta mı Yapılmalıdır?.....	242

Bölüm 19

KANUN DIŞINDAKİ MEVZUATA ATIF USÛLLERİ

I. Anayasalara Atf usûlleri.....	245
A. Türk Anayasalarına Atf.....	245
1. Metin İçinde Atf.....	246
2. Dipnotta Atf.....	247
B. Yabancı Anayasalara Atf.....	247
1. Metin İçinde Atf.....	248
2. Dipnotta Atf.....	248
C. Anayasalara Atıfta Yer Belirleyicisi: Madde, Fıkra ve Bent.....	249
II. Kanun Hükmünde Kararnamelere Atf Usûlleri.....	250
III. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Atf Usûlleri.....	252

IV. Yönetmeliklere Atıf Usûlleri	253
A. Cumhurbaşkanlığı Yönetmelikleri	254
B. Bakanlıklar ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetmelikleri	255

İkinci Alt-Kısım

MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Bir Ön Sorun: Neden “İçtihat” Değil, “Mahkeme Kararı” Terimini Kullanıyoruz?	257
II. Bu Alt-Kısımın Plânı	258
III. Bu Alt-Kısımın Bölümleri Arasındaki İlişki	259

Bölüm 20

MAHKEME KARARLARINA ATIFTA GENEL VE ORTAK USÛLLER

I. Mahkeme Kararlarına Atfın Genel Yapısı	260
II. Birinci Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Künye Bilgileri	262
A. Mahkemenin İsmi	262
B. Kararın Tarihi	262
C. Karar Sayısı	264
1. Sayının Genel Yapısı: Yıl ve Numara	265
2. Türkiye’de “Esas” ve “Karar” Kelimeleri veya Bunların Kısaltmaları	265
3. “Ve” Değil, Virgül	266
4. Önce Esas, Sonra Karar Sayısı	266
5. Yıl Bilgisi	266
6. “Numaralı” Değil, “Sayılı”	267
7. Değişik Türde Kararlar	267
8. Esas ve Karar Sayıları “Sayı” Kelimesi Kullanılmadan Verilmemelidir	268
9. Türkiye’de Kararlar Esas Sayısı Kullanılmadan Sadece Karar Sayısıyla Zikredilebilir mi?	268
D. Kararın İsmi	269
1. “Davacın Adı v. Davalının Adı”	269
2. <i>Versus</i> Yerine Tire veya Taksim İşareti	270
3. “Davacı Davalıya Karşı” veya “Katılan Sanığa Karşı”	271
4. Önerimiz	271
5. Kararların İsimlendirilmesinde Akılda Kalıcılık Sorunu	272
6. Anonimleştirme Sorunu ve Eleştirilerimiz	272
7. Mahkeme Kararlarına İsim Verilmesi Konusunda Önerilerimiz	275
8. Mahkeme Kararlarına Konularından Hareketle İsim Verilmesi	276
E. “Karar” Kelimesi	277
F. Mahkeme Kararlarına Tam Künye ve Kısa Künye Atfı	278
1. Tam Künye Atfı	278
2. Kısa Künye Atfı	278
3. Kısa Künye Atfı Caiz midir?	279

III. İkinci Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Yer Belirleyicisi Bilgileri.....	280
A. Yer Belirleyicisi Olarak Paragraf Numarası (Paragraf Numarasıyla Nokta Atışı Atıf)	280
B. Yer Belirleyicisi Olarak Sayfa Numarası (Sayfa Numarasıyla Nokta Atışı Atıf).....	281
C. Yer Belirleyicisinin Kullanılmaması	282
IV. Üçüncü Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Bilgi Kaynağının Belirtilmesi	282
A. Başlıca Karar Bilgi Kaynakları	282
B. Bilgi Kaynağının Belirtilmesi Zorunlu mudur?.....	283
C. Yayınlanmamış ve Keza Veri Tabanlarında Bulunmayan Kararlara Atıf Yapılabilir mi?.....	284
V. Mahkeme Kararlarına Atıfta Kısaltma Sorunu.....	285
A. Mahkeme İsimlerinin Kısaltılması	286
B. Kurul ve Daire İsimlerinin Kısaltılması.....	286
C. Diğer Künye Bilgilerinin Kısaltılması.....	287
D. Bilgi Kaynaklarının Kısaltılması.....	287
VI. Genel ve Ortak Atıf Şablonu.....	288
A. Dipnotta Atıf Şablonu	288
1. Kâğıt Dergide Yayınlanan Kararlara Atıf Şablonu	288
2. İnternette ve Veri Tabanlarında Yayınlanan Kararlara Atıf Şablonu.....	289
B. Metin İçinde Zikretme Şablonu.....	289
VII. Yukarıdaki Kuralların Örnekler Üzerinde Gösterilmesi ve Açıklanması	289
VIII. Mahkeme Kararlarına Atıfta Hâkim İsimleri ve Karşı Oy Yazıları.....	292
A. Tek Hâkimli Mahkemelerde.....	293
B. Çok Hâkimli Mahkemelerde	294
1. Karşı Oy Yazılarına Atıfta Hâkim İsimlerinin Belirtilmesi.....	294
2. Oy Birliğiyle veya Oy Çokluğuyla Verilen Kararlara Atıfta Hâkim İsimlerinin Zikredilmesi Sorunu.....	295
IX. Mahkeme Kararlarına Atıfta Tasarruf İlkesi	295
A. Atıf Kısa Bir Şekilde Yapılmalıdır.....	295
B. Mahkeme Kararlarına Gerekmedikçe Atıf Yapılmamalıdır	296
X. Türkiye’de Yargı Kararlarına Atıf Konusunda Eleştiriler.....	299

Bölüm 21

TÜRK MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Anayasa Yargısı: Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlleri.....	304
A. Norm Denetimi Kararlarına Atıf Usûlü.....	304
B. Yüce Divan Kararlarına Atıf Usûlü.....	304
C. Yasama Dokunulmazlığı ve Milletvekilliğinin Düşmesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	305
D. Anayasa Mahkemesinin Yürürlüğü Durdurma Kararlarına Atıf Usûlü.....	305
E. Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarına Atıf Usûlü.....	305
II. Adli Yargı Organlarının Kararlarına Atıf Usûlleri	306
A. Yargıtay Kararlarına Atıf Usûlü.....	307
B. Bölge Adliye Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	307
C. Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri Kararlarına Atıf Usûlü	307
III. İdarî Yargıda Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri	308

A. Danıştay Kararlarına Atıf Usûlleri	308
B. Bölge İdare Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	309
C. İdare ve Vergi Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	309
IV. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	309
V. Yüksek Seçim Kurulu Kararlarına Atıf Usûlü.....	310
VI. Eski Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	310
VII. Eski Askerî Yargıtay Kararlarına Atıf Usûlü.....	310

Bölüm 22

YABANCI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Genel Gözlemler	313
II. ABD Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri	314
A. ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	315
B. ABD’de Diğer Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri	315
C. ABD’de Hakim İsimleri, Çoğunluk ve Karşı Oy Yazıları.....	315
III. Birleşik Krallık Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri.....	316
Kararlara Atıfta Hâkim İsimlerinin Zikredilmesi	317
IV. Fransız Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri.....	318
A. Fransız Anayasa Konseyi Kararlarına Atıf Usûlü	318
B. Fransız Yargıtayı Kararlarına Atıf Usûlü	318
C. Fransız Danıştay Kararlarına Atıf Usûlü	318
V. Alman Mahkemeleri Kararlarına Atıf Usûlleri.....	319
A. Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	319
B. Alman Federal Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	320
C. Alman Federal İdare Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	320
VI. İsviçre Federal Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlleri.....	321
VII. Diğer Yabancı Ülke Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlü	322

Bölüm 23

ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Uluslararası Adalet Divanı Kararlarına Atıf Usûlü.....	325
II. Milletlerarası Daimî Adalet Divanı Kararlarına Atıf Usûlü	326
III. Uluslararası Ceza Mahkemeleri Kararlarına Atıf Usûlleri	326
A. Uluslararası Ceza Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	326
B. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	327
C. Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	327
IV. Avrupa Birliği Mahkemeleri Kararlarına Atıf Usûlü.....	327
V. Tahkim Mahkemeleri (Hakemlik) Kararlarına Atıf Usûlleri.....	328
VI. Diğer Uluslararası Mahkeme Kararlarına Atıf.....	328
VII. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	328
A. Daire Kararlarına Atıf	328
B. Büyük Daire Kararlarına Atıf	329
C. Komite Kararlarına Atıf	329

Üçüncü Alt-Kısım

DOKTRİNE ATIF USÛLLERİ

I. “Doktrin” Kavramı	330
II. Doktrine Atıfta İki Büyük Sistem: Dipnot Sistemi ve Yazar-Yıl Sistemi	331
A. Dipnot Sistemi.....	331
B. Yazar-Yıl Sistemi	332
III. Değerlendirme: Dipnot Sistemi ve Yazar-Yıl Sisteminin Karşılıklı Avantaj ve Dezavantajları.....	333
A. Yazar-Yıl Sisteminin Avantajları ve Dipnot Sisteminin Dezavantajları	333
1. Sayfa Düzeni ve Dizgi Açısından	333
2. Kısalık-Uzunluk Açısından.....	335
3. Yeknesaklık.....	335
4. Basitlik ve Kolaylık.....	336
5. Okuma Hızı	336
B. Dipnot Sisteminin Avantajları ve Yazar-Yıl Sisteminin Dezavantajları.....	336
1. Künye Bilgilerinde Eksiklik/Tamlık Açısından	337
2. Okuma Hızı Açısından.....	338
3. Her Alana Uygunluk Açısından	338
C. Türkiye’de Hukuk Yazımında Hangi Sistem Tercih Edilmeli?	339

Birinci Ayrım

DİPNOT SİSTEMİ

I. Dipnot Sisteminin Tanımı.....	341
II. “Dipnot Sistemi” İsimlendirmesi.....	342
III. “Klasik Sistem” İsimlendirmesi	343
IV. Dipnot sisteminin Avantaj ve Dezavantajları.....	343
V. Bu Ayrımın Plânı	344

Bölüm 24

DİPNOT SİSTEMİNDE KİTAPLARA ATIF USÛLLERİ

I. Genel ve Ortak Bilgiler	346
A. Atfın Genel Yapısı	346
B. Genel Atıf Şablonu	346
C. Künye Bilgileri ve Bu Bilgilerin Sırası.....	347
1. Künye Bilgileri Kavramı.....	347
2. “Temel Künye Bilgileri”-“Ek Künye Bilgileri” Ayrımı.....	348
3. Sekiz Temel Künye Bilgisi	348
4. Temel Künye Bilgilerinin Sırası.....	350
D. Künye Bilgilerinin Verilmesi Konusunda Genel ve Ortak Kurallar.....	351
1. Dipnotta Künye Bilgileri Dipnot Paragrafı Stilinde Verilir.....	351
2. Bibliyografyada Künye Bilgileri Asılı Paragraf Stilinde Verilir	351
3. Dipnotta ve Bibliyografyada Künye Bilgileri Arasına Virgül Konulur.....	351
4. Künye Bilgisinin En Sonuna Nokta Konulur	352

5. Dipnotta Atıflar Arasına Noktalı Virgül Konulur	352
6. Dipnotta Aynı Yazarın Birden Fazla Eserine Atıf Yapılıyorsa İkinci ve Sonraki Eserlere Atıf Yapılırken <i>Id.</i> Kısaltması Kullanılabilir.....	352
7. Künye Bilgileri Sadece İlk Harfleri Büyük Olmak Üzere Küçük Harflerle Yazılır.....	353
8. Bibliyografik Künyede Sadece Kitap Başlıkları İtalikle Yazılır	354
E. Künyenin Dili Konusunda uyulması gereken kurallar	355
1. Metin Hangi Dilde Yazılıyorsa, Künye de O Dilde Yazılır	355
2. Kitap ve Makale Başlıkları ve Dergi İsimleri Hangi Dildeyseler O Dilde Yazılırlar	357
II. Yazar	357
A. Yazar Adı Atıfta Temel ve Ortak unsurdur	357
B. Yazar Adı Kitabın kapağına Bakılarak Tespit Edilir ve Kitabın Kapağında Nasıl Yazılıyorsa Öyle Yazılır	358
C. Atıfta Yazarın Önadı Çıkartılmamalı ve Keza Kısaltılmamalıdır	359
D. Atıflarda İki Soyadlı Kadın Yazarların İki soyadı da Verilmelidir	360
E. Dipnotta Yazarın Önadı Önce, Soyadı Sonra Yazılmalıdır	360
F. Yazarın Soyadı Büyük Harfle Yazılmamalıdır	361
G. Yazar Adı ve soyadı Bold Yazılmamalıdır.....	362
H. Yazar Adı Hem Büyük+Bold Yazılmamalıdır	362
I. Yazar Adı İtalikle Yazılmamalıdır.....	362
J. Çok Yazarlı Kitaplara Atıflarda Yazar İsimlerinin Verilmesine İlişkin Kurallar	363
1. İki Yazarlı Kitaplara Atıf Usûlü.....	363
2. Üç Yazarlı Kitaplara Atıf Usûlü.....	363
3. Dört ve Daha Fazla Yazarlı Kitaplara Atıf Usûlü	365
K. Yazar Adlarının Sıralanmasına İlişkin Yasaklar	365
L. Yazar Olarak Kurum Adı (Kurumsal Yazarlar).....	366
M. Yazarın Akademik Unvanları ve Keza Kurumu Künyede Belirtilmez.....	367
N. Yazarsız Kitaplara (Anonim Eserlere) Yazar İsmiyle Değil, Başlıklarıyla Atıf Yapılır	368
III. Başlık.....	369
A. Başlık, Künyede Yazar İsminden Sonra İkinci Sırada Verilir	370
B. Başlık Hangi Dildeyse O Dilde Yazılır	370
C. Başlıkların Yazımında Alfabe Sorunları.....	371
D. Başlıklar İtalik Yazı Tipiyle Yazılır	371
E. Başlıklar, Başlık Stiliyle Verilir.....	372
1. Türkçede Başlık Stili.....	372
2. İngilizce Başlık Stili	372
3. Fransızca Başlık Stili.....	373
F. Başlık, Kitabın Kapağında Nasıl Yazılıyorsa Künyede de Öyle Yazılır	374
G. Başlığın Kendisindeki Noktalama İşaretlerine Uyulur.....	375
H. Başlığın Kendisindeki Vurguların Aktarılması: Ters Vurgu	375
I. Ana Başlık ve Alt Başlıklı Kitaplara Atıf	376
IV. Çeviren	377
A. Çevirenin Verilmesine İlişkin Kurallar	377
B. Çeviri Eserlere Atıfla İlgili Ek Hususlar.....	379
V. Yayın Yeri	381
A. Atıfta Yayın Yeri Bilgisi Muhakkak Verilmelidir.....	382

B. Önce Yayın Yeri, Sonra Yayınevi Verilir	382
C. Yayın Yerinden Sonra Üst Üste İki Nokta Değil, Virgül Konulmalıdır.....	382
D. Yayın Yeri, Ülke Olarak Değil, Şehir Olarak Gösterilir	383
E. Türkçe İsmi Olan Şehirlerin İsimleri Türkçe Olarak Yazılır	384
F. Yayın Yeri, Kitabın Basıldığı Yer Değil, Yayınevinin Merkezinin Bulunduğu Yerdir	384
G. Yayın Yeri, Kitabın Dış Kapağına, İç Kapağına veya Künye Sayfasına Bakarak Tespit Edilir.....	385
H. Yayın Yeri Belirtilmemiş KitaplarA Atfı.....	385
I. Ortak Yayınlarda Her İki yayın yeri de Gösterilir	386
J. Aynı Yayınevinin Yayınladığı Kitapta Yayın Yeri Olarak Birden Fazla Şehir Yazılmış ise Sadece İlk Sıradaki Yayın Yeri Verilmelidir	386
VI. Yayınevi.....	387
A. Atıfta Yayınevi Bilgisi Muhakkak Verilmelidir.....	387
B. Atıfta Matbaa Değil, Yayınevi Gösterilir	389
C. Terimler: Yayınevi, Yayınları, Yayıncılık, Kitabevi, vs.....	390
D. Yayınevi, Kitabın Dış Kapağına, İç Kapağına veya Künye Sayfasına Bakarak Tespit Edilir; Buralarda İsmi Nasıl Yazılıyorsa Atıfta da Öyle Yazılır.....	391
E. Yayınevi Çeşitlerine Göre Bazı Hususlar	392
F. Üniversite Yayınevlerinin Gösterilmesi.....	392
G. Birden Fazla Yayınevi Tarafından Yapılan “Ortak Yayınlar”a Atıfta Yayınevinin Gösterilmesi.....	393
H. “Ana Şirket” ve “Bağlı Şirket”ler Tarafından Yapılan Yayınlarda Yayınevinin Gösterilmesi	394
I. Yayınevinin Markaları.....	394
J. Yayınevi İsimlerinden “Yayınevi”, “Yayınları”, “Yayıncılık” Gibi Kelimeler Çıkarılabilir	395
K. Yayınevi İsimlerinden Ticaret Unvanları Çıkarılmalıdır.....	397
L. Yazarın Kendi Yayını Olan KitaplarA Atfı Usûlü.....	397
M. Yayınevi Belirtilmemiş Kitaplar.....	398
N. Varsa Dizi İsmi	398
VII. Baskı Sayısı.....	400
A. Baskı Sayısının Yeri: Baskı Sayısı, Yayınevi Bilgisinden Sonra, Yıldan Önce Verilmelidir	401
B. Doğru Terim Hangisi? “Baskı” mı, Yoksa “Yayın” mı?.....	401
C. Baskı Sayısında Kısaltma Kullanılabilir.....	402
D. Baskı Sayısı Türkçe Olarak Gösterilir.....	403
E. Baskı Sayısının Tespiti	403
F. Baskı Sayısı Gösterilmesi İsteğe Bağlı Değil, Zorunludur	404
G. Yıl Bilgisi Yetersizdir	404
H. Kural Olarak Son Baskıya Atfı Yapılmalıdır	405
I. Tek Baskı Yapmış Kitapların Baskı Sayısı Gösterilmez.....	405
J. “Tıpkı Baskılar (<i>Reprints</i>)”a Atfı Sorunu	405
K. Yeni Baskı, Düzeltilmiş Yeni Baskı, Güncelleştirilmiş Baskı, Genişletilmiş Baskı, Kısaltılmış Baskı, vs.....	406
VIII. Yayın Yılı.....	408
A. Yayın Yılı Muhakkak Gösterilmelidir.....	408
B. Kitaplarda “Yayın Tarihi” Değil “Yayın yılı” Gösterilir.....	408

C. “Baskı Yılı” mı, “Yayın Yılı” mı?.....	408
D. Yayın Yılı, Kitabın kapağına veya Künye Sayfasına Bakılarak tespit Edilir	409
E. Yayın Yılı'nın Belirtilmediği Kitaplara Nasıl Atıf Yapılır?.....	410
F. Yayın Yılı Tam Olarak Bilinmeyen Eski Kitaplara Atıfta Yayın Yılı'nın Gösterilmesi	411
G. Çeviri Kitaplara Atıfta Yayın Yılı.....	411
H. Henüz Piyasaya Çıkılmamış Kitaplara Atıf Usûlü: “Çıkacak” veya “Baskıda”	411
IX. Cilt Numarası	413
A. Ciltli Kitaplara Atıfta Cilt Numarası Muhakkak Gösterilmelidir	413
B. Sayfaları Ardışık Numaralandırılmış Çok Ciltli Kitap-lara Cilt Numarası Belirtilmeden Atıf Yapılabilir	413
C. Cilt Numarasının künye Bilgileri İçinde Sırası.....	414
D. Cilt Numarasının Verilmesine İlişkin Biçim ve Stil Kuralları.....	414
E. Cilt Kelimesi Türkçe Yazılmalıdır.....	415
F. Cildi Cilde Bölünmüş Kitaplara Atıf Sorunu.....	415
X. Sayfa Numarası ve Diğer Yer Belirleyici Bilgileri.....	416
A. Sayfa Numarası Belirtilmesi Kuralının Varlık Sebepleri	417
B. Sayfa Numarası En Sonda Gösterilir	417
C. Sayfa Numarasının Önüne “s.” Konulur.....	418
D. Sayfa Numarasının Gösterilmesi Şekilleri	419
1. Kaynak Gösterme Atıflarında Sayfa Numarasının Gösterilmesi.....	419
2. Yönlendirme Atıflarında Sayfa Numarasının Gösterilmesi.....	419
E. Atıfta “Ve Devamı (vd.)” İbaresinden Kaçınmak Gerekir	420
F. <i>Passim</i>	420
G. Atıf Yapılan Yer Kural Olarak Sayfa Numarasıyla Gösterilmelidir.....	421
H. Atıf Yapılan Yer, “Paragraf Numarası” ile de Gösterilebilir.....	421
I. Atıf Yapılan Yer, “Sıra Numarası” veya “Kenar Numarası” Olarak da Gösterilebilir.....	423
J. Sayfa veya Paragraf Numarası Taşımayan Metinlere Atıf Sorunu	425

Bölüm 25

DİPNOT SİSTEMİNDE

MAKALELERE ATIF USÛLLERİ

I. Makalelere Atfın Genel Yapısı ve Şablonu	427
II. Künye Bilgilerinin Tespiti	428
III. Makale Çevirilerine Atıf Usûlü.....	429
IV. Makalelere Atıflarda Yazar Adına İlişkin Kurallar.....	430
V. Makale Başlıklarının Verilmesine İlişkin Kurallar.....	431
VI. Derginin İsminin Yazılmasına İlişkin Kurallar.....	434
VII. Cilt, Sayı ve Tarih Bilgisi	438
A. Dergilerde Cilt, Sayı ve Yıl Kavramları.....	439
1. Cilt	439
2. Sayılar	439
3. Tarih.....	441
B. Cilt, Sayı ve Tarih Bilgilerinin Veriliş Sırası	441
C. Cilt, Sayı ve Tarih Bilgilerinin Veriliş Şekli	442
D. Yabancı Dergilerin Cilt, Sayı ve Tarih Bilgileri de Türkçe Olarak Verilir	443

VIII. Sayfa Numarası.....	444
A. Dipnotlarda Makalelere Atıfta Sayfa Numarasının Gösterilmesi.....	444
B. Bibliyografyada Makalelerin Gösterilmesi.....	445
IX. Makalelere Atıfta URL veya Veri Tabanı Bilgisinin Belirtilmesi Gerekli midir?	445
A. Kâğıt Dergide Yayınlanan Makale ile İnternette Yayınlanan Makalenin Sayfa Düzeni Farklı ise İnternet Kaynağı da Belirtilmelidir	446
B. Kâğıt Dergide Yayınlanan Makale ile İnternette Yayınlanan Makalenin Sayfa Düzeni Aynı ise İnternet Kaynağını Belirtmeye Gerek Yoktur.....	446
C. Sadece İnternette Yayınlanmış Makalelere Atıfta İnternet Kaynağını Belirtmek Şarttır	447
X. “Makale Benzerleri”ne Atıf: Dergilerde Yayınlanan Diğer Yazılara Atıf Usûlleri.....	449
A. Kroniklere Atıf.....	449
B. Karar Tahlilleri	450
C. Kitap inceleme Yazılarına Atıf.....	450
D. Cevap Yazıları.....	450
XI. Popüler Dergilerde Yayınlanan Yazılara Atıf.....	451
XII. Gazetelerde Yayınlanan Yazılara ve Haberlere Atıf.....	452

Bölüm 26

DİPNOT SİSTEMİNDE

DİĞER ESERLERE ATIF USÛLLERİ

I. Kolektif veya Derleme Eserlere ve Bunların Bölümlerine Atıf Usûlü.....	454
A. Kolektif ve Derleme Eserlerin Kendisine Atıf	455
1. Şablon	455
2. “Ed.”, “Der.” veya “Haz.” Kısaltması ve Bunları Belirtilme Zorunluluğu	455
B. Kolektif ve Derleme Eserlerdeki Bölümlere Atıf	457
1. Dipnotta.....	457
2. Bibliyografyada.....	458
C. Kolektif ve Derleme Eserlerin Çevirilerine Atıf Usûlü	459
II. Armağanlarda Yayınlanan Yazılara Atıf Usûlü.....	460
A. Editörlü Armağanlarda Yayınlanan Makalelere Atıf.....	460
B. Editörsüz Armağanlarda Yayınlanmış Makalelere Atıf.....	460
III. Sempozyumlarda Sunulan Bildirilere Atıf	461
A. Yayınlanmamış Bildirilere Atıf.....	461
B. Yayınlanmış Bildirilere Atıf.....	462
1. Editörlü Bildiri Kitaplarında Yayınlanan Bildirilere Atıf	462
2. Editörsüz Bildiri Kitaplarında Yayınlanan Bildirilere Atıf	463
IV. Tezlere Atıf.....	464
V. Teksirlere Atıf	465
VI. Ansiklopedilere Atıf.....	465
A. Editörü Olan Ansiklopedilere Atıf Usûlü.....	465
B. Editörsüz Ansiklopedilere Atıf Usûlü	466
1. Meşhur Ansiklopedilere Atıf Usûlü	466
2. Az Bilinen Ansiklopedilere Atıf Usûlü	466
VII. Sözlüklere Atıf.....	467
VIII. Klasiklere Atıf.....	468
A. Klasiklere Atıfta Künye Bilgileri	468

B. Klasiklere Atıfta Yer Belirleyicisi	469
C. Klasiklerin Çevirilerine Atıf	471
D. Klasiklerin Modern Edisyonlarına Atıf	471
E. Eski Yunan ve Romalı Düşünürlerin İsimlerinin Yazılışı Sorunu	471
IX. Kutsal Kitaplara Atıf	472
A. Kur'an'a Atıf	472
B. Kitab-ı Mukaddese Atıf	473
X. El Yazmalarına Atıf	473
XI. Yayınlanmamış Çalışmalara Atıf	474
XII. Sözlü Kaynaklara Atıf	474
XIII. İnternet Kaynaklarına Atıf	474

Bölüm 27

KISA KÜNYE ATIF USÜLLERİ

I. Genel Olarak Kısa Künye Atıf	478
A. Kısa Künye Atıf Nedir?	478
B. Kısa Künye Atfın Varlık Sebebi: Tekrar Atıflarda Kısa Künye Atıf İhtiyacı	480
C. Kısa Künye Atfın Yarar ve Sakıncaları	480
1. Yararları	480
2. Sakıncaları	481
D. Kısa Künye Atfın Koşulları	482
E. Kısa künye Atıf Ne Zaman Yapılır?	482
II. Araya Başka Atıflar Girdikten Sonra Aynı Kaynağa Tekrar Atıf Usûlü	482
A. Aynı Yazarın Tek Bir Eserine Atıf Yapılıyorsa: “Yazar Soyadı + <i>op. cit.</i> ”	483
B. Aynı Yazarın Birden Fazla Eserine Atıf Yapılıyorsa	485
C. Aynı Yazarın Birden Fazla Eserine Atıf Yapılması Durumunda Uyulması Gereken Kurallar	486
III. Araya Başka Atıf Girmeden Aynı Kaynağa Tekrar Atıf Usûlü	488
A. <i>Ibid.</i> Kuralı	489
B. <i>Ibid.</i> Kullanımı Yasakları	491

Bölüm 28

NAKLEN ATIF USÛLÜ

I. Mealen Alıntılardan Alıntı Yaparken Sadece Bizim Alıntı Yaptığımız Yazara Atıf Yapılır, Yani İlk Yazara Naklen Atıf Yapılmaz	494
II. Bir Yazarın yaptığı Aynen Alıntılardan Alıntı Yaparken Naklen Atıf Formülüyle Atıf Yapmak Gerekir (“Falancadan <i>Nakleden</i> Filanca”)	497
A. Doktrinden Yapılmış Naklen Alıntılar (Doktrine Naklen Atıf Usûlü)	498
B. Mevzuattan Yapılmış Naklen Alıntılar (Mevzuata Naklen Atıf Usûlü)	499
C. İçtihadattan Yapılmış Naklen Alıntılar (İçtihadada Naklen Atıf Usûlü)	500
III. Naklen Atıf Kuralları	501
IV. Bir Uygulama	503
V. Naklen Atfı Caiz Kılan Sebepler	504
VI. Naklen Alıntının Naklen Alınması Caiz midir? Yani Naklen Atfa Naklen Atıf Yapılabilir mi?	506
VII. Naklen Alıntı Yapmadan Naklen Atıf Formülü Kullanılmamalıdır	507

Birinci Ayrım

YAZAR-YIL SİSTEMİ

Bölüm 29

YAZAR-YIL SİSTEMİ

I. Yazar-Yıl Sisteminde Atfın Genel Yapısı ve Genel Atf Şablonu	511
II. Yazar-Yıl Sisteminde Kitaplara Atf Usûlü.....	513
A. Tek Yazarlı Kitaplara Atf Usûlü	513
B. İki Yazarlı Kitaplara Atf Usûlü	514
C. Üç Yazarlı Kitaplara Atf Usûlü	515
D. Dört ve Daha Fazla Yazarlı Kitaplara Atf Usûlü	515
III. Yazar-Yıl Sisteminde Makalelere Atf Usûlü	516
IV. Kolektif veya Derleme Eserlere ve Bunların Bölümlerine Atf Usûlü.....	518
A. Kolektif ve Derleme Eserlerin Kendisine Atf	518
B. Kolektif ve Derleme Eserlerdeki Bölümlere Atf	519
V. Yazar-Yıl Sisteminde Diğer Kaynak Türlerine Atf Kuralları	520
A. Yazar-Yıl Sistemiyle Mevzuata ve Mahkeme Kararlarına Atf Sorunu	520
B. Yazar-Yıl Sistemiyle Arşiv Belgelerine Atf Sorunu	522
C. Yazar-Yıl Sistemiyle İnternet Kaynaklarına Atf Sorunu.....	522
VI. Yazar-Yıl Sisteminde Yazar Adının Verilmesine İlişkin Özel Durumlar.....	523
VII. Yazar-Yıl Sisteminde Yayın Yılına İlişkin Kurallar.....	524
A. Yayın Tarihi Yıl Olarak Belirtilir.....	525
B. Yazar-Yıl Sisteminde Yayın Yılıının Fonksiyonu: Kaynaklar Listesinde Aynı Yazarın Birden Fazla Eseri Yayın Yıllarına Göre Sıralanır	525
C. Kaynaklar Listesinde Aynı Yazarın Aynı Yıl Yayınlanmış Eserleri Nasıl Gösterilir ve Bunlar Kendi Arasında Nasıl Sıralanır?	526
D. Yayın Yılına İlişkin Özel Durumlar	527
1. Tarihsiz Yayınlar Atf Sorunu	527
2. Tıpkı Baskılara Atf.....	527
3. Çeviri Kitaplarda Yayın Yılıının Belirtilmesi	528
4. Yazı Çevrimlerinde Yayın Yılıının Belirtilmesi.....	528
5. Baskı Aşamasında Olan Kitaplara Atf: “Baskıda” veya “Çıkacak”	529
6. Yayın Yılı ile İlgili Diğer Bazı Hususlar.....	529
VIII. Yer Belirleyicisine İlişkin Kurallar	529
IX. Yazar-Yıl Sisteminde Metin İçinde Atf Konusunda Ek Bilgiler.....	531
X. Yazar-Yıl Sisteminde Kaynaklar Listesi Konusunda Ek Bilgiler.....	533
XI. Yazar-Yıl Sisteminde Dipnot Olabilir.....	535

EKLER 536-543

EK-1: Alıntı ve Atf Usûllerinde Kullanılan Semboller	536
EK-2: Yabancı Kitaplarda Alıntı ve Atf Usûlleriyle İlgili Kullanılan Bazı Kısaltmalar ve Bazı Latince Terimler.....	537
EK-3: Yabancı Dillerden Türkçeye Alıntı ve Atf Usûlleri Terimleri Sözlüğü.....	540
EK-4: Alıntı ve Atf Kuralları	543

BİBLİYOGRAFYA 544

DİZİN..... 546

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYIN LİSTESİ..... 562

ÖNSÖZ

2013 yılında “usûlsüz alıntı” sorunuyla ilgili üç kitap yayınladım. Bu kitapları yayınladıktan sonra benim kitaplarımdan usûlsüz alıntı yaptığını iddia ettiğim yazarlara karşı çeşitli davalar açtım; savcılıklara da şikayette bulundum. Usûlsüz alıntı yaptığını iddia ettiğim yazarlara hakaret ettiğim iddiasıyla bana karşı yapılan şikayetler ve açılan davalar da oldu. Gerek benim açtığım davalarda, gerekse bana karşı yapılan şikâyet ve açılan davalarda hâkimlerin, savcılarının, avukatların çoğunluğunun bilimsel yazma usûlleri hakkında en temel bilgilerden dahi mahrum olduklarını hayretle gördüm. Neredeyse her zaman hâkimlere, savcılara ve avukatlara “alıntı” nedir, “atf” nedir, “mealen alıntı” nedir, “aynen alıntı” nedir gibi bilimsel yazma usûllerinin en basit, tabir caiz ise en ilkel kurallarını anlatmaya çalıştım. Türkiye’de ortalama bir hukukçu “aynen alıntı” ile “mealen alıntı” arasındaki farkı bilmiyor. Uygulamadaki hukukçuların ezici çoğunluğu aynen alıntının kaynağının gösterilmesinin yeterli olduğu sanıyor. Bunlar, aynen alıntıların tırnak içinde verilmesi ve bu alıntılar üç satırdan uzun iseler girintili paragraf biçiminde dizilmesi gerektiği kuralından habersizler. Mealen alıntıların ise kaynağının gösterilmesine gerek olmadığını düşünen hukukçular var. “İktibas” ile “intihal” kelimesini karıştıran hâkim ve savcılar gördüm. Keza “iktibas” yerine “iltibas” kelimesini kullanan hâkimlere de rastladım.

Aslında bunlar pek de şaşırtıcı değil. Çünkü ülkemizde hukuk fakültelelerinde lisans eğitiminde bilimsel yazma, alıntı ve atf usûlleri konusunda bir ders yok¹. Hukuk fakültesi öğrencileri bilimsel yazma usûlleri konusunda minimum kurallardan habersiz olarak mezun oluyorlar. O nedenle hâkim ve savcılara “burada mealen alıntı var, atf yapılması lazımdı” veya “burada aynen alıntı var, alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile alıntı tırnak içinde verilmeliydi” dendiğinde insanın yüzüne “mealen alıntı” veya “aynen alıntı” terimlerini ilk defa duymuş gibi boş boş bakmaları boşuna değildir.

* * *

Bir kamu hukuku yüksek lisans programında ders veren bir meslektaşım anlattı: Derste öğrencinin kendisine sunduğu on sayfalık ödevin yarısı, dipnotlarıyla birlikte bir yazarın makalesinden, diğer yarısı da yine dipnotlarıyla bir-

---

1. Benzer dersler, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri gibi bazı fakültelerimizde vardır ve olmasında da büyük yarar vardır.

likte diğer bir yazarın makalesinden alınmış. Öğrenci ödevin sonunda “Kaynaklar” kısmında alıntı yaptığı iki makalenin künyesini vermiş.

Acaba öğrenci hakkında intihal nedeniyle disiplin soruşturması açılmalı mıydı? Acaba ortada “intihal” var mıydı?

Bence ortada bir “intihal” değil, “cehalet” vardı. Bu yüksek lisans öğrencisi çok büyük ihtimalle iyi niyetliydi. İntihal yapmak gibi bir niyeti yoktu. Zaten bir makaleden 4-5 sayfa uzunluğunda cümle cümle alıntı yaptıktan sonra da ödevinin sonunda bu alıntının kaynağını belirtmişti. Hukuk fakültesi mezunu bu öğrencinin suçu, bir makaleden 4-5 sayfa uzunluğunda alıntı yaparak bir ödev hazırlanamayacağını bilmemesiydi. Aslında bu öğrencinin durumu şaşırıcı değildir. Hukuk fakültesi mezunlarının çok büyük bir kısmı, alıntı ve atıf usüllerini bilmiyor. Çünkü hukuk fakültelerinde bu konuda bir ders almıyorlar.

* * *

Hukuk fakültesi mezunu olup, yüksek lisans eğitimine başlayan öğrencilerin bilimsel yazma, alıntı ve atıf usülleri konusunda bilgileri, belki yadırgayanlar olacaktır; ama, maalesef, ortaokul ve liseden kalmadır. Ben 1970’lerin ikinci yarısındaki kendi ortaokul öğrenciliğimi hatırlıyorum. Öğretmen bir ödev verir, hepimiz okulun kütüphanesine (daha doğrusu adı “kütüphane” olan odaya) gider, kütüphanedeki tek ansiklopedi olan *Meydan-Larousse* ansiklopedisinde ilgili maddeyi bulur, bu maddeyi, çizgisiz dosya kağıdına, dolma kalemle, özene bezene ve kelimesi kelimesine aktarır, sonuna da “Kaynak: *Meydan-Larousse*, bilmem ne maddesi” (veya cilt ve sayfa numarası yazardık). Ancak ödevin başına hazırlayan olarak kendi ismimizi, sınıfımızı ve numaramızı yazmayı da ihmal etmezdik. Lisede de bundan daha başka bir şey görmedik. Aradan 40 küsur yıl geçmiş olsa da, muhtemelen değişen pek bir şey yok. Hukuk fakültelerine gelen öğrencilerin çoğunluğunun bilimsel yazma ve alıntı ve atıf usülleri konusunda bundan daha fazla bildikleri bir şey yok. Hukuk fakültesine liseden bu şekilde gelen öğrenciler bilimsel yazma, alıntı ve atıf usülleri konusunda yine tek bir şey öğrenmeden mezun oluyorlar.

Hukuk fakültelerinin lisans programlarına acilen “hukukta bilimsel yazma, alıntı ve atıf usülleri” dersinin konulması gerekir.

* * *

Türkiye’de pek çok üniversitenin kamu hukuku veya özel hukuk yüksek lisans ve doktora programlarında “hukukta metot” veya “hukuk metodolojisi” isimli derslerin olduğu görülmektedir. Ne var ki bu derslerde öğrencilere ne öğretildiği bir muammadır. Bir kere “hukukta metot” veya “hukuk metodolojisi” derslerinin doğru konusu, öğrencilere bilimsel yazma ve atıf usüllerinin öğretilmesi değil, hukukta doğru akıl yürütmenin yol ve ilkelerinin öğretilmesinden ibarettir. Hukuk metodolojisi dersinde “dipnot nasıl yazılır” konusunda bilgi verilmez, ama “hukukta argümantasyon nedir”, “gerekçe nedir” gibi ko-

nular incelenir. Dolayısıyla hukukta metot dersleri, “çorba” hâline getirilmediği, bu derslerde alıntı ve atıf usûlleri öğretilmez.

Türkiye’de yüksek lisans ve doktora seviyesinde hukukta metot derslerinden farklı bir “bilimsel yazma, alıntı ve atıf usûlleri” konulu bir dersin konulmasında yarar vardır.

Şüphesiz ülkemizde bazı üniversitelerin kamu ve özel hukuk yüksek lisans ve doktora programlarında, olması gerektiği gibi, hukukta bilimsel araştırma, yazma, alıntı ve atıf usûlleri konusunda dersler vardır. Ancak bu derslerde benim görebildiğim kadarıyla, hukuk öğrencilerine mahsus, kullanılabilir bir ders kitabı Türkiye’de yoktur².

Oysa pek çok yabancı ülkede hukuk eğitiminde daha lisans seviyesinde hukuk öğrencilerine bilimsel araştırma ve yazma usûlleri, alıntı ve atıf kuralları öğretilir. Bu konuda batı ülkelerinde hem dersler, hem de herkesçe bilinen ve kullanılan ders kitapları veya *manual*’lar vardır. ABD’deki bütün hukuk öğrencileri daha öğrenimlerinin başında *The Bluebook*’taki alıntı ve atıf kurallarını öğrenirler ve hazırladıkları tüm ödevlerde bu kurallara uyarlar. ABD’de öğrencilere *The Bluebook*’taki alıntı ve atıf kurallarını öğreten dersler de vardır.

* * *

2013 yılında yayınladığım usûlsüz alıntı sorunuyla ilgili üç kitaptan sonra özellikle yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden alıntı ve atıf usûlleri konusunda somut sorular soran pek çok e-posta aldım. Bunların arasında alıntılanmış paragrafı bana gönderip “bu paragrafın kaynağını nasıl göstereceğim” diye soran doktora öğrencileri dahi oldu! Bu soruların hepsi iyi niyetli genç meslektaşlarımızdan gelen sorulardı. Aslında bu genç meslektaşlarımızın bu soruları sormalarının sebebi farkında olmadan usûlsüz alıntı yapıyor olmaktan korkmalarıydı. Bu soruları soran genç meslektaşlarımızın dürüst insanlar olduğu hemen anlaşılıyordu. Zaten onları bu soruları sormaya iten şey kendilerinin dürüstlükleriydi. Ama maalesef sorulan bu sorular, bu genç meslektaşlarımızın

2. Yaşar Karayalçın’ın *Hukukta Öğretim-Kaynaklar-Metod* isimli meşhur ve değerli kitabı da, bu kitapta nadiren alıntı ve atıf usûlleriyle ilişkin bilgiler olsa da, esasen bir metot kitabıdır. Bkz. Yaşar Karayalçın, *Hukukta Öğretim-Kaynaklar-Metod (Problem Çözme)*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1. Baskı, 1977 (Aynur Yongalık ile, 8. Baskı, 2021, 372 s.).

Bu kitaba son yıllarda yayınlanmış şu iki kitabı ekleyelim: Yusuf Karakoç, *Hukuk Araştırmalarında Metod*, Ankara, Yetkin, 2021, 147 s.; Ayşe Odman Boztosun, Selin Sert Sütçü ve Oğuzhan Kaya, *Hukukta Bilimsel Araştırma Nasıl Yapılır*, Ankara, Seçkin, 2022, 295 s. Her iki kitap da esas itibarıyla alıntı ve atıf usûlleri kitabı değil, araştırma yöntemi kitabıdır. Her iki kitapta da alıntı ve atıf usûlleri ayrılan sayfa sayısı oldukça sınırlıdır.

Diğer yandan belirtelim ki, Ertuğrul Uzun’un Eugene Volokh’tan çevirdiği *Akademik Metinler Nasıl Yazılır? Hukukçular İçin Bir Rehber* (İstanbul, Tekin Yayınları, 2. Baskı, 2019) başlıklı değerli kitap da benim anladığım anlamda bir bilimsel yazma, alıntı ve atıf usûlleri kitabı değildir. Bu kitapta hukukta bilimsel araştırmanın ve yazmanın içerik kuralları öğretilmektedir.

alıntı ve atıf usûlleri konusunda bilgilerinin oldukça sınırlı olduğunu, bazı noktalardaki bilgilerinden de tereddüt ettiklerini göstermekteydi.

Bu nedenle ben, gerek lisans, gerek yüksek lisans, gerekse doktora düzeyinde olsun bütün hukuk öğrencilerine yönelik alıntı ve atıf usûllerini öğreten bir kaynak kitap yazmaya karar verdim.

* * *

Maalesef alıntı ve atıf usûlleriyle ilgili söz konusu kitabın yazılması ve yayınlanması çok uzun zaman aldı. Söz konusu kitabı, geçen 2022 yılı Ocak ayında yayınladığım *Bilimsel Yazma ve Yayınlama* başlıklı kitabımla birlikte, 2013 yılında yazmaya başlamıştım. Ama araya her yıl başka işler girdi ve bu kitabın yazılmasını hep ertelemek zorunda kaldım. Bu kitap hep ikinci plâna itilen kitap oldu. Neticede söz konusu kitabı on yıl sonra, 2023 yılının Nisan ayında bitirmek nasip oldu. Kitabı, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* (Bursa, Ekin, 2023, 48+1662 s.) başlığıyla Ekin yayınevinden yayınladım.

* * *

Yukarıdaki düşüncelerle yazmaya başladığım ve yukarıda açıklandığı gibi oldukça gecikerek tamamlayabildiğim *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitap, benim düşündüğümünden ve istediğimden çok daha hacimli bir kitap oldu. Kitap, içindekiler ile birlikte, 1710 sayfaya ulaştı. Bu sayfa sayısında bir kitabın yüksek lisans ve doktora öğrencileri ve keza akademisyenler için normal olduğu söylenebilir. Ancak bu uzunluktaki bir kitabın lisans öğrencileri için gereğinden fazla uzun ve ayrıntılı olduğu açıktır. Bu nedenle bu kitabı özetleyerek lisans öğrencileri için bir standart ders kitabı hazırlamak istedim. Ortaya elinizde tuttuğunuz 562 sayfalık bu kitap çıktı. Bu kitaba, önceki kitap ile karışması için *Alıntı ve Atıf Usûlleri*ne Giriş: Bir Ders Kitabı başlığını verdim.

* * *

Bu kitabın özetlendiği *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı asıl kitabın yazılması ve yayınlanması sürecinde bana yardımcı olan kişiler oldu. Bunların başında sevgili eşim Ürküş Gözler gelmektedir. Bölümlerin ilk okuyucusu ve eleştiricisi o oldu. Bölümlerin ilk düzeltmesini o yaptı. Kendisine teşekkür ediyorum. Aynı kitabın ikinci okuma işini gönüllü olarak yeni bir arkadaşımız üstlendi: Melih Çiçekci. Bütün bölümleri, baştan sona büyük bir dikkatle okudu ve düzeltti. Kendisine teşekkür ediyorum. Onların *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı asıl kitabın düzeltilmesindeki emekleri hâliyle o kitabın bir özeti olan bu kitaba da yansıdı.

Hâliyle kitaptaki hataların ve kusurların sorumluluğu sadece bana aittir.

K.G.

GİRİŞ

Bilimsel yazılar, şiir gibi, roman gibi, hayal gücüyle yazılmaz. Bir bilimsel bilgi daima önceki bilgiler üzerine kuruludur. Bir bilimsel yazı daima önceki yazılara dayanır.

I. DEVLERİN OMZUNDAKİ CÜCELER

Bilim adamları “devlerin omzundaki cüceler (*nani gigantum humeris insidentes*)”¹ gibidir. Bir devin omzundaki cüce, devden daha uzağı ve daha çok şeyi görür; ama bu, onun boyunun daha uzun, gözlerinin daha keskin olmasından değil, devin omzunda oturuyor olmasındandır. Devin omzundaki cüce, omzunda taşındığı deve karşı borçludur. Onu omzunda taşıyan devin hakkını teslim etmesi, ona teşekkür etmesi gerekir.

Bir yazar da devin omzundaki cüce gibidir. Yazdıklarının çoğu kendisinden önce aynı konuda yazan yazarların yazdıklarının üzerine kuruludur. Bu nedenle de yeni yazarlar, önceki yazarlardan genellikle daha ileri gider; daha değerli şeyler yazarlar. Bunun sebebi, önceki yazarlardan zeka ve yetenek olarak daha üstün olmalarından değil, önceki yazarların eserlerinden yararlanıyor olmalarındandır. Eğer kendisinden önce aynı konuda yazan yazarlar olmasaydı, bir yazar çalıştığı konuda ya bir şey yazamaz, ya da daha basit şeyler yazabilirdi. Bu nedenle, bir yazar eserlerinden yararlandığı yazarlara karşı borçludur; onlara olan borcunu usûlüne uygun olarak ve zamanında ödemelidir. Peki ama nasıl? İşte bu sorunun cevabı bu kitabın konusunu oluşturmaktadır.

1. 1159 yılında Salisbury’li John’un *Metalogicon* isimli eserinde (III.4) yazdığına göre, “devlerin omzundaki cüceler” metaforu XII’nci yüzyılda yaşamış oylan Chartres’li Bernard’a (Bernard de Chartres) aittir (Edouard Jeauneau, “‘Nani gigantum humeris insidentes’: Essai d’interprétation de Bernard de Chartres”, *Vivarium*, Cilt 5, Sayı 2, 1967, s.79-99, www.jstor.org/stable/41963495). Söz konusu kısmın tamamı şöyledir:

“Dicebat Bernardus Carnotensis nos esse quasi nanos, gigantum humeris insidentes, ut possimus plura eis et remotiora videre, non utique proprii visus acumine, aut eminentia corporis, sed quia in altum subvenimur et extollimur magnitudine gigantea (Ibid.). (Türkçesi: Chartres’li Bernard’ın dediği gibi, biz devlerin omzundaki cüceler gibiyiz. Böylece daha uzağı ve daha çok şeyi görebiliriz. Bu bizim gözlerimizin daha keskin ve boyumuzun daha uzun olmasından değil, ama devlerin sırtında taşındığımız ve yükseltildiğimiz içindir” [Çeviri bana ait].

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, kapağında gördüğünüz üzere, *Alıntı ve Atıf Usûllerine Giriş* başlığını taşıyor. Bu başlık bu kitabın konusunu ifade ediyor. Bu “konu”yu biraz açalım.

II. BU KİTABIN KONUSU GENELDE SOSYAL BİLİMLER, ÖZELDE HUKUK BİLİMİ ALANINDA ALINTI VE ATIF USÛLLERİDİR

Alıntı ve atıf, bütün bilim alanında geçerlidir. Alıntısız ve atıfsız bilim olmaz. Gerek fen, gerek sosyal, bütün bilim alanında alıntı ve atıf vardır. Ancak bu alıntı ve atıfların yapılırken uyulacağı usûller, bilim alanından alanına az ya da çok farklılık gösterir. Bu nedenle bütün bilim alanları için geçerli ortak bir alıntı ve atıf usûlleri kitabı yazılamaz. Bu nedenle sadece belirli bir alana özgüleyerek alıntı ve atıf usûlleri kitabı yazmak daha doğrudur. Bizim kitabımız sadece *sosyal bilimler* alanında bilimsel yazma ve yayınlamaya ilişkindir.

Burada şunu da açıkça belirtmek isteriz: Bu kitapta özel olarak incelenen alıntı ve atıf usûlleri sorunları hep, *hukuk bilimi* alanından seçilmiştir. Keza kitapta tartışılan sorunlara verilen örneklerin neredeyse hepsi hukuk kitaplarından alınmıştır. Zira bizim çalıştığımız sosyal bilimler alanı hukuktur. Dolayısıyla bizim kitabımız doğrudan doğruya hukuk bilimi alanında alıntı ve atıf usûlleri üzerinedir. Bununla birlikte bu kitapta yazdıklarımızın sosyal bilimler alanında da alıntı ve atıf usûlleri konusunda genel olarak geçerli olduğu kanısındayız.

III. BU KİTABIN KONUSU BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAZMA DEĞİL, MÜNHASIRAN ALINTI VE ATIF USÛLLERİDİR

Bu kitabın konusu genelde sosyal bilimler ve özelde hukuk bilimi alanında bilimsel *araştırma ve yazma* değil, münhasıran *alıntı ve atıf usûlleri*dir. Diğer bir ifadeyle, elinizde tuttuğunuz bu kitap, bilimsel *araştırma ve yazma* yöntemleri üzerine değil, bilimsel yazma sürecinin bir parçası olan alıntı ve atıf usûlleri üzerinedir.

Türkiye’de bilimsel araştırma ve yazma konusunda yazılmış kitaplarda genellikle sadece bilimsel araştırma ve yazma usûlleri değil, aynı zamanda alıntı ve atıf usûlleri de incelenir. Bunda da esasen yanlış bir şey yoktur. Çünkü alıntı ve atıf, bilimsel yazmanın ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak alıntı ve atıf usûlleri-nin bağımsız bir kitap konusu olarak incelenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü alıntı ve atıf usûlleri öylesine önemli bir konudur ki, bu konunun ayrıca ve ayrıntılarıyla incelenmesi gerekir. Nitekim ABD’de bu böyledir.

Örneğin ABD’de yazma ve yayınlama usûlleri konusunda temel kitaplardan biri *The Chicago Manual of Style*’dir². Bu kitap bir “*style*” kitabıdır. Atıf usûlleri konusunda ise başka kitaplar vardır. Örneğin hukuk alanında atıf usûl-

2. *The Chicago Manual of Style*, Chicago, The University of Chicago Press, 16. Baskı, 2010.

leri konusunda *The Bluebook: A Uniform System of Citation*³ ve *ALWD Citation Manual*⁴ olmak üzere iki temel kitap vardır. İngilizce literatürde birinci tür kitaplara “stil kitabı (*manual of style*)”, ikinci tür kitaplara ise “atıf kitabı (*manual of citation*)” ismi verilir.

Biz, Türkiye’de de bu şekilde bir ayırım yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Geçen 2022 yılının Ocak ayında ilk baskısı çıkan *Bilimsel Yazma ve Yayınlama: Bir Stil Kılavuzu* (Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2023) başlıklı kitabımız bilimsel yazma alanında bir “stil kitabı (*manual of style*)”dır. Elinizde tuttuğunuz bu kitap ise “alıntı ve atıf usûlleri kitabı”, yani bir “*manual of citation*”dır.

IV. ALINTI VE ATIF USÛLLERİ HAKKINDA KAYNAKLAR

“Alıntı ve atıf usûlleri” konusunda gerek Türkiye’de, gerekse yabancı ülkelerde yazılmış çeşitli kitaplar vardır. Asıl konumuza geçmeden önce bu kitapları burada kısaca tanıtmakta yarar vardır.

A. TÜRKİYE’DE

Türkiye’de alıntı ve atıf usûlleri konusunda kitaplar, “alıntı ve atıf usûlleri” değil, çoğunlukla “bilimsel araştırma” veya “bilimsel araştırma ve yazma” başlığını taşımaktadırlar ve bu kitaplarda alıntı ve atıf usûlleri konuları, bilimsel araştırma ve yazma konularıyla birlikte işlenmektedir. Bunlardan en önemlileri şunlardır (Son baskılar verilmeye çalışılmıştır):

Türkkaya Ataöv, *Bilimsel Araştırma El Kitabı*, İstanbul, Alkım, 2006, 89 s.

Nurettin Bilici ve Adem Bilici, *Bilimsel Araştırma El Kitabı*, Ankara, Savaş, 3. Baskı, 2020, 162 s.

Zeynel Dinler, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 11. Baskı, 2023, 458 s.

Birsen Gökçe, *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Ankara, Savaş, 7. Baskı, 2018, 368 s.

Yusuf Karakoç, *Hukuk Araştırmalarında Metod*, Ankara, Yetkin, 2021, 147 s.

Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Nobel, 37. Baskı, 2022, 368 s.

Ayşe Odman Boztosun, Selin Sert Sütçü ve Oğuzhan Kaya, *Hukukta Bilimsel Araştırma Nasıl Yapılır?*, Ankara, Seçkin, 2022, 295 s.

Halil Seyidoğlu, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, İstanbul, Güzem Can Yayınları, 12. Baskı, 2020, 416 s.

Bu kitaplar ile bizim kitabımız arasındaki *temel bir fark* vardır: Bu kitaplar, münhasıran alıntı ve atıf usûlleri üzerine değil, bu usûlleri de içerecek bir şekilde bilimsel araştırma ve yazma üzerinedir. Bizim kitabımız ise sadece alıntı ve atıf usûlleri üzerinedir.

Bu konuda Türkçeye çevrilmiş iki önemli eser de vardır. Bu iki çeviriyi de burada zikrelelim:

3. *The Bluebook: A Uniform System of Citation*, Cambridge, M.A., The Harvard Law Review Association, 20. Baskı, 2015.

4. Association of Legal Writing Directors ve Darby Dickerson, *ALWD Citation Manual: A Professional System of Citation*, Austin, Wolters Kluwer, 4. Baskı, 2010.

Robert A. Day, *Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır*, Çev.: Gülay Aşkar Altay, Ankara, TÜBİTAK Yayınları, 5. Baskı, 2000, 233 s.

Eugene Volokh, *Akademik Metinler Nasıl Yazılır? Hukukçular İçin Rehber*, Çev.: Ertuğrul Uzun, Ankara, Tekin, 2. Baskı, 2019, 458 s.

KUTU 0.1: İSNAD Atıf Sistemi.- Burada atıf usûlleri konusunda Türkiye’de son yıllarda yapılmış “İSNAD Atıf Sistemi” başlıklı çalışmaya özellikle dikkat çekmek isteriz. Bu çalışma,

“Dr. Abdullah Demir tarafından Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünce desteklenen RGD-015 numaralı ‘Ulusal İlahiyat Atıf Dizini Projesi’ kapsamında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Dini İlimler Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİMER) bünyesinde, akademik yayıncılık alanında uzman öğretim üyelerinin ve hakemli dergi editörlerinin görüş, öneri ve değerlendirmeleri alınarak 2017-2018 yıllarında ‘İlahiyat Atıf Sistemi’ olarak geliştirilmiştir”⁵.

Günümüzde Türkiye’de pek çok ilahiyat dergisi “İSNAD Atıf Sistemi” sistemini kullanmakta ve kendilerine gönderilen makalelerde bu sisteme uyulmasını istemektedir. Bu oldukça güzel bir şeydir. Umarız bir gün Türkiye’deki hukuk dergileri de bu seviyeye gelirler. Vaki Türkiye’de alıntı ve atıf usûlleri konusunda ilahiyat bilim dalının hukuk bilim dalını geçtiğini gözlemek, bunu söylemek ve “İSNAD Atıf Sistemi”ni geliştiren ve kullananları tebrik etmek durumundayız.

Biz “İSNAD Atıf Sistemi”ni önemli ve başarılı bir çalışma olarak görüyoruz. Ancak bu kitabın çeşitli bölümlerinde görüleceği gibi bizim önerdiğimiz usûller, genellikle, “İSNAD Atıf Sistemi”nin önerdiği usûllerden farklıdır. Hukukçulara “İSNAD Atıf Sistemi”ni değil, bizim önerdiğimiz ve elinizdeki bu kitapta açıklanan atıf sistemini kullanmalarını tavsiye ederiz. Ayrıca belirtmek gerekir ki, hukukçuların ihtiyacı olan mevzuata ve içtihada atıf konusunda “İSNAD Atıf Sistemi”, hâliyle, yetersiz bir sistemdir. Elinizde tuttuğunuz bu kitapta mevzuat ve içtihada atıf konusuna tahsis edilmiş bölümler 300 sayfayı geçmektedir. Bunun “İSNAD Atıf Sistemi”nde bir karşılığı yoktur.

B. FRANSA’DA

Fransa’da (ve keza Belçika’da) hukuk alanında yazılmış çeşitli bilimsel araştırma ve yazma kitapları vardır. Bunlardan birkaçı aşağıdadır:

Michel Beaud, *L’art de la thèse*, Paris, La Découverte, 2013, 202 s.

Henri Capitant, *La thèse de doctorat en droit*, Paris, Dalloz, 3. Baskı, 1935, 155 s.

Stéphane Cottin (Ed.), *Recherche documentaire juridique: Méthodologie*, Brüksel, Bruylant, 5. Baskı, 2022, 344 s.

Simone Dreyfus, *La thèse et le mémoire de doctorat*, Paris, Cujas, 2. Baskı, 1983, 287 s.

Cecile Nissen et al., *Méthodologie juridique: Méthodologie de la recherche documentaire juridique*, Brüksel, Larcier, 5. Baskı, 2014, 172 s.

Martine Lani-Bayle, *Ecrire une recherche: mémoire ou thèse*, Paris, Chronique sociale, 2006, 148 s.

Raphaël Romi, *Méthodologie de la recherche en droit: master et doctorat*, Paris, Lexis-Nexis, 2. Baskı, 2010, 142 s.

Yukarıda örnekleri verilmiş Fransızca kitaplar sadece alıntı ve atıf usûlleri üzerine değil, aynı zamanda bilimsel araştırma ve yazma üzerindedir.

C. ABD’DE

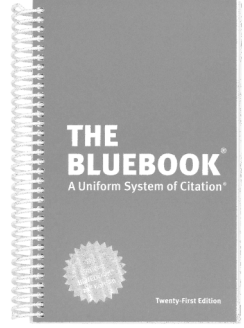
ABD’de hukuk alanında alıntı ve atıf usûlleri konusunda yazılmış çeşitli kitaplar vardır. Bunlardan en önemli ikisi şunlardır:

5. <https://www.isnadsistemi.org/hakkinda/marka-adi-ve-kokeni/> (E.T.: 14 Aralık 2022).

1. *The Bluebook: A Uniform System of Citation*

The Bluebook: A Uniform System of Citation, (Columbia Law Review, Harvard Law Review, University of Pennsylvania Law Review, The Yale Law Journal Editörleri Tarafından Derlenmiş), Cambridge, M.A., The Harvard Law Review Association, 20. Baskı, 2015, 560 s. (21. Baskı, 2020, 365 s.). *The Bluebook*'a online olarak www.legalbluebook.com adresinden ulaşılabilmektedir (ücretlidir).

The Bluebook'un kökeninde *Harvard Law Review*'in editörü Erwin Griswold'un bu dergide yayınlanacak makaleler için 1926 yılında hazırladığı 26 sayfa uzunluğunda “*A Uniform System of Citation*” başlıklı bir atıf usûlleri kitapçığı bulunur. 1926 tarihli bu kitapçığın tam metnine *The Bluebook*'un internet sitesinden ulaşılabilmektedir⁶. Kitap daha sonraki yıllarda *Columbia Law Review*, *Harvard Law Review*, *University of Pennsylvania Law Review* ve *Yale Law Journal* editörleri tarafından hazırlanmıştır ve günümüzde de bu şekilde hazırlanmaya devam edilmektedir. *The Bluebook*, *The Harvard Law Review Association* tarafından yayınlanmakta ve dağıtımı yapılmaktadır.

Kitabın 1958 yılında yapılan 10'uncu baskısının kapağı mavidir ve sonraki yıllarda da yapılan baskılarındaki kapak da mavi renklidir. “*A Uniform System of Citation*” isimli bu kitap, kapağının renginden dolayı “*The Bluebook*” olarak anılmaya başlanmıştır. Neticede kitabın 1991 yılında yapılan 15'inci baskısında kapağının üzerine “*The Bluebook*” ismi de yazılmış ve böylece bu kitap hem günlük dilde, hem de resmen “*The Bluebook*” olarak anılmaya başlanmıştır. Kitabın en son baskısı 2020 yılında yapılmış 21'inci baskısıdır. Bir önceki baskı olan 20'nci baskı 2015 yılında yapılmıştı. 1981 yılından bu yana yapılan baskıları spiral ciltlidir.

ABD federal mahkemeleri, kararlarının yazımında *The Bluebook*'taki kurallara uyarlar. Avukatlar da hazırladıkları dilekçelerde, yaptıkları savunmalarda bu kuralları izlerler. Keza hukuk fakültelerinin ezici çoğunluğu, öğrenci ödevlerinde bu kurallara uyulmasını ister. Yine hukuk dergilerinin ezici çoğunluğu, kendilerine gönderilen makalelerde *The Bluebook* kurallarına uyulmasını zorunlu tutar.

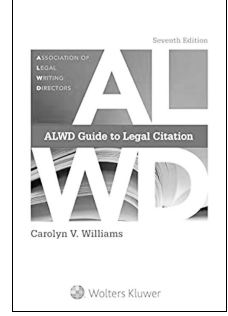
20'nci baskısı 560 sayfa, 21'inci baskısı 365 sayfa uzunluğunda olan *The Bluebook*'ta yüzlerce alıntı ve atıf usûlü kuralı vardır. *The Bluebook*, sadece alıntı ve atıf usûllerine ilişkin kurallar getirmez; alıntı ve atıflarda kullanılacak yazı stiline ilişkin de onlarca kural getirir. *The Bluebook*'ta ne zaman büyük harf, ne zaman küçük büyük harf, ne zaman italik kullanılacağına ilişkin onlarca kural vardır.

6. <https://www.legalbluebook.com/img/PastVersions/USC01.pdf> (E.T.: 14 Aralık 2022).

2. ALWD Guide to Legal Citation

Association of Legal Writing Directors ve Carolyn V. Williams, *ALWD Guide to Legal Citation*, Austin, Wolters Kluwer, 7. Baskı, 2021, 620 sayfa.

Dördüncü (2010) baskıya kadar *ALWD Citation Manual: Professional Citation Manual* başlığını taşıyan bu kitap beşinci ve sonraki baskılarda (2014) *ALWD Guide to Legal Citation* başlığını almıştır.

ALWD Guide to Legal Citation, esas itibarıyla *The Bluebook*'a benzer. Ama ondan farklı pek çok yönü vardır. ABD'de bazı hukuk fakülteleri ve bazı hukuk dergileri *The Bluebook*'a değil, *ALWD Guide to Legal Citation*'a uyulmasını isterler.

Yukarıda belirtildiği üzere, *The Bluebook: A Uniform System of Citation*'ın 20'nci baskısı 560 sayfa, 21'inci baskısı 365 sayfa), *ALWD Guide to Legal Citation*'ın 7'nci baskısı 620 sayfadır. Bunlarda alıntı ve atif usûlleri konusunda yüzlerce kural vardır. ABD'de hukuk alanında makale ve kitap yazan her yazar, bu kuralları öğrenir ve bunlara uyar. Bu kurallara sadece yazarlar değil, ödev hazırlarken üniversite öğrencileri de uyarlar. Üniversitelerde öğrencilere bu kuralları öğreten dersler vardır. ABD'de bu kurallara sadece hukuk yazarları ve hukuk öğrencileri değil, avukatlar da yazdıkları dilekçelerde, hâkimler kaleme aldıkları kararlarda uyarlar. ABD'de dindarlar için kutsal kitaplar ne kadar önemliyse, hukukçular için bu kitaplar en az o kadar önemlidir.

D. BİRLEŞİK KRALLIK'TA

a) *New Oxford Style Manual*.- Öncelikle belirtelim ki, Birleşik Krallık'ta bilimsel yazma usûlleri konusunda *New Oxford Style Manual* (Oxford, Oxford University Press, 3. Baskı, 2016, 928 sayfa) başlıklı temel bir kitap vardır. Bu kitabın “*Quotations and Direct Speech*” başlıklı 9'uncu Bölümü (s.152-1696), “*Law and Legal References*” başlıklı 13'üncü Bölümü (s.246-258) ve “*Notes and References*” başlıklı 17'nci Bölümü (s.312-327) ve “*Bibliography*” başlıklı 18'inci Bölümü (s.328-354) esas itibarıyla alıntı ve atif usûllerine ilişkindir.

b) *OSCOLA: Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities*.- Birleşik Krallık'ta sırf hukuk alanında atif usûlleri konusunda *New Oxford Style Manual* dışında *OSCOLA: Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities* isimli 61 sayfa uzunluğunda bir kitap vardır (www.law.ox.ac.uk/sites/default/files/migrated/oscola_4th_edn_hart_2012.pdf). Birleşik Krallık'ta hukuk alanında atıflarda *OSCOLA* kurallarına uyulur.

Türkiye’de hukuk alanında kitap veya makale yazacak kişiler kendilerine önce şu soruyu sorsunlar: Ben alıntı ve atıf usûlleri konusunda şimdiye kadar kaç sayfa okudum? ABD’de bir makale yazmaya başlamadan önce herkes, alıntı ve atıf usûlleri konusunda yüzlerce sayfa okumuş oluyor. Türkiye’de hukuk alanında kitap ve makale yazarların alıntı ve atıf usûlleri konusunda okudukları sayfa sayısı çok sınırlıdır; bir kısmının ise sıfırdır.

V. BU KİTAP KİMLERE HİTAP EDİYOR?

Bu kitabın kendisinden özetlendiği 1710 sayfa uzunluğunda olan *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımız esasen, sebeplerini adı geçen kitapta açıkladığımız üzere, lisans öğrencilerine değil, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine ve öğretim üyelerine hitap ediyor. Yine sebeplerini aynı kitapta açıkladığımız üzere, bu kitap, sadece akademisyenlere değil, uygulayıcılara da hitap ediyor. Zira Türkiye’de hukuk uygulamasında alıntı ve atıf usûlleri konusunda tam bir bilgisizlik hüküm sürüyor. Avukatların ezici çoğunluğu yazdıkları dilekçelerde alıntı ve atıf usûlleri kurallarına uymazlar. Uyanların bir kısmı ise bu kuralları tam bilmezler. Hâkim ve savcıların ezici çoğunluğunun da durumu aynıdır. Hâkimler yazdıkları kararlarda yaptıkları alıntılarının kaynağını çoğunlukla göstermezler. Gösterenler de eksik ve usûlüne aykırı olarak gösterirler. Oysa nerede alıntı var ise, bu alıntının kaynağı gösterilmelidir. Alıntının bir makalede değil de, dava dilekçesinde veya bir mahkeme kararında yapılması, o alıntıda kaynak gösterme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Elinizde tuttuğunuz *Alıntı ve Atıf Usûllerine Giriş* başlıklı bu kitap ise, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine, öğretim üyelerine ve uygulayıcılara değil, lisans öğrencilerine hitap ediyor. Zira lisans öğrencilerinin, didaktik düşüncelerle yazılmış, nispeten kısa ders kitaplarına ihtiyaçları vardır.

VI. ALINTI VE ATIF USÛLLERİ KONUSUNDA İYİ NİYET YETERLİ MİDİR?

Alıntı ve atıf usûlleri konusunda yazarın *iyi niyetli* olması gereklidir; ama tek başına yeterli değildir. Alıntı ve atıf usûlleri konusunda yazarın aynı zamanda *bilgili de* olması gerekir. Bunun sebebi şudur: Alıntı ve atıf usûlleri doğrudan doğruya akademik etikle ilgilidir. Etikle ilgili bütün konularda iyi niyet, gerekli ama yeterli olmayan bir şarttır. Bu gibi konularda kuralları ezbere bilmek, onları içselleştirmek ve onlara harfiyen ve otomatik olarak uymak gerekir.

Gerek alıntı ve atıf usûlleri konusunda, gerekse diğer akademik etik konularında, iyi niyetli bir yazarın hisleri çok önemlidir; bu hisler belli ölçüde yol göstericidir; ama bu hislere güvenmemek gerekir; bu hisler iyi niyetli bir yazarı da yanıltabilir. Alıntı ve atıf usûlleri konusunda hislere değil, kurallara güvenmek gerekir. Bu kurallar bizi usûlsüz alıntı yapmaktan korur. Bu nedenle bu kuralları ezbere bilmek ve bunlara harfiyen uymak ve yazdıktan sonra da ortaya

çıkan cümle ve paragrafların bu kurallara uyup uymadığını tek tek kontrol etmek gerekir. Bu husus, ödev hazırlayan bir lisans öğrencisi için geçerli olduğu gibi, kıdemli bir profesör için de geçerlidir.

Etik sorunlar konusunda, iyi niyetli olmamız değil, sadece ve sadece kurallara harfiyen ve otomatik olarak uymamız, bunu alışkanlık hâline getirmemiz, bizi yanlış yapmaktan korur. Bu kurallara dikkat etmezsek, iyi niyetli olsak bile, hepimiz hata içine düşebiliriz. Kimse usûlsüz alıntı yapmaktan muaf değildir. Bu tehlikeden uzak kalmak için alıntı ve atıf usûlleri kurallarını bilmemiz ve bu tür usûl kuralları içeren kitapları el altında tutmamız gerekir.

Bu nedenle alıntı ve atıf usûlleri kitapları, her yazarın masasında bulunması gereken bir *vademecum**'dur . Diğer bir ifadeyle, bu kitaplar, her yazarın yanında taşınması gereken bir “refakatçi (*companion***)”dır.

KUTU 0.2: *Vademecum*.- GÜNÜMÜZDE *vademecum* hekimlerin kullandığı ilaç rehberlerinin adıdır. *Vademecum* kelimesi Latince “*vade* (git)”, “*me* (ben)” ve “*cum* (ile)” kelimelerinden oluşur; “benim ile [birlikte] git” anlamına gelir. Yani alıntı ve atıf usûlleri kitaplarının *vademecum* olması, yazarların bu kitapları hep el altında tutması, kendileriyle birlikte taşımaları, nereye giderlerse bu kitaplarla birlikte gitmeleri anlamına gelir.

KUTU 0.3: *Companion*.- *Companion* kelimesi Latince “*cum/com* (ile)” ve “*panis* (ekmek)” kelimelerinin birleşmesinden oluşmuştur. “*Companion*” birlikte ekmek yiyen kişi, “ekmektaş” demektir. Alıntı ve atıf usûlleri kitaplarının yazarların *companion*'u olması, yazarların onlarla birlikte, onlar sayesinde ekmeğini kazanması anlamına gelir. Anglo-Sakson dünyasında pek çok kitabın başlığında *Companion* kelimesi kullanılır. Meşhur üniversitelerin çıkardığı *Companion* kitap serileri vardır: *The Oxford Companion to ...*, *The Cambridge Companion to ...*, *The Princeton Companion to ...* gibi. Bağımsız çıkan *Companion* kitapları da vardır: *A Companion to Metaphysics*, *A Companion to Ethics* gibi.

VII. BU KİTAPTA VERİLEN ÖRNEKLERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu kitapta pek çok örnek verilmiştir. Örneklerle ilgili şu üç hususu açıklamak isteriz.

1. Bu Kitapta Çok Sayıda Örnek Verdik.- Bu kitapta alıntı ve atıf usûlleriyle ilişkin kurallar çok sayıda örnekle açıklanmaktadır. Bu kitapta alıntı ve atıf usûlleri kuralları önce *teorik olarak* açıklanmakta, sonra da her bir kuralın *uygulanması* örnekler üzerinde gösterilmektedir. Yani bu kitapta alıntı ve atıf usûlleri, hem teorik, hem de pratik olarak incelenmektedir. Eski tabirlerle söylersek, bu kitap, alıntı ve atıf usûlleri konusunda hem *nazarî*, hem de *tatbikî* bir kitaptır.

Nazarî, yani teorik bilgilerden sonra bu bilgilerin nasıl uygulanacağını örneklerle gösterilmesinde büyük bir yarar olduğu açıktır. Pek çok durumda, teorik bilgiler ancak örnekler yardımıyla sindirilir. Yine pek çok durumda, örnekleriyle pekiştirilmemiş bir teorik bilgi kısa sürede uçup gider.

3. Örneklerin Kaynağını Hep Tam Künye Olarak Gösterdik.- Aşağıda göreceğimiz gibi, yukarıda açıkladığımız sebeple yazar isminin çıkarıldığı örnekler dışında, biz, çeşitli kitaplardan alınmış gerçek örneklerin her birinin yanında veya altında örneğin alındığı kitabın tam künye bilgilerini (yazar adı, kitabın başlığı, yayın yeri, yayınevi, yayın yılı, sayfa numarası) verdik. Örneklerin yanında veya altında verdiğimiz künye bilgilerini, tekrarlayan atıflarda dahi, hiçbir zaman kısaltmadık. Yani örneğin alındığı kitaptan, çalışmamızın üst sayfalarında örnek alınmış ve dolayısıyla kitabın tam künyesi daha önce verilmiş olsa bile, izleyen örneklerde, örneklerin kaynağını daima tam künye olarak gösterdik.

VIII. BU KİTABIN PLÂNI

Yukarıda açıklandığı gibi bu kitabın konusu ve keza başlığı “alıntı ve atıf usûlleri”dir. Başlığın kendisinden dahi bu konunun “alıntı usûlleri” ve “atıf usûlleri” olmak üzere ikiye ayrıldığı anlaşılmaktadır.

Bu ayrıma paralel olarak bu kitap da “alıntı usûlleri” ve “atıf usûlleri” olmak üzere *iki kısma* ayrılmaktadır. Aşağıda ayrıntılı bir şekilde göreceğiz; ama şimdiden söyleyelim ki, “alıntı”, bir yazarın bir başka yazardan aldığı kelime veya kelimelerdir. “Atıf” ise alınan bu kelime ve kelimelerin kaynağının gösterilmesidir. Gerek alıntı yapmanın, gerekse atıf yapmanın tâbi oldu birtakım usûller vardır. İşte biz, bu kitabın birinci kısmında “alıntı usûlleri”ni, ikinci kısmında ise “atıf usûlleri”ni inceleyeceğiz. Buna göre kitabımızın kısım plânı şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

Birinci Kısım: Alıntı Usûlleri

İkinci Kısım: Atıf Usûlleri

Hâliyle bu kısımlardan her biri de kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır. Kısım içinde bölüm plânlarını ise aşağıda ilgili kısımda vereceğiz.

* * *

Kitabın kullanılabilirliğini artırmak için kitabın sonuna üç “ek” ekledik. Eklerden birincisi “Alıntı ve Atıf Usûllerinde Kullanılan Semboller” (s.536), ikincisi “Yabancı Kitaplarda Kullanılan Bazı Kısaltmalar ve Latince Bazı Terimler” (s.537-539) ve üçüncüsü “Yabancı Dillerden Türkçeye Alıntı ve Atıf Usûlleri Terimleri Sözlüğü” (s.540-542) başlığını taşıyor.

Kitabımız 16 sayfa uzunluğunda ayrıntılı bir “Dizin” ile sona ermektedir (s.546-561). Bu dizin kitapta aranılan kavramın kolayca bulunmasına yardımcı olacaktır. ■

Birinci Kısım

ALINTI USÛLLERİ

Kitabımızın “Alıntı Usûlleri” başlıklı Birinci Kısımında, alıntı kavramını, alıntı türlerini, alıntı usûl ve şartlarını inceleyeceğiz.

Bu kısımda bu konular, kendi içinde de bölümlere ayrılarak, adım adım incelenecektir.

Bu kısmın kendi içinde, belirli bir tasnif noktası esas alınarak yapılan sistematik ve tutarlı bir plânı yoktur. Alıntı kavramı, alıntı türleri, alıntı usûl ve şartlarıyla ilgili hususlar, sırası geldikçe, ayrı birer bölüm hâlinde incelenecektir. Şöyle:

Önce *birinci bölümde* “alıntı kavramı”, sonra *ikinci bölümde* “mealen alıntı” konusu incelenecektir. “Aynen alıntı” konusu ise “mealen alıntı” konusuna göre çok daha geniş bir şekilde ele alınacaktır. Bu nedenle “aynen alıntı” konusunu, tek bir bölümde değil, bu alıntının çeşitli yönlerini, her birini ayrı bir bölümde inceleyeceğiz. *Ezcümle, üçüncü bölümde* genel olarak aynen alıntı kavramını, *dördüncü bölümde* aynen alıntıda temel kural olan tırnak kuralını, *beşinci bölümde* aynen alıntı türlerini, yani kısa ve uzun aynen alıntılarını, *altıncı bölümde* aynen alıntılarda vurguların nasıl yapılacağını, *yedinci bölümde* aynen alıntılarının sunulmasını, *sekizinci bölümde* aynen alıntılardan yerlerine üç nokta konularak yapılan kelime veya cümle çıkarmalarını, *dokuzuncu bölümde* aynen alıntılardaki hataların düzeltilmesini ve alıntılarda eklemeleri, *onuncu bölümde* aynen alıntılarının asıl metinle uyumunun sağlanması ve bu amaçla yapılacak harf dönüşümlerini, *on birinci bölümde* yabancı dilden aynen alıntılarının nasıl yapılacağını, *on ikinci bölümde* aynen alıntılarla ilgili diğer konuları, *on üçüncü bölümde* alıntı şartlarını, *on dördüncü bölümde* kay-

nak gösterme şartlarını, *on beşinci bölümde* mevzuat ve içtihattan alıntı yapılması şartlarını, *on altıncı bölümde* yargı kararlarında doktrinden alıntı yapma şartlarını, *on yedinci bölümde* usûlsüz alıntının ispatını konusunu inceleyeceğiz.

Buna göre bu kısmın plânı şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

Bölüm 1: Alıntı Kavramı

Bölüm 2: Mealen Alıntı

Bölüm 3: Genel Olarak Aynen Alıntı

Bölüm 4: Aynen Alıntılarda Tırnak Kuralı

Bölüm 5: Aynen Alıntı Türleri (Kısa ve Uzun Aynen Alıntılar)

Bölüm 6: Aynen Alıntılarda Vurgular

Bölüm 7: Aynen Alıntılarının Sunulması

Bölüm 8: Aynen Alıntılarda Çıkarmalar (Üç Nokta Kuralı)

Bölüm 9: Aynen Alıntılarda Düzeltme ve Eklemeler

Bölüm 10: Aynen Alıntılarda Uyum ve Harf Dönüşümü

Bölüm 11: Yabancı Dilden Aynen Alıntılar

Bölüm 12: Aynen Alıntılarla İlgili Diğer Konular

Bölüm 13: Alıntı Şartları

Bölüm 14: Kaynak Gösterme Şartları

Bölüm 15: Mevzuat ve İchtihattan Alıntılar

Bölüm 16: Yargı Kararlarında Alıntı Yapma Sorunu

Bölüm 17: Usûlsüz Alıntının İspatı

Şimdi bu plân dâhilinde adım adım konumuzu incelemeye başlayalım.

Bölüm 1

ALINTI KAVRAMI*

Bir bilimsel çalışma, bir roman¹ değildir. Bir bilimsel çalışma kaçınılmaz olarak aynı konuda kendisinden önce yapılmış başka çalışmaların üzerine kuruludur. Bir bilimsel çalışmada kaçınılmaz olarak başka çalışmalarda ileri sürülmüş görüşlerden ve verilmiş bilgilerden yararlanır. Aksi takdirde bilimde ilerleme zaten olmazdı.

Belki bir yazarın başka yazarların eserlerinden yararlanmadan tamamıyla kendine has bir teori inşa edebileceği ve böyle bir durumda başka yazarlardan alıntı yapmadan tamamıyla özgün bir eser yazabileceği düşünülebilir. Bu düşünce kısmen haklılık payı da olabilir. Gerçekten de geçmişin Hobbes, Locke, Rousseau, Montesquieu gibi büyük filozoflarının veya çağımızın Kelsen, Hart, Dworkin gibi meşhur teorisyenlerinin eserlerinde, bizler gibi sıradan akademisyenlerin eserlerine göre daha az sayıda alıntı vardır. Ama onların eserlerinde de başka düşünürlerin eserlerinden yapılmış pek çok alıntı bulunur. Kaldı ki bizler birer Rousseau veya Kelsen değiliz. Bir yüksek lisans tezi veya doktora tezi yazmaya girişmiş ortalama bir öğrenci ise –bazıları tersini sanıyorlarsa da–, Montesquieu veya Hart hepten değildir.

O nedenle bir bilimsel eser yazmaya teşebbüs eden herkes, kaçınılmaz olarak, kendisinden önce yayınlanmış çalışmalardan yararlanacak, onlardan alıntı yapacaktır. Alıntı yapmanın temel şartı, alıntının kaynağını göstermektir. Alıntının kaynağının nasıl gösterileceğini, kitabımızın “Atf Usûlleri” başlıklı *ikinci kısımda* inceleyeceğiz.

Kitabımızın *birinci kısımda* alıntının kaynağının nasıl gösterileceğini de-ğil; *alıntının kendisini, türlerini ve şartlarını* göreceğiz. İlave edelim ki, alıntıyı burada türlere ayıracak olsak da her bir türü burada değil izleyen bölümlerde inceleyeceğiz.

---

* Bu bölüm, Kemal Gözler, *Alıntı ve Atf Usûlleri*, Bursa, Ekin, 2023, s.27-34’ten özetlenmiştir.

1. Aslında romanlarda bile alıntı olabilir. Romandaki alıntının kaynağını dipnotta göstermek şekil bakımından uygun olmayabilir. Alıntının kaynağını dipnotta göstermek yerine romanlarda alıntı yapılan yazarın ismini metin içinde zikretmek gerekir. Metin içinde, alıntı, “falancanın dediği gibi” ve benzeri ifadelerden sonra verilmelidir. Keza alıntı, bir “aynen alıntı” ise, yani kelimesi kelimesine yapılmış bir alıntı var ise, alıntı, tırnak içinde verilmelidir.

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Terimler

II. Tanımı

III. Alıntı Maksadı

IV. Alıntı Türleri

V. Mealen Alıntı mı, Aynen Alıntı mı? Mealen Alıntı Kuralı, Aynen Alıntı İstisnayı Oluşturur

Terimlerle işe başlayalım.

I. TERİMLER

Alıntı.- Biz burada Türkçe olarak “alıntı” terimini kullanacağız. Alıntı, almak fiilinden gelir; ilk anlamıyla “alınan şey” demektir.

Aktarma.- Aynı anlamda Türkçe literatürde yer yer “aktarma” kelimesinin de kullanıldığı oluyor. Örneğin Halil Seyidoğlu ve Zeynel Dinler, alıntı yerine “aktarma” terimini kullanıyor². “Aktarma”, İngilizce ve Fransızca “*transfer*”in karşılığıdır. “Aktarma” kelimesinin sadece kelimelerin aktarılmasından öte, mal, hak ve hizmetlerin aktarılmasını da içeren çok geniş bir anlamı vardır. Bu nedenle “aktarma” terimine göre “alıntı” teriminin kullanılması belirlilik bakımından daha doğru olur. Alıntı, her çeşit aktarmanın değil, söz, düşünce veya metin aktarılmasının adıdır.

İktibas.- Eskiden “alıntı” kelimesi yerine Türkçede “iktibas” kelimesi kullanılıyordu. İktibas, Arapça “ق ب س (kbs)” aslî harflerinden gelmekte olup, ödünç alma anlamına gelir³. “İktibas” terimi, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda kullanılan terimdir. Keza fikir ve sanat eserleri literatür ve içtihatlarında da bu terim yaygın olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte biz bu terimin günümüzde eskidiğini ve bunun yerine “alıntı” terimini kullanmanın daha doğru olacağını düşünüyoruz.

Quotation.- “Alıntı” teriminin İngilizce karşılığı *quotation*’dır⁴. Bu terim, her çeşit fikir ve sanat eserinden yapılan alıntılar için kullanılır. Bu anlamda birinin romanından, makalesinden, bir müzik eserinden, bir resimden, bir sinema eserinden ve hatta bir kişinin günlük konuşmasından bir başka esere alınan parça bir “alıntı”dır⁵.

2. Halil Seyidoğlu, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, İstanbul, Güzem Yayınları, 7. Baskı, 1997, s.177-179; Zeynel Dinler, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 7. Baskı, 2012, s.122-124.

3. Şemseddin Sami, *Kamus-i Türki*, Dersaadet, İkdam Matbaası, 1317, s.140 (“İktibas” Maddesi).

4. “Kvoteyşın (kwə(ɔ) tɛj(ə)n)” diye söylenir.

5. Bu anlamda “quotation” kelimesinin tanımı ve örnekleri için bkz. *The American Heritage Dictionary of the English Language*, Boston, Houghton Mifflin, 4. Baskı, 2000, s.1439 (“Quotation” Maddesi).

Bölüm 2

MEALEN ALINTI*

Burada mealen alıntının önce tanımını, sonra verilmiş şeklini ve mealen alıntıya ilişkin diğer hususları göreceğiz. Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Tanımı

II. Mealen Alıntının Varlık Sebebi

III. Bir İfade Nasıl Mealen Alıntı Haline Dönüştürülür? *Paraphrasing* Usûlleri

IV. Mealen Alıntı Yazarın Normal Metni İçinde Verilir

V. Mealen Alıntı Yazarın Kendi Üslûbu İçinde Verilmelidir

VI. “Başarılı” Mealen Alıntı Tuzağı

VII. Suni Mealen Alıntı Sorunu

VIII. “Suni Mealen Alıntı” Sorununa Örnekler

Tanımla işe başlayalım.

I. TANIMI

“Mealen alıntı (*indirect quotation, paraphrase, paraphrasing*)”, bir yazarın bir başka yazardan kendi kelimelerini kullanarak yaptığı alıntıdır. Mealen alıntıda, alıntılanan fikir içerik olarak bir başkasının fikridir. Ancak bu fikir aktaran yazar tarafından kendi üslûbuyla ifade edilir.

“Mealen alıntı”ya İngilizce literatürde “*paraphrase*”¹, mealen alıntı yapma işine de “*paraphrasing*” denmektedir². “*Paraphrase*”, *The American Heritage Dictionary* tarafından “bir metnin veya pasajın, sıklıkla anlamı aydınlatmak için başka kelimelerle veya farklı bir biçimde tekrar söylenmesi (*a restatement of a text or passage in another form or other words, often to clarify meaning*)” ve “bir inceleme veya öğretme aracı olarak metinlerin farklı kelimelerle tekrar

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.35-52’den özetlenmiştir.

1. *The Chicago Manual of Style*, Chicago, The University of Chicago Presse, 16. Baskı, 2010, s.621.

2. Örneğin bkz.: *The Chicago Manual of Style*, *op. cit.*, s.189; American Psychological Association, *Publication Manual of the American Psychological Association*, Washington, American Psychological Association, 6. Baskı, 2010, s.171 (Bu kitap bundan sonra *Publication Manual of the APA*, *op. cit.*, olarak kısaltılmıştır).

ifade edilmesi (*the restatement of texts in other words as a studying or teaching device*)” şekillerinde tanımlanmıştır³.

Özetle, *paraphrase*, bir metnin veya bir sözün başka kelimelerle tekrar söylenmesidir.

KUTU 2.1: Biraz Etimoloji.- *Paraphrase* kelimesi Yunanca “benzer” anlamına gelen “*para* (παρά)” ve “demek” “söylemek” anlamına gelen “*phrasis* (φρασις)” kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşmakta olup, bir şeyi benzer şekilde söylemek anlamına gelir⁴.

Türkçe bilimsel araştırma ve yazma literatüründe bu tür alıntıya yaygın olarak “mealen alıntı” değil, “dolaylı aktarma” denmektedir⁵. Biz bu “dolaylı aktarma” teriminin burada kullanılmasının yanlış olduğunu düşünüyoruz. Burada “dolaylılık” yoktur; alıntı doğrudan doğruya alıntı yapan yazar tarafından yapılmakta, araya bir başka yazar girmemektedir. Kanımızca “dolaylı alıntı” terimi, “mealen alıntı” için değil, asıl kaynağı görmeden, bir başka kaynak üzerinden yapılan alıntılar için kullanılabilir. Bu durumda “falanca yazardan nakleden filanca yazar” şeklinde kaynak gösterilir ki, bunu usûlünü aşağıda Bölüm 28’de (s.493-507) ayrıca göreceğiz.

Özenle belirtelim ki, mealen alıntı da bir alıntıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bir fikir, bir bilgi, bir veri, bir gözlem, bir değerlendirme, bir başka yazardan alınıyorsa, hangi kelimelerle ifade edilirse edilsin, ortada bir alıntı vardır ve kaynağının gösterilmesi gerekir. Alıntı bir dil sorunu değil, bir içerik ve anlam sorunudur. Aktarılan metnin anlamı ile orijinal metnin anlamı arasında aynılık veya benzerlik var ise, aktarma hangi kelimelerle yapılırsa yapılsın, hatta aktarılırken orijinal metinden tek bir kelime kullanılmasın, hatta bir başka dile çevrilerek aktarma yapılsın ortada yine bir *alıntı* vardır ve bu alıntı tür olarak bir “mealen alıntı”dır.

Bir fikri, bir bilgiyi, bir veriyi, bir gözlemi, bir değerlendirmeyi, bir başka yazardan aynen almak yerine, yazarın bunu kendi kelimeleriyle ifade etmeye çalışması, az ya da çok bir emek ürünüdür ve bir aynen alıntıya göre daha değerlidir. Mealen alıntı yapan bir yazarın, aynen alıntı yapan bir yazara göre daha fazla emek verdiği söylenebilir. Ama bir yazarın mealen alıntı yaparken emek vermesi, onu aldığı fikrin, bilginin, verinin, gözlemin, değerlendirmenin sahibi hâline getirmez. Bunlar yine bir başka yazarın malı olmaya devam eder. Bazen yazarlar, özellikle tecrübesiz ve bilgisiz yüksek lisans öğrencileri başkasının fikrini kendi kelimeleriyle ifade edince, kendilerinin de bir eser yarattıkları yanlışına düşerler. Siz bir fikri ilk defa bir başkasından okumuşsanız; hiç

3. *The American Heritage Dictionary of the English Language*, Boston, Houghton Mifflin, 4. Baskı, 2000, s.1276 (“Paraphrase” Maddesi).

4. Bu kelimenin köken bilgisi için bkz.: *The American Heritage Dictionary*, *op. cit.*, s.1276; www.oxforddictionaries.com/definition/english/paraphrase?q=paraphrase+ (E.T.: 12 Kasım 2018); en.wikisource.org/wiki/1911_Encyclop%C3%A6dia_Britannica/Paraphrase (E.T.: 27 Ekim 2022).

5. Örneğin bkz.: Dinler, *op. cit.*, s.131-138; Seyidoğlu, *op. cit.*, s.178.

Bölüm 3

GENEL OLARAK AYNE ALINTI*

Burada aynen alıntı konusuna giriş niteliğinde, aynen alıntı kavramını genel olarak göreceğiz. Bu bölümün plâni şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

I. Tanımı

II. Aynen Alıntının Niceliksel Bir Ölçüsü Var mıdır?

III. Asla Sadakat Kuralı: Aynen Alıntı, “Aynen” Yapılır

IV. Aynen Alıntıda Ölçü ve Aşırı Aynen Alıntı Sorunu

Tanımla işe başlayalım.

I. TANIMI

“Aynen alıntı”, bir yazarın bir başka yazardan aynen, yani kelimesi kelimesine, noktası virgülüne yaptığı alıntıdır.

Aynen alıntıya İngilizce literatürde “*direct quotation* (doğrudan alıntı)”¹ veya “*verbatim quotation* (*verbatim* alıntı)”² denmektedir.

Türkçede, muhtemelen İngilizcedeki *direct quotation* isimlendirmesinden esinlenerek, “aynen alıntı”ya “doğrudan alıntı” diyenler vardır³. Biz “doğrudan alıntı” tabirinin Türkçede yanlış anlaşılmaya müsait bir kavram olduğunu düşünüyüyoruz. Çünkü Türkçede bir de “dolaylı alıntı” kavramı var. “Dolaylı alıntı” asıl kaynağı görmeden, bir başka kaynak üzerinden asıl kaynaktan yapılan alıntı demektir. Görüldüğü gibi bu durumda “dolaylı alıntı”, “mealen alıntı” anlamına gelmemektedir. Dolaylı alıntı, “aynen alıntı”nın karşılığı değildir. O nedenle aynen alıntıya doğrudan alıntı denemez. Dolaylı alıntı terimi, bu şekilde tanımlanırsa, doğrudan alıntı bir yazardan aynen veya mealen olsun, araya başka bir kaynak girmeden ilk elden yapılan alıntı anlamına gelir.

Fransızcada aynen alıntıya sadece “*citation*” denir⁴. Alıntının özellikle bir aynen alıntı olduğunu vurgulamak için “*citation in extenso*” terimini kullanan yazarlar vardır⁵.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.53-62’den özetlenmiştir.

1. Örneğin *New Oxford Style Manual*, Oxford, Oxford University Press, 2012, s.152; *Publication Manual of the APA*, *op. cit.*, s.170.

2. *New Oxford Style Manual*, *op. cit.*, s.158.

3. Örneğin Halil Seyidoğlu (*op. cit.*, s.178) ve keza Zeynel Dinler (*op. cit.*, s.123) “aynen alıntı”ya “doğrudan aktarma” diyor.

4. Simone Deryfus, *La thèse et le mémoire de doctorat*, Paris, Editions Cujas, 1983, s.194.

5. *Ibid.*

Bölüm 4

AYNEN ALINTILARDA TIRNAK KURALI*

Aynen alıntının temel ve kendisinden vazgeçilmez kuralı, aynen alıntının tırnak içinde (“ ”) verilmesi kuralıdır. Bu kuralı şu plân dâhilinde inceleyeceğiz:

PLÂN:

I. Tırnak, Aynen Alıntının Temel Kuralıdır (“Tırnaksız Alıntı Olmaz”)

II. Aynen Alıntıda Tırnağın Anlamı ve Önemi

III. Aynen Alıntının Tırnak İçinde Verilmesi Sadece Bilimsel Değil, Aynı Zamanda Hukukî Bir Yükümlülüktür

IV. Aynen Alıntının Sonunda Kaynak Gösterilse Bile Tırnak Gerekir

V. Aynen Alıntının Tırnak İçinde Verilmesi Kuralının İhlaline Örnekler

VI. Aynen Alıntılanan Metindeki Çift Tırnakların Tek Tırnağa Dönüştürülmesi

Birincisiyle başlayalım.

I. TIRNAK AYNEN ALINTININ TEMEL KURALIDIR (“TIRNAKSIZ ALINTI OLMAZ”)

Aynen alıntıların birer aynen alıntı olduğunun anlaşılması için, alıntılar tırnak işareti içinde (“ ”) verilir. Tırnak işareti, aynen alıntının temel kuralıdır. Simone Dreyfus’un dediği gibi “tırnaksız alıntı olmaz (*pas de citation sans guillemets*)”¹. Aynen alıntı ister birkaç kelimedenden, isterse pek çok satırdan oluşsun, tırnak içinde verilir².

Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi, bu tür alıntının olmazsa olmaz şartıdır. Alıntının tırnak içinde verilmesinin sebebi şudur: Aynen alıntının, alıntıyı yapan yazarın malı olmadığı, onun bir başka yazara ait olduğu okuyucu tarafından hemen ve açık bir şekilde anlaşılmalıdır. Bunun yolu ise alıntılanan kelimelerin tırnak içine konulmasından geçer. Zaten bu nedenle İngilizcede bizim tırnak işareti dediğimiz şeye “alıntı işareti (*quotation mark*)” denir.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atf Usûlleri*, op. cit., s.63-75’ten özetlenmiştir.

1. Simone Dreyfus, *La thèse et le mémoire de doctorat*, Paris, Editions Cujas, 2. Baskı, 1983, s.194.

2. *Ibid.*: “La règle générale est très simple : pas de citation sans guillemets, qu’il s’agisse de quelques mots ou de plusieurs lignes”.

Bölüm 5

AYNEN ALINTI TÜRLERİ

Kısa ve Uzun Aynen Alıntılar*

Yukarıda aynen alıntının *ne olduğunu* gördük. Şimdi de aynen alıntılarının *türlerini* ve bunların *veriliş şekillerini* görelim. Ama önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Aynen Alıntının Veriliş Şekli: Kısa ve Uzun Aynen Alıntılar

II. Kısa Aynen Alıntılar: Paragraf İçinde Verilir

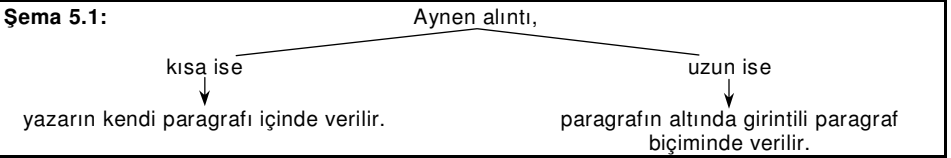
III. Uzun Aynen Alıntılar: Girintili Paragraf Biçiminde Verilir (Blok Alıntılar)

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu inceleyelim.

I. AYNEN ALINTININ VERİLİŞ ŞEKLİ: KISA VE UZUN AYNEN ALINTILAR

Aynen alıntının bir yazardan kelimesi kelimesine yapılmış bir alıntı olduğunu ve aynen alıntının daima tırnak (“ ”) içinde verilmesi gerektiğini biraz yukarıda söyledik. Ancak aynen alıntının tırnak içine alınması yöntemi, kısa alıntılar için yeterli görülse bile, uzun alıntılar için yeterli olamaz. Çünkü aynen alıntıda alıntıyı yapan yazarın *kopyala/yapıştır* dışında verdiği bir emek yoktur ve böylesine emek harcamadan aktarılan uzunca metinlerin o yazarın emeğinin ürünü olmadığı daha ilk bakışta anlaşılmalıdır. Bu nedenle “kısa aynen alıntılar” ile “uzun aynen alıntılar” arasında şöyle bir ayırım yapılır:

Şema 5.1:

Bunların her birini biraz aşağıda örnekleriyle göreceğiz. Ancak bunları görmeden önce şu soruyu sormak lazım: Kısalığın ve uzunluğun ölçüsü nedir?

A. KISALIĞIN VE UZUNLUĞUN ÖLÇÜSÜ: ÜÇ SATIR KURALI

Kısalığın ve uzunluğun ölçüsü nedir? Kaç satırdan veya toplamda kaç kelimeden uzun aynen alıntılar, “uzun alıntı” olarak kabul edilir ve ayrı bir parag-

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.77-98’den özetlenmiştir.

Bölüm 6

AYNEN ALINTILARDA VURGU*

Aynen alıntılarda asla sadakat kuralı olduğu için aynen alıntılardaki vurguların da aktarılması gerekir. Ancak aynen alıntıdaki bazı kelimeleri aynen alıntıyı yapan yazar da vurgulamak isteyebilir. Bu nedenle hangi vurgunun kime ait olduğu konusunda tereddütler ortaya çıkabilir. Bu nedenle aynen alıntılarda vurgu sorununu ayrıca incelemek gerekir.

Aynen alıntıdaki “vurgu (*emphasis*)”¹ sorununu ikiye ayırıp incelemek gerekir. Zira aynen alıntılanan metnin kendindeki vurgular ile aynen alıntıyı yapan yazar tarafından yapılmış vurgular farklı kurallara tâbidir. Bu kuralları şu plân dâhilinde inceleyeceğiz.

PLÂN:

- I. Aynen Alıntılanan Metnin Kendisindeki Vurgular
- II. Alıntıyı Yapan Yazarın Yaptığı Vurgular: “İtalikler Bize Ait”
- III. Aynen Alıntıda Asıl Yazarın ve Alıntı Yapan Yazarın Vurgularının Birlikte Bulunması
- IV. İstisna: Mevzuattan Yapılmış Alıntılarda Vurgunun Belirtilmesi Gerekli midir?
- V. Vurgu Daima İtalikle Yapılmalıdır

Birinci başlıkla işe başlayalım.

I. AYNEN ALINTILANAN METNİN KENDİSİNDEKİ VURGULAR

Aynen alıntılanan metnin içindeki vurgular da aynen aktarılır. Yani aynen alıntılanan metnin içinde bazı kelime veya kelimeler italikle dizilmiş ise, aynen alıntıda bu kelime veya kelimeler de italikle verilir. Zira aksi belirtilmedikçe, aynen alıntıdaki vurguların asıl metinde olduğu varsayılır. Bunun böyle olduğunun “vurgular asıl metinde vardır”, “vurgular alıntının kendisinde vardır”, “vurgular asıl yazara aittir” gibi bir notla ayrıca belirtilmesine ihtiyaç da yoktur. Çünkü aynen alıntıda asla sadakat kuralı vardır ve bu kural gereği, aynen alıntıdaki her şeyin prensip olarak asıl yazara ait olduğu yolunda karine vardır. Bir örnekle durumu gösterelim:

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atf Usûlleri*, *op. cit.*, s.99-108’den özetlenmiştir.

1. Genel olarak akademik metinlerdeki vurgu konusu için *Bilimsel Yazma ve Yayınlama* başlıklı kitabımızın “Vurgu” başlıklı Yedinci Bölümüne bakınız (*op. cit.*, s.203-224).

Bölüm 7

AYNEN ALINTILARIN SUNULMASI*

Aynen alıntıda alıntılanan metin, bir başka yazarın beyninin ve emeğinin ürünüdür. Dolayısıyla bir başka yazarın fikrini ve üslûbunu yansıtır. Ancak aynen alıntı, alıntı yapan yazarın metninin içine girmekte ve o metnin bir parçası hâline gelmektedir. Bu nedenle, aynen alıntıyı, içine girdiği metin ile mantık ve üslup bakımından uyumlu hâle getirmek gerekir. O hâlde aynen alıntı, doğrudan doğruya verilmemeli, önce alıntıyı yapacak yazar tarafından birtakım ifade veya cümlelerle takdim edilmelidir. Bu takdimin, yani sunulmanın çok çeşitli yolları vardır. Burada bunları görmekte yarar vardır.

Bu bölümün plânı şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

- I. Aynen Alıntının Alıntılamanın Yazarın Cümlelerinin İçinde Doğrudan Verilmesi
- II. “Yazara Göre” Ve Benzeri İbarelerden Sonra Aynen Alıntının Verilmesi
- III. Üst Üste İki Noktadan Sonra Aynen Alıntının Verilmesi
- IV. Takdim İbarelerinin Başa, Ortaya veya Sona Gelmesi
- V. Takdim İbarelerinin Aynen Alıntının İçine Girmesi
- VI. Parça Parça Aynen Alıntı Yapma
- VII. Mevzuattan Yapılan Aynen Alıntılarının Sunulması
- VIII. Mahkeme Kararlarından Yapılan Aynen Alıntılarının Sunulması

Birinci başlık ile işe başlayalım.

I. AYNEN ALINTININ ALINTILAYAN YAZARIN CÜMLELERİNİN İÇİNDE DOĞRUDAN VERİLMESİ

Aynen alıntı, bazen, tırnak arasında verilmek kaydıyla, yazarın normal anlatımı içinde, sanki yazarın kendi cümlesinin devamıymış gibi verilir. Hâliyle aynen alıntı bitince tırnak kapatılır ve aynen alıntının kaynağı dipnotta gösterilir. Bir örnek:

Kemal Gözler,
Türk Anayasa
Hukuku, Bursa,
Ekin, 4. Baskı,
2021, s.178.

Ampirik demokrasi teorisi ise, ideal anlamda demokrasiyi değil, “bu ideale kaba taslak yaklaşan ... gerçek demokrasiler”i¹⁰² esas alır.

102. Lijphart, *op. cit.*, s.1.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.109-117’den özetlenmiştir.

Bölüm 8

AYNEN ALINTILARDAN ÇIKARMALAR

Üç Nokta Kuralı*

Aynen alıntıda, alıntılanan metinden bazen harfler, kelimeler, cümleler ve hatta paragraflar çıkarılabilir. Buna bilimsel yazma literatüründe “çıkarmalar (*omissions*)” denir¹.

Çıkarmalar konusunu şu plân dâhilinde inceleyeceğiz.

PLÂN:

I. Çıkarma Sebepleri

II. Çıkarmanın Yöntemi: Üç Nokta

III. Üç Noktanın Kullanılacağı Hâller

IV. Üç Noktanın Kullanılmayacağı Hâller

V. Asıl Metinde Üç Noktanın Kullanılması Durumu

VI. Aynen Alıntılarda Yapılan Çıkarmalarda İyi Niyet ve Dürüstlük Kuralı: Anlamı Çarpıtma Yasağı

Çıkarma sebepleriyle işe başlayalım.

I. ÇIKARMA SEBEPLERİ

Aynen alıntılanan metinden pek çok sebeple çıkarma yapılır. Vakıa aynen alıntı, kendi başına bir amaç değil, araçtır. Aynen alıntı, alıntılanan yazarın metnini aktarmak için değil, alıntıyı yapan yazarın görüşünü desteklemek, iddiasını kanıtlamak gibi amaçlarla yapılır. Dolayısıyla alıntının maksadı çoğunlukla alınmak istenen paragrafın tümünü değil; sadece bir kısmının alınmasını gerektirir. Bu nedenle aynen alıntı yaparken, alıntılanan paragrafta alıntı amacı bakımından gereksiz veya önemsiz görülen kelimeler veya cümleler çıkarılmamalıdır. Bazen de yazar alıntı yaptığı yazarın anlatım bozukluğunu aktarmamak için, problemleri gördüğü kelime veya ibareleri aktarmaktan kaçınır.

Bazen de çıkarma sansür amacıyla yapılır. Yazar aynen aktardığı cümlede genel ahlâk bakımından sakıncalı gördüğü kelimeleri çıkarır. Bazen kelimeyi bütün olarak çıkarmak yerine kelimedeki bazı harfleri çıkarır. Bazen de alıntı içinde hukukî veya cezaî sorumluluğa yol açabilecek kelime veya kelimeler çıkarılır. Bazen de aktarılacak metinde geçen kişi isimleri, onların kişilik haklarını korumak amacıyla makaslanır.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.119-130'dan özetlenmiştir.

1. *New Oxford Style Manual*, *op. cit.*, s.159; *ALWD Citation Manual*, *op. cit.*, s.397-401.

Bölüm 9

AYNEN ALINTILARDAKİ DÜZELTME VE EKLEMELER*

Yukarıda gördüğümüz gibi aynen alıntıda asla sadakat kuralı uyarınca, prensip olarak aynen alıntıya dokunulmaz; aynen alıntı aynen verilir. Ancak bazı istisnaî durumlarda hatalar düzeltilebilir ve bazen de aynen alıntıya eklemeler yapmak gerekir. Bu bölümde bunları göreceğiz. Bu bölüm kısa bir bölüm olsa da önce plânımızı verelim.

PLÂN:

- I. Aynen Alıntıda Hataların Aynen Bırakılması veya Düzeltilmesi
  - A. Bilgi Hataları
  - B. İmlâ Hataları
  - C. Basit Maddî Hatalar
- II. Aynen Alıntılarda Eklemeler ve Açıklamalar

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu incelemeye başlayalım.

I. AYNEN ALINTIDAKİ HATALARIN AYNEN BIRAKILMASI VEYA DÜZELTİLMESİ

Aynen alıntılanan metinde çeşitli hataların olması ihtimal dahilindedir. Acaba bu hataları düzeltmek mi gerekir? Yoksa bunları aynen mi bırakmak mı doğru olur? Zira aynen alıntıya sadakat kuralı vardır. Aynen alıntı “aynen” aktarılır. Bu aynılık, alıntıda hatalar için dahi geçerli midir?

Bu soruya cevap verirken *bilgi hataları* ile *imlâ hataları* arasında ayırım yapmakta yarar vardır.

A. BİLGİ HATALARI

Aynen alıntıda bilgi hatalarını düzeltmek gerekir. Bilgi hatasının bilgisizlikten dolayı veya yanlış yorumdan dolayı veya sehven yapılmasının önemi yoktur. İçerik olarak yanlış görülen bir bilgi görüldüğü yerde düzeltilmelidir.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.131-138'den özetlenmiştir.

Bölüm 10

AYNEN ALINTILARDA UYUM VE HARF DÖNÜŞÜMÜ*

Yukarıda pek çok defa belirttiğimiz gibi aynen alıntı, bir başka yazarın ifade ve cümleleridir. Bunların olduğu gibi bir başka yazarın metnine alınması durumunda, iki metin arasında, gerek mantık, gerek üslûp, gerekse dilbilgisi bakımından çeşitli uyumsuzluklar ortaya çıkabilir. Alıntı yapan yazarın bunları gidermesi, alıntılacağı metni kendi metniyle uyumlu hâle getirmesi gerekir. İçerik, mantık ve üslûp bakımından uyumluluğu sağlamanın önceden belirlenmiş genel geçer kuralları yoktur. İçerik, mantık ve üslûp bakımından uyumluluk alıntı yapan her yazarın kendi yeteneğine bağlıdır. Ancak alıntılanan metnin içinde yer alacağı metinle *dil bakımından uyumunun* sağlanması konusunda genel geçer bazı şeyler söylenebilir ve bu konuda uyulması gereken bazı kurallar verilebilir. İşte bu bölümde bunu yapacağız. Önce bu bölümün plânını verelim.

PLÂN:

- I. Aynen Alıntıların Asıl Metinle Uyumlulaştırılması (İsmin Hâl Ekleri, Fiil Çekim Ekleri, Zaman Aktif-Pasif, vs.)
- II. Aynen Alıntılarda Büyük Harf Küçük Harf Dönüşümü
  - A. Alıntının Başındaki Büyük Harfin Küçük Harfe Dönüştürülmesi
  - B. Alıntının Başındaki Küçük Harfin Büyük Harfe Dönüştürülmesi
  - C. Küçük Harften Büyük Harfe veya Büyük Harften Küçük Harfe Dönüşüm Durumunda Köşeli Parantez Kullanmak Gerekir mi?

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu inceleyelim.

I. AYNEN ALINTILARIN ASIL METİNLE UYUMLULAŞTIRILMASI (İsmin Hâl Ekleri, Fiil Çekim Ekleri, Zaman, Aktif-Pasif, vs.)

Yukarıda bu bölümün girişinde de belirtildiği gibi, metin ile metnin içinde bulunan alıntılar arasında içerik ve üslûp bakımından uyumun sağlanması konusunda önceden belirlenmiş genel geçer kurallar olmasa da, bunlar arasında dil bakımından uyumun sağlanması konusunda dikkat edilmesi gereken bazı kurallar vardır. Yani aynen alıntıyı metnin içinde verirken, onun metin ile uyumunu sağlamak için, onda dil bilgisi bakımından bazı küçük değişiklikler yapmak gerekebilir. Bu konuda şunları söyleyebiliriz:

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.139-150'den özetlenmiştir.

Bölüm 11

YABANCI DİLDEN AYNEN ALINTILAR*

Yabancı dilde yazılmış kitap veya makalelerden de alıntı yapılabilir. Hiç şüphesiz bu alıntı “*mealen* alıntı” şeklinde olabilir. Peki ama yabancı dilden “*aynen* alıntı” yapılabilir mi? Yani yabancı bir dilde yazılmış cümle veya cümleler Türkçeye çevrilmeden olduğu gibi alınabilir mi? Çeviri yoluyla yapılan alıntılar, birer “*mealen* alıntı” mı; yoksa “*aynen* alıntı” mıdır? Yabancı dilden alınacak cümle veya cümleler kimin tarafından Türkçeye çevrilmelidir? Yazar bunları bir başkasına çevirebilir mi? Çevirinin çevirisinden çeviri yoluyla alıntı yapılabilir mi? Bu bölümde bu sorulara şu plân dâhilinde cevap arayacağız. .

PLÂN:

I. Yabancı Dilden Aynen Alıntı Sorunu

II. Yabancı Dilden Çeviri Yoluyla Yapılan Alıntılar, “*Mealen Alıntı*” mı, Yoksa “*Aynen Alıntı*” Formunda mı Verilmelidir?

III. Çevirilerden Alıntı

IV. Alıntı, Alıntıyı Yapan Yazar Tarafından Bir Başkasına Çevrilebilir mi?

VI. Çevirinin Çevirisinden Çeviri Yoluyla Alıntı Yapılabilir mi?

VI. Yabancı Dilden Aynen Yapılan Alıntılarda Alıntının Türkçesinin Verilmesi veya Türkçesi Verilen Alıntının Aslının Eklenmesi

Birinci başlıkla işe başlayalım.

I. YABANCI DİLDEN AYNEN ALINTI SORUNU

Bu başlık altında önce şu soruya cevap arayacağız:

A. YABANCI DİLDE YAZILMIŞ ESERLERDEN AYNEN ALINTI YAPILMASI CAİZ MİDİR?

Türkçe yazılan bir çalışmada, yabancı dilde yazılmış bir metinden aynen alıntı yapılabilir mi? Yani Türkçe metnin içinde yabancı dilden Türkçeye çevirmeksizin aynen alıntı bulunabilir mi?

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atf Usûlleri*, op. cit., s.151-178’den özetlenmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi için oraya bakınız.

Bölüm 12

AYNEN ALINTILARLA İLGİLİ DİĞER KONULAR*

Şimdiye kadar, aynen alıntının tanımını, aynen alıntıda temel kural olan tırnak kuralını, aynen alıntı türlerini, aynen alıntılarda vurguların nasıl yapılacağını, aynen alıntılarının sunulmasını, aynen alıntılarda çıkarmaları, aynen alıntılardaki hataların düzeltilmesini ve alıntılarda eklemeleri, aynen alıntılarının asıl metinle uyumlulaştırılması, yabancı dilden aynen alıntılarının nasıl yapılacağını yukarıdaki bölümlerde gördük. Ama alıntılarla ilgili hâlâ görmediğimiz birkaç küçük konu kaldı. Onları da bu bölümde göreceğiz. Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Aynen Alıntının Sonundaki Noktalama İşaretleri
- II. Aynen Alıntılanan Cümlelerin Sonundaki Nokta Çıkarılır
- III. Aynen Alıntı İçinde Aynen Alıntı
- IV. Aynen Alıntının İçindeki Atıflar (Aynen Alıntıya Bağlı Dipnotların Gösterilmesi Sorunu)

Şimdi bu plân dahilinde konuyu inceleyelim.

I. AYNEN ALINTININ SONUNDAKİ NOKTALAMA İŞARETLERİ

Önce bir hatırlatma yapalım: Kısa veya uzun, aynen alıntının ortasında bulunan noktalama işaretleri, aynen alıntıda asla sadakat kuralı uyarınca aynen aktarılır. Bu işaretler alıntılanan yazara aittir ve tırnak arasında verilen aynen alıntının içinde bulunur.

Ancak aynen alıntılarının sonunda da nokta, ünlem, soru işareti gibi noktalama işaretleri bulunabilir. Cümleden daha kısa olan aynen alıntılarının hâliyle sonunda nokta ve soru işareti bulunmaz. Ama bunların sonunda da virgül, noktalı virgül bulunabilir.

Aynen alıntının sonunda bulunan noktalama işaretleri acaba sondaki tırnaktan, yani kapanış tırnağından önce mi, yoksa sonra mı konulmalıdır? Kanı-

---

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.179-188'den özetlenmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi için oraya bakınız.

Bölüm 13

ALINTI ŞARTLARI*

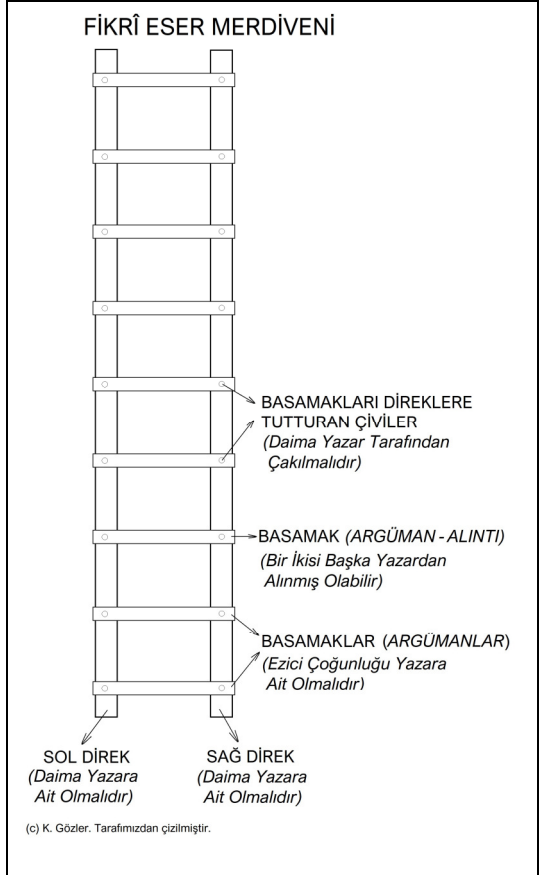
Yukarıda birinci kısımda alıntı kavramını ve türlerini ve alıntıya hâkim olan şekil kurallarını gördük. Bu bölümde ise alıntı şartlarını inceleyeceğiz.

Bu şartları tek tek incelemeden önce, bir metaforla, “fıkrî eser merdiveni” metaforuyla işe başlayalım. Zira bu metafor, bize alıntı şartlarıyla ilgili karşılaştığımız sorunları çözmekte yol gösterecektir.

“Fıkrî Eser Merdiveni”

Fıkrî eseri ve fıkrî eser içinde alıntının fonksiyonunu merdiven metaforundan yararlanarak açıklayabiliriz. Fıkrî eser, yandaki resimde görüldüğü gibi bir merdivene, yazar da merdiveni imal eden ustaya benzetilebilir. Usta, merdiveni kendisi inşa etmelidir. Merdivenin sağ ve sol direkleri usta tarafından üretilmelidir. Ancak usta merdivenin basamaklarından bir ikisini başka bir ustadan alabilir. Gerek ustanın kendisi, gerekse başka ustadan alınmış basamakların hepsi sağ ve sol direklere ustanın kendisi tarafından çakılmalıdır.

Bu metaforda “fıkrî eser”, merdivenin bütününe; “yazar” da bu merdiveni inşa eden ustaya tekabül eder. Yazar, bir fıkrî eser merdiveni inşa ederken ihtiyaç duyduğu bir iki basamağı, bu basamakları kimden ödünç

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.189-238’den özetlenmiştir.

aldığını belirtmek şartıyla başka yazarlardan ödünç alabilir. Ancak yazar, merdivenin bütün basamaklarını başka yazarlardan ödünç alamaz. Ödünç alınan basamak sayısı toplam basamak sayısı karşısında makul bir oranı geçmemelidir. Keza merdivenin basamaklarının tutturulduğu sağ ve sol direkler de sadece ve sadece yazar tarafından üretilmelidir; bu direklerin başka yazarlardan ödünç alınmasına izin yoktur. Çünkü bu direkler, yazarın argümantasyon zincirini oluşturur. Argümantasyon zinciri mutlaka yazara ait olmalıdır. Nihayet, basamaklar, direklere yazarın bizzat kendisi tarafından çakılmalıdır. Yani geliştirilen argümanlar belirli bir argümantasyon zincirine bağlanmalıdır. Bir zincire bağlanmamış argüman, bir merdivende direklere çivisi çakılmamış basamak gibidir. Üzerine bastığınızda düşersiniz. Zaten basamaklar sağ ve sol direklere çakılmamış ise ortaya bir merdiven de çıkmaz. Bu çakma işini sadece ve sadece yazar yapabilir. Yazar kaynağını göstererek başka yazardan bir basamak ödünç alabilir; ama ödünç aldığı basamağı direklere kendisi çakmadır; bu çakma işini diğer bir yazara, ona atif yaparak dahi yaptırılmaz. Uzun lafın kısası alıntı, onlarca basamağı olan uzun bir merdivenin sadece bir veya iki basamağını oluşturur. Merdivenin tüm basamakları başkasından alınamaz. Merdivenin direkleri de yine başkasından alınamaz. Keza basamakları direklere çivileme işi de yine başkasına yaptırılmaz. Alıntı, ne basamakların çoğunluğu, ne direk, ne de çividir.

Alıntı şartları konusunda karşılaştığımız sorunlara cevap ararken yukarıda açıkladığımız “fıkrî eser merdiveni” metaforunu hiç unutmamak, bu metafora daima başvurmakta yarar vardır.

* * *

Şimdi metaforu bir yana bırakalım ve pozitif hukuka dönelim:

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci Maddesi.- 5 Aralık 1951 tarih ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesi, alıntı serbestisini prensip olarak tanımış, ama “alıntı”nın, yani Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu tabiriyle “iktibas”ın yapılmasını bazı sıkı şartlara bağlamıştır. Önce bu maddenin metnini verelim:

“**Madde 35** – Bir eserden aşağıdaki hallerde iktibas yapılması caizdir:

1. Alenilemiş bir eserin bazı cümle ve fıkralarının müstakil bir ilim ve edebiyat eserine alınması;
2. Yayımlanmış bir bestenin en çok tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının müstakil bir musiki eserine alınması;
3. Alenilemiş güzel sanat eserlerinin ve yayımlanmış diğer eserlerin, maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadiyle bir ilim eserine konulması;
4. Alenilemiş güzel sanat eserlerinin ilmi konferans veya derslerde, konuyu aydınlatmak için projeksiyon ve buna benzer vasıtalarla gösterilmesi.

İktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır. İlim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir”.

Bölüm 14

KAYNAK GÖSTERME ŞARTLARI*

Yukarıda Bölüm 13’te alıntı şartlarını gördük. Bu şartlardan sonuncusu “alıntının kaynağının gösterilmesi” şartıydı. Bu şart, alıntı şartlarının en önemlisidir. Bu şartın da bilmemiz gereken alt şartları vardır. Keza alıntının kaynağının gösterilmesi şartının niteliğini de açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. İşte bu nedenlerle burada “alıntının kaynağının gösterilmesi” şartını ayrıca inceleyeceğiz.

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Kaynak Gösterme Kuralının Niteliği

II. Kaynak Göstermenin Usûlü: Minimum Kanunî Unsurlar

III. Kaynak Göstermenin Şartları

IV. Kaynak Gösterme Şartının İstisnası: Anonim Bilgiler İçin Kaynak Göstermek Gerekli Değildir

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu incelemeye başlayalım.

I. KAYNAK GÖSTERME KURALININ NİTELİĞİ

Alıntı ister aynen, ister mealen olsun, her alıntının kaynağı gösterilmelidir. Kaynak gösterme alıntının en önemli şartı ve olmazsa olmaz kuralıdır.

Yapılan alıntının kaynağının gösterilmesi kuralı, hem ahlâk, hem örf ve âdet, hem de bir hukuk kuralıdır.

A. AHLÂK KURALI OLARAK KAYNAK GÖSTERME ZORUNLULUĞU

Kaynağı gösterilmemiş alıntı bir fikrin sahiplenilmesi anlamına gelir. Başkasına ait olanın onun izni olmadan sahiplenilmesi ise hırsızlık demektir. Ahlâk, hırsızlığı meneder. Kaynak gösterilmeden yapılmış alıntı, aynı zamanda başkasının emeğinin sömürülmesi anlamına gelir ki, emek sömürüsü de en büyük ahlâksızlıktır.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.239-279’ dan özetlenmiştir.

fikri, bu bilgiyi nasıl ve hangi cümlelerle ifade ederse etsin ortada bir alıntı vardır ve bu alıntının kaynağını göstermelidir.

Nihayet belirtelim ki, kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle veya paragrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine de gerek yoktur. Zira Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, "esasî değiştirmeyen farklılıklarla, sırayı değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde [m.71] anlamında 'iktibas'tır'⁴.

Kaynaksız alıntıya gerçek kitaplardan alınmış iki örnek verelim:

Örnek 1

ALINTININ
ASLI

Kemal Gözler,
*İdare Hukuku
Dersleri*, Bur-
sa, Ekin, 10.
Baskı, 2010,
s.762.

a) *İdarenin eylemleri* alanında kusur ile hukuka aykırılık arasında bir ilişki yoktur⁴⁵. İdarenin eylemleri (*fait matériel*⁴⁶, *agissements*⁴⁷) hukuka uygun da olsalar, aykırı da olsalar kusurlu olabilirler⁴⁸. Örneğin bir doktorun teşhis hatası, bir cerrahın sakarlığı, yoldaki çukurları onarmayı unutmama, ateşli silah kullanımında tedbirsizlik durumlarında bir hukuka aykırılık yoktur; ama kusur vardır⁴⁹.

ALINTI

Yazar X, *Kita-
bın Başlığı*,
Şehir, Yayıne-
vi, Yıl, Sayfa
Numarası.

İdarî eylemler alanında, kusur ile hukuka aykırılık arasında doğrudan bir ilişki yoktur. İdarenin eylemleri hukuka uygun da olsa, aykırı da olsa kusurlu olabilir. Örneğin bir hekimin teşhis hatası, bir cerrahın sakarlığı, yoldaki çukurları tamir etmeyi unutmama gibi hallerde bir hukuka aykırılık yoktur, ancak kusur vardır.

Açıklama.- Görüldüğü gibi Yazar X'in verdiği bilgiler, kaynağı gösterilmeksizin bizim kitabımızdan alınmıştır. Bizim cümlelerimiz ile Yazar X'in cümleleri arasında iki fark vardır: (1) Bizim kitabımızda teknik terimlerin yanına parantez içinde yazılmış Fransızca terimleri Yazar X almamıştır. (2) Bizim son cümlemizde geçen "ateşli silah kullanımında tedbirsizlik" ibaresini Yazar X çıkarmıştır. Yazar X'in alıntısında geçen 45 kelime, aynen ve aynı sırayla bizim kitabımızda da geçmektedir. Dolayısıyla bu alıntı bizim kitabımızdan alınmıştır. Ama Yazar X bizim kitabımıza atıf yapmamaktadır. Yazar X'in bu alıntısı FSEK, m.35/son tarafından öngörülmüş olan kaynak gösterme şartına aykırıdır.

Örnek 2

ALINTININ
ASLI

"Hakikî birlik" ... birden fazla devletin, içişlerinde bağımsızlıklarını koruyarak dış ilişkileri bakımından bir devlet oluşturacak şekilde birleşmelerinden meydana gelir¹⁸. Hakikî birliği oluşturan devletlerin her birinin kendi anayasaları, kendi kanunları, kısacası kendi hukuk düzenleri, kendi yasama, yürütme ve yargı organları vardır. Her bir devlet kendi içinde egemen bir devlettir. Ancak, birliği oluşturan devletler dış ilişkileri bakımından bağımsız değildir. Bu devletlerin dış ilişkileri birlik tarafından yürütülür. Bu devletlerin uluslararası hukuk bakımından ayrı birer kişilikleri yoktur¹⁹. ... Hakikî birliğin günümüzde örneği yoktur. Tarihsel örnek olarak ise, Norveç-İsveç Birliği (1815-1905),

4. Tekinalp, *op. cit.*, s.339.

Bölüm 15

MEVZUAT VE YARGI KARARLARINDAN ALINTI ŞARTLARI

(Mevzuat ve Yargı Kararlarından Yararlanma Serbestisi)*

Mevzuat ve yargı kararlarından yapılacak alıntılar da bir “alıntı”dır. Dolayısıyla yukarıda gördüğümüz alıntı kurallarına genel olarak tâbidirler. Bununla birlikte mevzuat ve yargı kararlarından yapılacak alıntıların tâbi olduğu kurallar, doktrinden yapılacak alıntıların tâbi olduğu kurallardan bazı bakımlardan farklıdır. Bu konuda önce “mevzuat ve yargı kararlarından yararlanma serbestisi”ni görelim. Ama daha önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Mevzuat ve Yargı Kararlarından Yararlanma Serbestisi (FSEK, m.31)
- II. Mevzuat ve Yargı Kararlarının Çoğaltılması, Yayılması, İşlenmesi veya Derlenmesi
- III. Mevzuat ve İçtihat Derlemeleri
- IV. Mevzuat ve Yargı Kararlarından Herhangi Bir Suretle Faydalanma: Mevzuat ve İçtihattan Alıntı Yapmanın Şartları

Birinci başlıkla konuyu incelemeye başlayalım.

I. MEVZUAT VE YARGI KARARLARINDAN YARARLANMA SERBESTİSİ (FSEK, m.31)

5 Aralık 1951 tarih ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun “Mevzuat ve İçtihatlar” başlıklı 31’inci maddesine göre “resmen yayımlanan veya ilân olunan kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, yönetmelik, tebliğ, genelge ve kazai kararların çoğaltılması, yayılması, işlenmesi veya her hangi¹ bir suretle bunlardan faydalanma serbesttir”.

Kanunda “faydalanma serbesttir” denerek bir “yararlanma serbestisi” getirildiği açıktır. Bu nedenle bu konu “mevzuattan yararlanma serbestisi” başlığı altında incelenir. Şimdi bu serbestinin *konusunu*, yani bu serbestiden nelerin yararlandığını ve bu serbestinin *kapsamını*, yani bu serbesti kapsamındaki fiilleri görelim.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.281-306’ dan özetlenmiştir.

1. “Herhangi” kelimesi Kanunda “her hangi” şeklinde yazılmıştır.

Bölüm 16

YARGI KARARLARINDA ALINTI YAPMA ŞARTLARI

(Yargının Doktrinden Alıntı Yapma Şartları)*

Mevzuat ve içtihatla alıntı yapılmasının şartları nelerdir? Alıntı ve atıf usûlleri, mevzuat ve içtihatla yapılacak alıntılar için de geçerli midir? Alıntı şartları, kanun koyucuyu ve hâkimleri de bağlar mı?

Önce bu bölümün plânını verelim.

PLÂN

- I. Alıntı ve Atıf Usûlleri Mevzuat ve İctihadi da Bağlar
- II. Yargı Kararlarında Yapılan Alıntı ve Atıflara İlişkin Kurallar
- III. Yargı Kararlarında Yapılan Alıntı ve Atıf Örnekleri

Birinci başlıkla işe başlayalım.

I. ALINTI VE ATIF USÛLLERİ MEVZUAT VE İÇTİHADİ DA BAĞLAR

Bu konuda şu kurallardan bahsedebiliriz:

A. DOKTRİNİN MEVZUAT VE İÇTİHATTAN ALINTI YAPMA SERBESTİSİ VARDIR; AMA MEVZUAT VE İÇTİHADIN DOKTRİNDEN ALINTI YAPMA SERBESTİSİ YOKTUR

Yukarıda (Bölüm 15) mevzuattan ve içtihattan alıntı yapılmasının şartlarını gördük. Yukarıda doktrinin mevzuattan ve içtihattan kaynağını göstermek şartıyla kısa veya uzun alıntılar yapabileceğini, hatta kanun ve yargı kararlarını tekrar yayımlayabileceğini, bunları işleyebileceğini veya derleyebileceğini gördük. Zira FSEK, m.31'e göre mevzuat ve içtihattan yararlanmak serbesttir.

Peki ama mevzuat ve içtihat, doktrinden alıntı yapmakta serbest midir? Kanun koyucu ve hâkimler istedikleri gibi doktrinden alıntı yapabilirler mi?

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri, op. cit.*, s.307-328'den özetlenmiştir.

Bölüm 17

USÛLSÜZ ALINTININ İSPATI*

Pratikte usûlsüz alıntı nasıl tespit edilir? Bir kitapta usûlsüz alıntı bulunduğu iddiası nasıl ispat edilir?

Usûlsüz alıntının nasıl tespit edildiğini, nasıl ispat edildiğini gerçek hayattan, yani gerçek kitaplardan alınmış örnekler üzerinden göstermek gerekir. Aslında biz bu işi, gerek bu bölümde, gerekse kitabın başından beri yaptığımız teorik açıklamalardan sonra verdiğimiz örnekler üzerinden pek çok defa yaptık.

Ama yine de bu konuda birkaç genel şey söylemek istiyoruz.

Yukarıda verdiğimiz örneklerin ezici çoğunluğunda ortada usûlsüz alıntı olduğu apaçık bir şekilde bellidir. Zira verdiğimiz örneklerde alıntılar ile alıntılarının kaynağı olan cümle ve paragraflar çoğunlukla kelimesi kelimesine aynıdır veya bunların arasında çok yüksek oranda benzerlik vardır. Ancak bir yazarın bir cümlesinin “alıntı” olması için hâliyle bu cümlenin bir başka yazarın cümlesinden kelimesi kelimesine alınmış olması şart da değildir; fikir aynıysa bu fikir hangi kelimelerle ifade edilirse edilsin ortada bir alıntı vardır ve bu alıntının kaynağı gösterilmemiş ise bu alıntı bir usûlsüz alıntıdır.

Bir yazarın cümlelerinin bir başka yazardan alınmış olup olmadığını tespit ederken tereddütlü durumlar ortaya çıkabilir. Sadece bir cümledeki içerik ve/veya kullanılan kelimeler bakımından belli bir ölçüde benzerliğin bulunması her zaman usûlsüz alıntının delili olmayabilir.

Bir yazarın cümlesinin diğer bir yazarın cümlesinden yapılmış “alıntı” olduğunu söyleyebilmek için aşağıda göreceğimiz şartların gerçekleşmesi gerekir. Ama önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Genel Şart: Cümleler Arasında İçerik Bakımından Benzerlik Olmalıdır
- II. Özgün Bilgiler Alanında Şart: İçerikte Benzerlik Yeterlidir
- III. Genel Bilgiler Alanında Şart: İçerik+Üslûpta Benzerlik Gerekir
- IV. Üslûpta, Yani Kelimelerde Benzerlik Delili
- V. Usûlsüz Alıntılarının Tespitinde İntihal Programları İşe Yarar mı?

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.404-424'ten özetlenmiştir.

İkinci Kısım

ATIF USÛLLERİ

Çalışmamızın birinci kısmında, yani şimdiye kadar olan bölümlerinde *alıntı usûllerini* inceledik. Çalışmamızın ikinci kısmında, yani bundan sonraki bölümlerinde ise *atıf usûllerini* inceleyeceğiz. Birinci ve ikinci kısım, birbiriyle tamamıyla bağlantılıdır. İkinci kısmın konusu olan *atıf usûlleri*, birinci kısmın konusu olan *alıntıların* kaynağının gösterilmesine hizmet eder.

Zaten yukarıda “Alıntı Şartları” başlıklı Bölüm 13’te de gördüğümüz gibi alıntının son şartı kaynak gösterme şartıdır. Bu şarta göre yapılan alıntının kaynağı gösterilmelidir. Kaynak gösterme, alıntı yapılan kaynağa atıf yapılarak olur. Atfın, yani kaynak göstermenin usûllerini ayrıntılı olarak görmekte yarar vardır. İşte şimdi çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde, yani ikinci kitabımızın ikinci kısmında bu usûlleri göreceğiz.

Ancak bu usûlleri incelemeye başlamadan önce, atıfla ilgili bazı kavramları ve atfın fonksiyonlarını görmekte yarar vardır. Bunlardan önce de yukarıda “Giriş” bölümünde (s.7-8) verdiğimiz “devlerin omzundaki cüceler (*nani gigantum humeris insidentes*)” metaforunu tekrar hatırlayalım: Bir devin omzundaki cüce, devden daha uzağı ve daha çok şeyi görür; ama bu, onun boyunun daha uzun, gözlerinin daha keskin olmasından değil, devin omzunda oturuyor olmasındandır. Devin omzundaki cüce, omzuna bindiği deve karşı borçludur. Onu omzunda taşıyan devin hakkını teslim etmesi, ona teşekkür etmesi gerekir.

Bir yazar da devin omzundaki cüce gibidir. Yazdıklarının çoğu kendisinden önce aynı konuda yazan yazarların yazdıklarının üzerine kuruludur. Bu nedenle de yeni yazarlar, önceki yazarlardan daha ileri gider; daha çok ve muhtemelen daha değerli şeyler yazarlar. Ama bunu yapabilmelerinin sebebi, önceki yazarlardan daha zeki ve daha yetenekli olmaları değil, onların eserlerinden yararlanıyor olmalarındandır. Eğer kendisinden önce aynı konuda yazan yazarlar olmasaydı, bir yazar çalıştığı konuda ya bir şey yazamaz, ya da çok basit şeyler yazabilirdi. Bu nedenle, bir yazar eserlerinden

Birinci Alt-Kısım

MEVZUATA ATIF USÛLLERİ

Bu alt-kısımda “Mevzuata Atıf Usûlleri”ni inceleyeceğiz.

Bu bölümde ve izleyen bölümde mevzuata, yani anayasalara, kanunlara, uluslararası anlaşmalara, kanun hükmünde kararnamelere, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine, tüzüklere, yönetmeliklere ve diğer düzenleyici işlemlere atfın nasıl yapıldığını göreceğiz. Ama konuya başlarken konu hakkında ön bilgiler vermekte yarar var.

I. MEVZUATA ATFIN GENEL YAPISI

Yukarıda açıkladığımız gibi, genel olarak atıf, “künye” ve “yer belirleyicisi” olmak üzere iki unsurdan oluşur. Mevzuata atıf konusunda da bu böyledir: Mevzuata atıfta da “künye” ve “yer belirleyicisi” olmak üzere iki unsur bulunur.

Mevzuata atfın *birinci unsuru* olan “künye” kısmında, ayrıntılarını aşağıda göreceğimiz gibi, mevzuatın tarihi, sayı ve başlığı gibi bilgiler bulunur.

Mevzuata atfın *ikinci unsuru* olan “yer belirleyicisi” unsurunda, madde numarası ve yerine göre maddenin alt birimleri olan fıkra, cümle ve bent numaraları bulunur.

Yani mevzuata atıf yapılırken, önce atıf yapılan kanunun künyesi, sonra da bu kanunun atıf yapılan madde numarası ve varsa ve gerekiyorsa fıkra, cümle veya bent numarası verilir.

Buna göre çok yuvarlak olarak kanuna atıf “falanca kanunun filanca maddesi” şeklinde olur.

Mevzuata atıf usûlünü genel olarak şöyle bir şemayla gösterebiliriz:

	BİRİNCİ UNSUR: KÜNYE BİLGİLERİ	İKİNCİ UNSUR: YER BELİRLEYİCİSİ
ŞABLON	Mevzuatın Tarih, Sayısı ve Başlığı	Madde ve Gerekiyorsa Fıkra ve Bent Numarası
ÖRNEK	26 Eylül 2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu	m.299
METİN İÇİNDE	26 Eylül 2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 299’uncu maddesi	
DİPNOTTA	1. 26 Eylül 2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, m.299.	

Bölüm 18

KANUNLARA ATIF USÛLLERİ*

Bu bölümde kanunlara atıf usûllerini inceleyeceğiz. Kanun dışında diğer mevzuat türlerine atıf usûllerini ise izleyen bölümde göreceğiz. Tekrar belirtelim ki, bu bölümde kanunlara atıf usûlleri konusunda verilen bilgiler, genel olarak izleyen bölümde incelenecek olan diğer mevzuat türleri için de genel olarak geçerlidir.

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Kanunlara Atıfta Künye Bilgileri
- II. Kanunlara Atıfta Yer Belirleyicisi: Madde, Fıkra, Cümle ve Bent Numaraları
- III. Kanunlara Atıfta Bilgi Kaynağının Belirtilmesi
- IV. Kanunlara Atıf Metin İçinde mi, Yoksa Dipnotta mı Yapılmalıdır?

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu inceleyelim.

I. KANUNLARA ATIFTA KÜNYE BİLGİLERİ

Yukarıda açıklandığı gibi kanunlara atfın birinci unsuru, kanunun künye bilgilerinin verilmesidir. Bu nedenle burada önce kanunların künye bilgilerinin neler olduğunu, sonra kanunlara tam künye ve kısa künye atfın nasıl yapıldığını göreceğiz. En sonunda da tam künye atfın mı, yoksa kısa künye atfın mı tercih edilmesi gerektiği sorusuna cevap arayacağız.

A. KANUNLARIN KÜNYE BİLGİLERİ NELERDİR?

Öncelikle burada sıkça kullandığımız “künye” terimini açıklayalım. Künye, “bir kimsenin adı, soyadı, doğumu, memleketi, mesleği ve işi gibi hususiyetleri gösteren kayıt”tır¹. Açıkçası künye, “kimlik” demektir.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s. s.521-593’ten özetlenmiştir.
1. Devellioğlu, *op. cit.*, s.639.

Bir “kanunun künye bilgileri”² ise, o kanunu teşhis etmeye, yani o kanunu diğer kanunlardan ayırmaya yarayan bilgilerdir. Bu bilgiler “kanunun ismi” yani “başlığı”, “kanunun tarihi” ve “kanunun sayısı”dır.

Önce kanunların künye bilgilerinin nasıl tespit edildiğini Resmî Gazetede yayınlanan somut bir kanun örneği üzerinde gösterelim:

RG TARİHİ ←	14 Şubat 2022 PAZARTESİ	Resmî Gazete	Sayı : 31750 →	RG SAYISI
		KANUN		
KANUNUN BAŞLIĞI ←		ÖĞRETMENLİK MESLEK KANUNU		
KANUNUN SAYISI ←	Kanun No. 7354		Kabul Tarihi: 3/2/2022	→ KANUNUN TARİHİ
		BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Kapsam		
		Amaç MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmekte görevli öğretmenlerin atamaları ve mesleki gelişimleri ile kariyer basamaklarında ilerlemelerini düzenlemektir.		

1. Kanunun Başlığı (İsmi)

Kanunun ismi, diğer bir ifadeyle başlığı kanunun en önemli künye bilgisidir. Kanunlar daima sonu “Kanun” veya “Kanunu” kelimesiyle biten bir başlık taşırlar.

Kanun başlığı çoğunlukla “... Kanunu” formundadır. “Türk Medenî Kanunu”, “Türk Ceza Kanunu”, “Dernekler Kanunu”, “Askeralma Kanunu” gibi.

Bazen kanunlar, “... Hakkında/Dair/İlişkin Kanun” formunda başlıklar taşır. Bu durumda başlıkta önce düzenlenen konuyu açıklayan bir ifade bulunur; sonra bu ifadeye “Hakkında (veya Dair ya da İlişkin) Kanun” ibaresi eklenir. “Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, “Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun”, “Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” gibi.

2. Kanunun Sayısı

Türkiye’de Cumhuriyet döneminde kanunlar sayı alırlar. Kanun sayıları Resmî Gazetede yayınlanan kanun metninde yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi, kanun başlığının altında, sola yanaşık bir şekilde altı çizili bold harflerle verilir. Kanun sayısı “Kanun No.” ibaresinden sonra Arap rakamlarıyla verilir.

Bu bağlamda “sayı” ve “numara” kelimeleri eş anlamlıdır. Nitekim Resmî Gazetede yayınlanan kanun metnlerinde “Kanun Sayısı” değil, “Kanun No.” ibaresi kullanılmaktadır. Biz Resmî Gazetede “No.” kısaltması kullanılmış olsa da, kanunlara atıf yaparken “numara” değil, “sayı” kelimesinin kullanılmasının daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Ama “numara” kelimesinin kullanılmasını da bir hata olarak görmüyoruz.

2. Kanunların “kaynak bilgileri” de vardır. Kanunun metnine nereden ulaşılabileceğini gösteren bilgilerdir. Temel kaynak Resmî Gazetedir. Kanunların Kaynak bilgisini biraz aşağıda göreceğiz.

Bölüm 19

KANUN DIŞINDAKİ MEVZUATA ATIF USÛLLERİ*

Önceki bölümde “kanunlara atıf usûlleri”ni gördük. Bu bölümde ise mevzuatın kanun dışında kalan kısmına, yani anayasalara, uluslararası andlaşmalara, kanun hükmünde kararnamelere, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine, tüzüklere, yönetmeliklere atıf usûllerini göreceğiz.

Önceki bölümün başında açıklandığı gibi, kanunlar, mevzuatın temelini oluşturur. Kanunlara atıf usûlleri, kıyasen, mevzuatın bütünü için de uygulanabilir. Yani önceki bölümde ayrıntılarıyla gördüğümüz kanunlara atıf usûlleri, *mutatis mutandis*, yani gerekli değişiklikler yapılarak, anayasa, uluslararası andlaşmalar, kanun hükmünde kararnameler, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, tüzükler, yönetmelikler için de geçerlidir.

Bu nedenle bu bölümde anayasaya, uluslararası andlaşmalara, kanun hükmünde kararnamelere, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine, tüzüklere, yönetmeliklere atıf usûlleri incelenirken, elden geldiğince, önceki bölümde kanunlara atıf usûlleri için söylediğimiz hususları tekrarlamaktan kaçındık. Bu bölümde incelemediğimiz hususlarda uygulanacak atıf usûlleri konusunda önceki bölümde kanunlara atıf usûllerine ilişkin yaptığımız açıklamalara bakılmalıdır.

* * *

Bu bölüm *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 24’üncü bölümünde 42 sayfa boyunca ayrıntılarıyla incelenmiştir (*op. cit.*, s.595-636). Burada bu konuyu yer yokluğundan dolayı bu şekilde ayrıntılarıyla inceleyemeyeceğiz. Bunun yerine, önce *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 24’üncü bölümünün içindekiler kısmını aşağıya koyacağız. Sonra da başlıklardan sadece bazıları kısaca inceleyeceğiz.

Bölüm 24

KANUN DIŞINDAKİ MEVZUATA ATIF USÛLLERİ

I. Anayasalara Atıf Usûlleri.....	596
A. Türk Anayasalarına Atıf.....	596
1. Metin İçinde Atıf.....	597
2. Dipnotta Atıf.....	597
Eski Anayasalara Atıfta Yazı Çevrimi Sorunu.....	599

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.595-636’ dan özetlenmiştir.

İkinci Alt-Kısım

MAHKEME KARARLARINA

ATIF USÛLLERİ

Önceki alt-kısımda mevzuata atıf usûllerini gördük. Şimdi bu alt-kısımda ise mahkeme kararlarına atıf usûllerini göreceğiz.

I. BİR ÖN SORUN: NEDEN “İÇTİHAT” DEĞİL, “MAHKEME KARARI” TERİMİNİ KULLANIYORUZ?

Önceki kısımda “mevzuata atıf” terimini kullandık. Üslûpta ortaklık ilkesi uyarınca bu kısımda da “içtihada atıf” terimini kullanmakta yarar olabilirdi. Ancak bu kısımda “içtihat” terimi yerine “mahkeme kararı” terimini kullandık. Çünkü atıf usûlleri açısından kullanılması gereken terimin bu olduğunu düşünüyoruz. Zira hukukun genel teorisinde “içtihat (fr: *jurisprudence*¹, ing: *case law*)”, mahkeme kararının kendisi değil, mahkemeler tarafından verilen kararlardan çıkan hukuk kurallarıdır². Hukukun maddî kaynağı olarak “içtihat”, mahkemenin vermiş olduğu karar değil, bu kararın içeriğinde ifade edilen ilke veya kuraldır.

Bununla birlikte şeklî açıdan bakıldığında, içtihat ile mahkeme kararının aynı şey olduğu söylenebilir. İçtihat, yani kural veya ilke, biçimsel açıdan bir mahkeme kararının içeriğinde bulunur. Bu kararın içindeki ilke veya kurala, söz konusu kararın künye bilgileri verilerek atıfta bulunulur. “Falanca mahkemenin filanca kararında belirttiği üzere ...” gibi bir formül kullanılır. Söz konusu kararda belirtilen ilke veya kural, artık o kararın ismiyle (künye bilgileriyle) zikredilir hâle gelir. Dolayısıyla içtihada atıf da mahkeme kararının ismi ve künye bilgileriyle yapılır.

1. Bu kelime Latince “*ius* (*juris*, hukuk)” ve “*prudens* (tedbirli, deneyimli, bilge)” kelimelerinden oluşmaktadır.

2. Hermann Bekaert, *Introduction à l'étude du droit*, Brüksel, Bruylant, 1963, s.287.

Bölüm 20

MAHKEME KARARLARINA ATIFTA GENEL VE ORTAK USÛLLER*

Yukarıda açıkladığımız gibi bu bölümde ülkesi ve türü ne olursa olsun bütün mahkeme kararlarına atıf yaparken uygulanabilecek genel ve ortak kurallar incelenecektir.

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Mahkeme Kararlarına Atfın Genel Yapısı

II. Birinci Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Künye Bilgileri

III. İkinci Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Yer Belirleyicisi Bilgileri

IV. Üçüncü Unsur: Mahkeme Kararlarına Atıfta Bilgi Kaynakları

V. Mahkeme Kararlarına Atıfta Kısaltma Sorunu

VI. Genel ve Ortak Atıf Şablonu

VII. Yukarıdaki Kuralların Örnekler Üzerinde Gösterilmesi

VIII. Mahkeme Kararlarına Atıfta Hâkim İsimleri ve Karşı Oy Yazıları

IX. Mahkeme Kararlarına Atıfta Tasarruf İlkesi

Şimdi bu plân dâhilinde konuyu incelemeye başlayalım.

I. MAHKEME KARARLARINA ATFIN GENEL YAPISI

Mahkeme kararlarına atıfta “künye” ve “yer belirleyicisi” olmak üzere iki temel unsur bulunur. Gerekli olduğunda bunlara üçüncü bir unsur, “bilgi kaynağı” unsuru da eklenir.

Mahkeme kararlarına atfın *birinci unsuru* olan “künye” unsuru, ayrıntılarını aşağıda göreceğimiz gibi, kararı veren mahkemenin adı, mahkeme birden fazla kurul veya daireden oluşuyorsa kararı veren kurul veya dairenin adı, kararın tarihi, varsa sayısı, varsa kararın ismi gibi bilgilerden oluşur.

Mahkeme kararlarına atfın *ikinci unsuru* olan “yer belirleyicisi” unsuru, karardan belirli bir alıntı yapılmış ise, alıntının yapıldığı yerin sayfa veya paragraf numarası olarak belirtilmesi anlamına gelir. İdeali, alıntının yapıldığı ye-

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.641-710'dan özetlenmiştir.

rin paragraf numarasının belirtilmesidir. Ancak, Türkiye’de veya bazı ülkelerde, bazı mahkeme kararlarında paragraf numarası bulunmaz. Dolayısıyla bu hâllerde mahkeme kararından yapılan alıntılarının yerini göstermek için paragraf numarasının kullanılması mümkün değildir. Bu durumda kararın yayımlandığı bir kâğıt dergi var ise, yer belirleyicisi olarak, makalelerde olduğu gibi, sayfa numarası kullanılabilir. Mahkeme kararında paragraf numarası yoksa ve alıntı bir kâğıt dergiden yapılmıyorsa, mahkeme kararına atıf yer belirleyicisi kullanmadan yapılır. Aşağıda ayrıntılarıyla göreceğimiz gibi Türkiye’deki durum çoğunlukla budur.

Mahkeme kararlarına atfın *üçüncü unsuru*, “kaynak bilgisi” unsurudur. Bu unsur, atıf yapılan kararın metnine ulaşılabilecek kaynağın belirtilmesini öngörür. Daha somut olarak söylersek, karara atıf yapılırken, karar yayınlanmış ise, kararın yayımlandığı resmî gazete ve kararlar dergisi gibi gazete veya dergilerin, tarih, cilt, sayfa numarası bilgilerinin belirtilmesi gerekir. Alternatif olarak kararın internet kaynağı URL olarak veya karara erişimin mümkün olduğu veritabanının ismi veya adresi belirtilebilir.

Buna göre mahkeme kararlarına atfın genel yapısını şematik olarak şu şekilde gösterebiliriz:

	BİRİNCİ UNSUR KÜNYE BİLGİLERİ	İKİNCİ UNSUR YER BELİRLEYİCİSİ	ÜÇÜNCÜ UNSUR KAYNAK BİLGİSİ
Şablon	Kararı Veren Mahkemenin İsmi, Kararın Tarihi, Sayısı ve Varsa İsmi	Varsa Paragraf veya Sayfa Numarası (Yoksa Yer Belirleyicisi Kullanılmaz)	Bilgi Kaynağının Adı ve Varsa Tarih, Sayı ve Sayfa Numarası
Örnek	Anayasa Mahkemesi, Genel Kurul, 21 Ocak 2021 Tarih ve 2020/32949 Numaralı Kadri Enis Berberoğlu (3) Kararı	§ 144	<i>Resmî Gazete</i> , 3 Şubat 2021, Sayı 31384.

Dipnotta tam künye atıflarda bu üç unsur şu şekilde gösterilir¹:

1. Anayasa Mahkemesi, Genel Kurul, 21 Ocak 2021 Tarih ve 2020/32949 Başvuru Numaralı *Kadri Enis Berberoğlu (3) Kararı*, § 144 (*Resmî Gazete*, 3 Şubat 2021, Sayı 31384).

Ayrıntılarını aşağıda göreceğiz. Ama hemen belirtelim ki, yukarıdaki örnekte olduğu gibi, varsa kararın adı ve kararın yayımlandığı derginin adı italikle yazılır.

Şimdi bu üç unsurun her birini biraz daha yakından inceleyelim.

1. Bu ve izleyen üç bölümde, mahkeme kararlarına atıf örneklerinin çoğu dipnotta atıflar şeklindedir. Bu nedenle örneklerin başında dipnot başvuru numarası yerine hep “1” rakamı koyduk. Yani örneklerin başında yer alan “1.” rakamı, dipnot başvuru numarasıdır. Bu şekilde verilen örnekler, birer dipnotta atıf olarak görülmelidir.

Bölüm 21

TÜRK MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ*

Önceki bölümde mahkeme kararlarına atıfta geçerli olan genel ve ortak usûlleri gördük. Bu bölümde ise Türk mahkeme kararlarına atıf usûllerini inceleyeceğiz. Bu bölüm, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 26'ncı bölümünde 54 sayfa uzunluğunda bir yer kaplamaktadır (*op. cit.*, s.711-764). Burada bu konuyu yer yokluğundan dolayı bu şekilde ayrıntılarıyla inceleyemeyeceğiz. Bunun yerine, önce, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 26'ncı bölümünün "İçindekiler" kısmını aşağıya koyacağız. Sonrada Türk yargı sisteminde çeşitli mahkeme kararlarına atıf örnekler vereceğiz.

Bölüm 26

TÜRK MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Anayasa Yargısı: Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlleri.....	711
A. Anayasa Mahkemesinin Norm Denetimi Kararlarına Atıf Usûlü	711
1. Künye Bilgileri	712
2. Yer Belirleyicisi Bilgileri	712
a) 2016 Sonrası Kararlara Atıfta Paragraf Numarası Belirtilmelidir.....	712
b) 2016 Öncesi Kararlara Atıfta Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisindeki Sayfa Numarası Belirtililebilir	713
3. Kaynak Bilgileri.....	713
a) Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi.....	713
b) Resmî Gazete	714
c) Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası	714
4. Anayasa Mahkemesi Norm Denetimi Kararlarının İsimlendirilmesi Meselesi.....	715
a) Somut Norm Denetimi Kararlarının İsimlendirilmesi	715
b) Soyut Norm Denetimi Kararlarının İsimlendirilmesi	717
B. Anayasa Mahkemesinin Siyasî Partilerle İlgili Kararlarına Atıf Usûlü.....	719
C. Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan Kararlarına Atıf Usûlü	720
D. Anayasa Mahkemesinin Yasama Dokunulmazlığı ve Milletvekiliğinin Düşmesi Kararlarına Atıf Usûlü.....	722
E. Anayasa Mahkemesinin Yürürlüğü Durdurma Kararlarına Atıf Usûlü	722
F. Anayasa Mahkemesinin Değişik İşler Kararlarına Atıf Usûlü	722

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.711-764'ten özetlenmiştir.

Bölüm 22

YABANCI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ*

Bu kitap, Türk hukuk literatüründe alıntı ve atıf usûlleri konusunda yazılmıştır. Dolayısıyla bu kitapta asıl amacımız, yabancı mahkeme kararlarına değil, Türk mahkeme kararlarına nasıl atıf yapıldığını göstermektir. Bununla birlikte Türkçe kitap ve makalelerde zaman zaman yabancı mahkeme kararlarına da atıf yapılır. Dolayısıyla Türk hukukçuların belli başlı yabancı ülke mahkeme kararlarına nasıl atıf yapıldığını kaba taslak da olsa bilmelerinde yarar vardır.

Burada hâliyle, yabancı mahkeme kararlarına nasıl atıf yapıldığını göstermek için onlarca ülkeyi ele almamız mümkün değildir. Biz burada, örnek olarak, sadece ABD, Birleşik Krallık, Fransa, Almanya ve İsviçre olmak üzere toplam beş ülkeyi seçtik. Bu beş ülkenin mahkeme kararlarına atıf usûllerini inceleyeceğiz. Bu bölüm, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 27'nci bölümünde 43 sayfa uzunluğunda bir yer kaplamaktadır (*op. cit.*, s.765-818). Burada bu konuyu yer yokluğundan dolayı bu şekilde ayrıntılarıyla inceleyemeyeceğiz. Bunun yerine, önce, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 27'nci bölümünün içindekiler kısmını aşağıya koyacağız. Sonra da yabancı mahkeme kararlarına atıf usûllerini sadece şablon üzerinde gösterip ve örnekler vereceğiz.

Bölüm 27

YABANCI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Genel Gözlemler.....	766
II. ABD Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri	769
A. ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarına Atıf Usûlü	769
1. Kararın İsmi (<i>Taraf 1 v. Taraf 2</i>)	769
2. Kararlar Dergisi: "U.S." (<i>United States Reports</i> Kısaltması)	771
3. Yıl Bilgisi.....	772
B. ABD'de Diğer Mahkeme Kararlarına Atıf Usûlleri.....	772
1. Kararın İsmi.....	772
2. Karar Dergileri (<i>Reporters</i>)	773
3. Mahkemenin Adı	773
4. Kararın Tarihi veya Yılı	773
C. ABD'de Hakim İsimleri, Çoğunluk ve Karşı Oy Yazıları.....	774

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.765-818'den özetlenmiştir.

Bölüm 23

ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ*

Bölüm 20’de mahkeme kararlarına atıfta geçerli olan genel ve ortak usûlleri gördük. Bölüm 21’de Türk mahkeme kararlarına, Bölüm 22’de çeşitli yabancı ülke mahkeme kararlarına atıf usûllerini inceledik. Bu bölümde ise uluslararası mahkeme kararlarına atıf usûllerini göreceğiz.

Yeryüzünde pek çok uluslararası mahkeme vardır. “Uluslararası Adalet Divanı (*International Court of Justice*)”, “Uluslararası Ceza Mahkemesi (*International Criminal Court*)”, “Avrupa Toplulukları Adalet Divanı (*Court of Justice of the European Union*)”, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (*European Court of Human Rights*)” gibi. Uluslararası hukukta çeşitli *ad hoc* makemeler ve keza “tahkim mahkemeleri (*courts of arbitration*)” da vardır.

Uluslararası mahkemelere atıf usûlleri, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 43 sayfa uzunluğunda olan 28’inci bölümünde ayrıntılarıyla incelenmiştir (*op. cit.*, s.819-861). Burada bu konuyu yer yokluğundan dolayı bu şekilde ayrıntılarıyla inceleyemeyeceğiz. Bunun yerine, önce, *Alıntı ve Atıf Usûlleri* başlıklı kitabımızın 28’inci bölümünün içindekiler kısmını aşağıya koyacağız. Sonrada çeşitli uluslararası mahkeme kararlarına atıf usûllerini sadece şablon üzerinde gösterip ve örnekler vereceğiz.

Bölüm 28

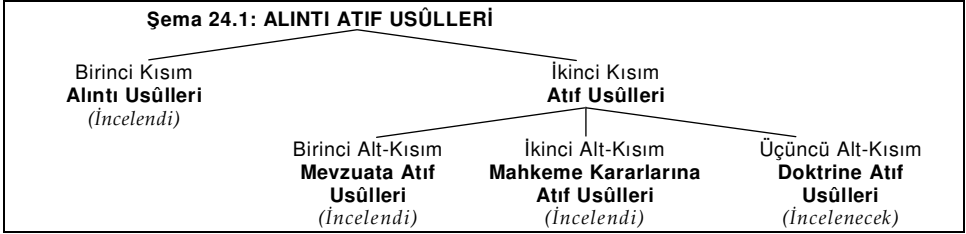
ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARINA ATIF USÛLLERİ

I. Uluslararası Adalet Divanı Kararlarına Atıf Usûlü.....	820
1. Divanın Adı.....	821
2. Davanın Adı.....	822
3. Tarafların Adı.....	822
4. Kararın Türü.....	822
5. Kararın Tarihi.....	823
6. Kaynak Bilgisi.....	823
7. Yer Belirleyicisi.....	824
8. Uluslararası Adalet Divanı Kararlarına İngilizce Literatürde Atıflar Konusunda Özellikler.....	825

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.819-861’den özetlenmiştir.

Üçüncü Alt-Kısım DOKTRİNE ATIF USÛLLERİ

Plân Hatırlatması.- Bu kitap, iki kısma ayrılmaktadır. *Birinci Kısımda* “Alıntı Usûlleri”ni gördük. Sonra *İkinci Kısımda* “Atıf Usûlleri”ni incelemeye başladık. “Atıf Usûlleri” konusunu da üç alt-kısıma ayırdık. Önce *Birinci Alt-Kısımda* “Mevzuata Atıf Usûlleri”ni, *İkinci Alt-Kısımda* “Mahkememe Kararlarına Atıf Usûlleri”ni gördük. Şimdi başladığımız bu *Üçüncü Alt-Kısımda* ise “Doktrine Atıf Usûlleri”ni inceleyeceğiz. Akılda kalkması için plânımızı bir de şema olarak gösterelim:

Plânı bu şekilde hatırlattıktan sonra şimdi bu kısmın başlığında geçen “doktrin” kavramını açıklamakla incelememize başlayalım.

I. “DOKTRİN” KAVRAMI

“Doktrin” terimi ile kastettiğimiz şey, bilimsel eserler, daha açıkçası kitap ve makalelerdir. Kitap ve makale kavramının içine neredeyse yazılı olan her şey girer. Burada “doktrin” veya “bilimsel eserler” terimini kullanırsak da, atıf yapılan şeyin doktrinsel veya bilimsel bir değerinin olması şart değildir. Daha doğrusu bu “değer” yazarın takdirine göre değişir. Yazar, yazdığı bir kitap açısından, şu ya da bu sebeple bir gazete yazısından veya haberinden alıntı yapmayı gerekli görmüş ise, o gazete yazısı o kitap açısından değerlidir. Zaten şimdiye kadar pek çok defa belirttiğimiz gibi, bir alıntı yapılmış ise, alıntının değerinden bağımsız olarak, alıntının kaynağı göste-

rilmeli, yani o kaynağa atıf yapılmalıdır. Atıf yapılacak yazı değersiz bulunuyorsa, yapılacak şey o yazıdan, aynen veya mealen alıntı yapmamaktır. Alıntı yaptıktan sonra atıf yapmak zorunludur. O hâlde “doktrine atıf usûlleri” tamlamasında kullanılan “doktrin” teriminin içine kendisinden alıntı yapılan, türü, niteliği ve değeri ne olursa olsun bütün yazılar girer. Bir akademik kitap “doktrin” kavramının kapsamına girdiği gibi, bir deneme kitabı ve hatta bir roman da doktrin kavramının kapsamına girer. Aynı şekilde ciddi bir bilimsel dergide yayınlanmış bir akademik makale doktrin kavramının kapsamına girdiği gibi bir gazete yazısı da doktrin kavramının kapsamına girebilir.

Atıf usûllerinde atıf yapılan kaynağın türüne göre küçük farklılıklar olabilmektedir. Bir kitaba atıf ile bir makaleye atıf, bir derleme esere atıf, bir yayınlanmamış teze atıf, bir ansiklopediye atıf, bir gazete haberine atıf arasında farklılıklar olabilmektedir. Biz esas itibarıyla kitaplara atıf usûllerini inceleyeceğiz. Daha sonra türlere göre atıf usûllerinin gösterdiği farklılıkları da kısaca göreceğiz.

II. DOKTRİNE ATIFTA İKİ BÜYÜK SİSTEM: DİPNOT SİSTEMİ VE YAZAR-YIL SİSTEMİ

Doktrine atıfta “dipnot sistemi” ve “yazar-yıl sistemi” olmak üzere iki büyük sistem vardır. Her iki sistemi de ayrıntılarıyla izleyen bölümlerde inceleyeceğiz. Ama bu iki sistem hakkında, daha konuya başlarken, neden bahsettiğimiz hemen anlaşılсын diye, genel ve kısa bir bilgi ve örnek vermekte yarar görüyoruz.

A. DİPNOT SİSTEMİ

Dipnot sisteminde atıf, sayfanın altında bulunan dipnotlarda yapılır. Sayfanın ana metni ile dipnotlar kendisine “dipnot ayırıcısı” denen ve genellikle satır uzunluğunun üçte biri uzunluğundan olan bir çizgiyle ayrılır. Alıntılar metin içinde, yani bu çizginin üstünde yapılır, ama alıntıların kaynağı bu çizginin altında, yani dipnotlarda yapılır. Metin içinde, yani bu çizginin üstünde yapılan bir alıntıdan hemen sonra “dipnot başvuru numarası” konulur. Aynı sayfada dipnot ayırıcısı çizgisinin altına “dipnot numarası” konulur ve bu numaranın hizasına çizginin üstündeki alıntının kaynağı gösterilir. Dipnot sisteminde, alıntının kaynağı, yazar adı ve soyadı, kitabın adı, yayın yeri, yayınevi, yayın yılı ve sayfa numarası belirtilerek gösterilir. Bir örnek:

Birinci Ayrım DİPNOT SİSTEMİ

Yukarıda doktrine atıf usûlleri konusunda “dipnot sistemi” ve “yazar-yıl sistemi” olmak üzere iki büyük sistemin olduğunu söylemiştik. Doktrine atıf usûlleri konusunda önce burada, yani birinci ayırimda “dipnot sistemi”ni, sonra da aşağıda ikinci ayırimda “yazar-yıl sistemi”ni inceleyeceğiz.

Burada dipnot sistemini de kendi içinde beş bölüme ayırıp inceleyeceğiz. Önce “Dipnot Sisteminde Kitaplara Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 24), sonra “Dipnot Sisteminde Makalelere Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 25), sonra “Dipnot Sisteminde Diğer Eserlere Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 26), daha sonra “Dipnot Sisteminde Kısa Künye Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 27) ve nihayet “Dipnot Sisteminde Naklen Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 28) inceleyeceğiz.

“Dipnot Sistemine Göre Kitaplara Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 24) incelemeye geçmeden önce, dipnot sisteminin *tanımı* ve *isimlendirilmesi* hakkında bazı bilgiler verelim.

I. DİPNOT SİSTEMİNİN TANIMI

Dipnot sistemi, atfın dipnotta yapıldığı sistemdir.

Dipnot, yukarıda (s.331) da açıklandığı gibi¹, adı üstünde, sayfanın dibinde, yani en aşağısında bulunan nottur. Dipnot sayfanın altında numaralandırılır. Dipnotlar ana metne göre genellikle iki punto daha küçük puntuyla dizilir. Sayfanın ana metni ile dipnotlar kendisine “dipnot ayırıcısı” denen ve genellikle normal satır uzunluğunun üçte biri uzunluğundan olan bir çizgiyle ayrılır.

Bu sistemde alıntılar metin içinde, yani bu çizginin üstünde yapılır, ama alıntıların kaynağı bu çizginin altında, yani dipnotlarda gösterilir. Metin

---

1. “Dipnot” konusunda daha fazla bilgi için bkz. Gözler, *Bilimsel Yazma ve Yayınlama*, op. cit., Bölüm 14.

içinde, yani bu çizginin üstünde yapılan bir alıntıdan hemen sonra “dipnot başvuru numarası” konulur. Aynı sayfada dipnot ayırıcısı çizgisinin altına da aynı rakamı içeren “dipnot numarası” konulur ve bu numaranın hizasında çizginin üstündeki alıntının kaynağı gösterilir.

Dipnot sisteminde, alıntının kaynağı, yazar adı ve soyadı, kitabın adı, yayın yeri, yayınevi, yayın yılı ve sayfa numarası belirtilerek gösterilir. Bir örnek:

Dipnot Ayırıcısı
DİPNOT

1. Ergun Özbudun, *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Yetkin, 21. Baskı, 2021, s.213.

Dipnotta ilk atıflarda atıf yapılan kitabın bu şekilde bütün künye bilgileri sıralanır. Yani ilk atıflar hep “tam künye atıf” şeklinde olur. Aynı kaynağa ikinci ve sonraki defalar atıf yapılması durumunda dipnotta “kısa künye atıf” yapılır. Kısa künye atıfta, yazarın soyadı, *op. cit.*, veya *a.g.e.* kısaltmaları ve sayfa numarası verilir. Çalışmada aynı yazarın birden fazla eserine atıf yapılıyorsa tekrarlayan atıflarda yazarın soyadını vermek yetmez. Atıf yapılan eserin başlığını veya başlığının birkaç kelimesini vermek gerekir. Atıf bir üst dipnottaki aynı kaynağa yapılıyorsa *Ibid.* kısaltması kullanılır. Bunların her birini aşağıda 27’nci bölümde ayrıntılarıyla göreceğiz.

II. “DİPNOT SİSTEMİ” İSİMLENDİRMESİ

Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere, dipnot sistemine bu isim, atıflar dipnotta yapıldığı için verilmiştir. Bu isimlendirme, kısa, pratik, anlaşılır ve akılda kalıcı bir isimlendirmedir. Ancak bu isimlendirmenin isabeti konusunda iki eleştiri yöneltilebilir:

1. Yukarıda bir yerde de açıkladığımız üzere, bir kitapta atıflar dipnotta değil, bölüm sonunda veya kitabın sonunda yer alan “sonnotlar”da da yapılabilir. O nedenle belki “dipnot sistemi” demek yerine, atıfların sonnotta gösterildiği kitap ve makaleleri de kapsamak üzere “not sistemi” denmesi daha doğru olurdu. Türkçe literatürde atıf usûlleriyle ilgili olarak “not” terimi, “dipnot” terimi kadar yerleşmemiştir. Keza Türkçede “sonnot” terimi de “dipnot” terimi kadar yerleşmemiştir. Bu nedenle, biz “dipnot sistemi” isimlendirmesini kullanmaya devam edeceğiz. Zaten biz, atıfların sonnotlarda değil, dipnotlarda gösterilmesini öneriyoruz. Yine de belirtelim ki, atfın dipnot veya sonnotta yapılması atfın içeriğini ve usûlünü değiştiren bir husus değildir. Her iki durumda da aynı kurallar uygulanır.

2. Yukarıda açıklandığı gibi dipnot sistemine bu isim atıflar dipnotta yapıldığı için verilmiştir. Bir atıf sistemine, atfın bulunduğu yere göre isim

Bölüm 24

DİPNOT SİSTEMİNDE

KİTAPLARA ATIF USÛLLERİ*

Plân Hatırlatması.- Şu an kitabımızın “Atıf Usûlleri” başlıklı İkinci Kısmının “Doktrine Atıf Usûlleri” başlıklı Üçüncü Alt-Kısmının “Dipnot Sistemi” başlıklı Birinci Ayrımının “Dipnot Sisteminde Kitaplara Atıf Usûlleri” başlıklı birinci bölümünde (Bölüm 24) bulunuyoruz.

Bölümün Plânı.- Bu bölümde esas itibarıyla kitaplara atıfta, yazar adı, kitap başlığı, çeviren, yayın yeri, yayınevi, baskı sayısı, yayın yılı gibi temel künye bilgilerinin verilmesine ilişkin kuralları göreceğiz. Bunları (yazar adı, kitap başlığı, çeviren, yayın yeri, yayınevi, baskı sayısı, yayın yılı şeklinde) aşağıda tek tek sırasıyla inceleyeceğiz. Ama önce dipnot sisteminde kitaplara atıf usûlleri konusunda genel ve ortak bilgileri vereceğiz. Buna göre bu bölümün plânı şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

- I. Genel ve Ortak Bilgiler
- II. Yazar Adı
- III. Kitabın Başlığı
- IV. Çeviren
- V. Yayın Yeri
- VI. Yayınevi
- VII. Baskı Sayısı
- VIII. Yayın Yılı
- IX. Cilt Numarası
- X. Sayfa Numarası

Bu plâna göre konuyu incelemeye başlamadan önce bu bölümün diğer bölümler karşısında niteliği konusunda kutu içinde bir iki söz söyleyelim:

KUTU 24.1: Bu Bölümün Genel Hüküm Niteliği.- Bu bölüm, izleyen bölümler karşısında genel hüküm niteliğinde bir bölümdür. Makalelere ve diğer eserlere atıf konusunda izleyen bölümlerde kural yoksa, bu bölümdeki (kitaplara atıf usûlleri konusundaki) kurallar, onlara da kıyasen uygulanabilir. İzleyen bölümlerde belli bir konuda uygulanacak kural bulamıyorsanız, o konudaki boşluğu bu bölümde benzer konuya ilişkin açıklanan kuralları o konuya kıyasen uygulayarak doldurabilirsiniz. Bu nedenle bu bölümdeki konular daha ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.935-965 ve 1167-1469’ dan özetlenmiştir.

I. GENEL VE ORTAK BİLGİLER

Burada önce dipnot sisteminde kitaplara atıf konusunda çeşitli genel ve ortak konuları göreceğiz.

A. ATFIN GENEL YAPISI

Dipnot sisteminde kitaplara atıf, “künye bilgileri” ve “yer belirleyicisi” olmak üzere iki unsurdan oluşur.

1. Künye.- “Künye”, genel olarak, “kimlik” demektir. Nasıl insanlarda, kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi gibi bilgiler birer “kimlik” bilgisiyse, kitaplarda da, kitabın yazarının adı, kitabın başlığı, yayın yeri, yayınevi, yayın yılı gibi bilgiler, “künye” bilgileridir. Bunların her birini aşağıda ayrıntılarıyla göreceğiz

2. Yer Belirleyicisi.- Bir kitaba atıf yapılıyorsa, atıf yapılan yerin “yer belirleyicisi” verilerek tam olarak gösterilmesi gerekir. Kitaplar söz konusu olduğunda “yer belirleyicisi” kural olarak sayfa numarasıdır. Sayfa numarasının nasıl gösterileceğini aşağıda ayrıntılarıyla göreceğiz. Burada sadece sayfa numarasının önünde “sayfa” anlamında “s.” kısaltmasının kullanıldığını ve ara vermeden sayfa numarasının yazıldığını söyleyelim.

B. GENEL ATIF ŞABLONU

Dipnotta kitaplara atıf şablonu şöyledir:

		KÜNYE BİLGİLERİ	YER BELİRLEYİCİSİ
DİPNOTTA	ŞABLON	Dipnot Numarası, Yazar Adı ve Soyadı, Kitabın Başlığı, Yayın Yeri, Yayınevi, Baskı Sayısı, Yayın Yılı,	s. (Sayfa Numarası)
	ÖRNEK	1. Ergun Özbudun, <i>Türk Anayasa Hukuku</i> , Ankara, Yetkin, 21. Baskı, 2021,	s.45.
		1. Ergun Özbudun, <i>Türk Anayasa Hukuku</i> , Ankara, Yetkin, 21. Baskı, 2021, s.45.	

Yukarıdaki şablon ve örnekten de anlaşılacağı üzere dipnotta kitaplara atıfta verilmesi gereken künye bilgileri sırasıyla şunlardır: Yazarın adı, kitabın adı, yayın yeri, yayınevi, baskı sayısı ve yayın yılıdır. Hâliyle kitaptan aynen veya mealen alıntı yapılmış ise, dipnotta alıntının yapıldığı sayfa numarası da künye bilgilerinin en sonunda gösterilir. Bu unsurların arasına virgül ve bir ara konulur. Tabii en sona da bir nokta konulur.

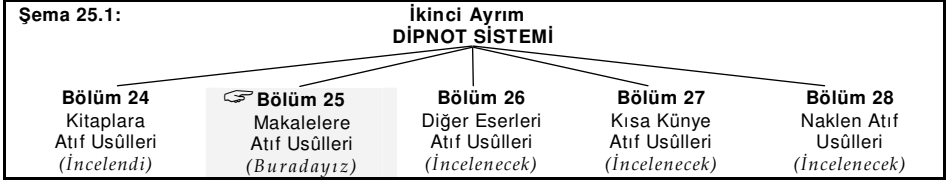
Metin içinde dipnotta atıf yapılan kitapların tam künye bilgileri, çalışmanın sonunda bulunan bibliyografyada da aynı sırayla verilir. Bununla birlikte bibliyografya ile dipnot arasında künye bilgilerinin verilmesi bakımından *üç fark*

Bölüm 25

DİPNOT SİSTEMİNDE

MAKALELERE ATIF USÛLLERİ*

Plân Hatırlatması.- Şu an çalışmamızın “Doktrine Atıf Usûlleri” başlıklı Üçüncü Alt-Kısımının “Dipnot Sistemi” başlıklı *Birinci Ayrım*ında bulunuyoruz. Bu *Ayrım* da, yukarıda açıklandığı üzere, “Kitaplara Atıf Usûlleri” (Bölüm 24), “Makalelere Atıf Usûlleri” (Bölüm 25), “Diğer Eserlere Atıf Usûlleri” (Bölüm 26) ve “Kısa Künye Atıf Usûlleri” (Bölüm 27) ve “Naklen Atıf Usûlleri” (Bölüm 28) olmak üzere beş *Bölüm*den oluşmaktadır. “Kitaplara Atıf Usûlleri” başlıklı Bölüm 24’ü biraz yukarıda gördük. Şimdi “Makalelere Atıf Usûlleri” başlıklı Bölüm 25’e başlıyoruz. Bulduğumuz yeri, akılda kalması açısından bir de şema üzerinde gösterelim:

Önceki Bölümdeki Kuralların Bu Bölümde Genel Hüküm Olarak Uygulanabilirliği.- Konuya başlamadan önce bir hususun altını çizelim: Önceki bölümde gördüğümüz “kitaplara atıf usûlleri” konusundaki kurallar, bu bölümde incelediğimiz “makalelere atıf usûlleri” konusunda da genel hüküm olarak geçerlidir. Yani makalelere atıf usûlleri konusunda özel bir kural verilmemiş, ama o konuda yukarıdaki bölümde kitaplara atıf usûlleri konusunda bir kural verilmiş ise, o kural, makalelere atıf usûlleri konusunda da ya doğrudan doğruya ya da kıyasen uygulanabilir. Örneğin aşağıda kural olarak tek yazarlı makalelere atıf usûllerini vereceğiz. Çok yazarlı makalelere nasıl atıf yapıldığını ayrıca açıklamayacağız ve çok yazarlı makalelerde yazar isimlerinin gösterilmesi konusunda çok yazarlı kitaplarda yazar isimlerinin gösterilmesi konusundaki kurallara gönderme yapmakla yetineceğiz.

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.967-1050’den özetlenmiştir.

Önce bu bölümün plânını verelim:

- I. Makalelere Atfın Genel Yapısı ve Şablonu
- II. Künye Bilgilerinin Tespiti
- III. Makale Çevirilerine Atf Usûlü
- IV. Makalelere Atıflarda Yazar Adına İlişkin Kurallar
- V. Makale Başlıklarının Verilmesine İlişkin Kurallar
- VI. Derginin İsmine Yazılmasına İlişkin Kurallar
- VII. Cilt, Sayı ve Tarih Bilgisi
- VIII. Sayfa Numarası
- IX. Makalelere Atıfta URL veya Veri Tabanı Bilgisinin Belirtilmesi Gerekli midir?
- X. “Makale Benzerleri”ne Atf: Dergilerde Yayınlanan Diğer Yazılara Atf Usûlleri
- XI. Popüler Dergilerde Yayınlanan Yazılara Atf
- XII. Gazetelerde Yayınlanan Yazılara ve Haberlere Atf

İlk başlıkla başlayalım.

I. MAKALELERE ATFIN GENEL YAPISI VE ŞABLONU

Önce makalenin bir tanımını yapalım. “Makale (*article*)”, belli bir konuda kaleme alınmış ve bir kitaba göre sayfa sayısı itibarıyla çok daha kısa olan ve kendisine “dergi” denen bir süreli yayının içinde yayınlanan bir yazıdır.

Dipnot sisteminde makalelere atf da kitaplara atıfta olduğu gibi “künye bilgileri” ve “yer belirleyicisi” olmak üzere iki unsurdan oluşur. Makalelere atıfta künye bilgileri, sırasıyla, yazar adı, makalenin başlığı, makalenin yayınlandığı derginin adı, derginin cilt, sayı ve tarih bilgilerinden ibarettir. Makalelere atıfta yer belirleyicisi ise, kitaplara atıfta olduğu gibi sayfa numarasıdır. Sayfa numarası önünde “s.” kısaltması kullanılır. Buna göre makalelere atfın genel yapısı şematik olarak şu şekilde gösterilebilir:

		KÜNYE BİLGİLERİ	YER BELİRLEYİCİSİ
DİPNOTTA	ŞABLON	Yazar Adı ve Soyadı, “Makalenin Başlığı”, Derginin Adı, Cilt, Sayı, Yıl,	Sayfa Numarası
	ÖRNEK	Gökhan Atılgan, “Diyalektik Bir Anayasa İncelemesi İçin Çerçeve Girişimi”, <i>Ankara Üniversitesi SBF Dergisi</i> , Cilt 70, Sayı 1, 2015,	s.75.
		1. Gökhan Atılgan, “Diyalektik Bir Anayasa İncelemesi İçin Çerçeve Girişimi”, <i>Ankara Üniversitesi SBF Dergisi</i> , Cilt 70, Sayı 1, 2015, s.75.	

Yukarıdaki şablon ve örnekten de göreceğimiz gibi makalelere dipnotta atıfta verilmesi gereken künye bilgilerinin hepsi, yazar adı dâhil, sadece ilk harfleri büyük olmak üzere küçük harflerle yazılır. Makalenin başlığı tırnak içine alınır. Derginin adı ise italik olarak yazılır. Daha sonra, makaleden aynen veya mealen alıntı yapılmış ise, dipnotta alıntının yapıldığı sayfa numarası da künye bil-

Bölüm 26

DİPNOT SİSTEMİNDE

DİĞER ESERLERE ATIF USÛLLERİ*

Plân Hatırlatması.- İki bölümdür “Doktrine Atıf Usûlleri” başlıklı *Üçüncü Alt-Kısımın*ın “Dipnot Sistemi” başlıklı *Birinci Ayrımında* bulunuyoruz. Bu ayrım da, yukarıda açıklandığı üzere, “Kitaplara Atıf Usûlleri” (Bölüm 24), “Makalelere Atıf Usûlleri” (Bölüm 25), “Diğer Eserlere Atıf Usûlleri” (Bölüm 26) ve “Kısa Künye Atıf Usûller” (Bölüm 27) ve “Naklen Atıf Usûlleri” (Bölüm 28) olmak üzere beş *Bölüm*den oluşmaktadır. Şu an “Diğer Eserlere Atıf Usûlleri” başlıklı “Bölüm 26”da bulunuyoruz. Başladığımız bölümü akılda kalması açısından bir de şema üzerinde gösterelim:

“Diğer Eserler”.- Önce “diğer eserler” terimiyle ne kastettiğimizi açıklayalım. Biz bu bölümde “diğer eserler” terimiyle kitap ve makaleler dışında akla gelebilecek bütün eserleri kastediyoruz. Bunların içine kolektif ve derleme eserler ve bunların içindeki bölümler, armağanlar ve bunların içindeki makaleler, sempozyum kitapları ve bunların içindeki bildiriler, tezler, teksirler, ansiklopediler ve bunların içindeki maddeler, klasikler, kutsal kitaplar, el yazmaları girer.

Kitaplara Atıf Usûlleri (Bölüm 24) ve Makalelere Atıf Usûlleri (Bölüm 25) Bölümlerinin Bu Bölüm Karşısında Genel Hüküm Niteliği.- Biz kitaplara atıf usûllerini yukarıda Bölüm 24’te, makalelere atıf usûllerini ise yukarıda Bölüm 25’te inceledik. Bu bölümde ise diğer eserlere atıf usûllerini inceleyeceğiz. Öncelikle belirtelim ki, diğer eserlerden bir kısmı (örneğin kolektif ve derleme eserler, armağanlar) *kitaplara*; diğer bir kısmı (örneğin kronikler, notlar, karar tahlilleri, okuyucu mektupları) ise *makalelere* benzer. Kitaplara benzeyenlerin atıf usûlleri kitaplara atıf usûllerine, makalelere benzeyenlerin atıf

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.1051-1104’ten özetlenmiştir.

usûlleri de makalelerin atıf usûllerine benzer şekildedir. Bu nedenle de bu bölümde incelediğimiz “diğer eserlere atıf usûlleri” konusunda özel bir kural verilmemiş ise, bu konuda, duruma göre yukarıda Bölüm 24’te gördüğümüz ki-taplara atıf usûlleri konusundaki kurallar veya Bölüm 25’te gördüğümüz makalelere atıf usûlleri konusundaki kurallar, genel hüküm olarak geçerlidir. Yani bu bölümde inceleyeceğiz çeşitli eserlere atıf usûlleri konusunda bir boşluk varsa, bu boşluk, yukarıdaki iki bölümde gördüğümüz kuralların kıyasen uygulanmasıyla doldurulabilir.

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Kolektif veya Derleme Eserlere ve Bunların Bölümlerine Atıf Usûlü
- II. Armağanlarda Yayınlanan Yazılara Atıf Usûlü
- III. Sempozyumlarda Sunulan Bildirilere Atıf
- IV. Tezlere Atıf
- V. Teksirlere Atıf
- VI. Ansiklopedilere Atıf
- VII. Sözlüklere Atıf
- VIII. Klasiklere Atıf
- IX. Kutsal Kitaplara Atıf
- X. El Yazmalarına Atıf
- XI. Yayınlanmamış Çalışmalara Atıf
- XII. Sözlü Kaynaklara Atıf
- XIII. İnternet Kaynaklarına Atıf

İlk başlıkla başlayalım.

I. KOLEKTİF VEYA DERLEME ESERLERE VE BUNLARIN BÖLÜMLERİNE ATIF USÛLÜ

Bazı kitapların her bir bölümü ayrı bir yazar tarafından yazılır. Bu iş, bir “editör” tarafından organize edilir ve yönetilir ve kitabın bütünü bu editörün ismi altında yayınlanır. Keza, bir editör, belli bir konuda, daha önce çeşitli dergilerde yayınlanmış makaleleri seçip, yazarlarından ve bunları yayınlayan dergilerden izin alarak bir araya getirip yayınlatabilir. Birinci durumda “kolektif eserler”den, ikinci durumda “derleme eserler”den bahsedilir. Her iki durumda da, söz konusu kitap editörün ismi altında yayınlanır ve böyle kitapların kapağında editörün ismi “editör”, “derleyen” veya “hazırlayan” gibi sıfatlardan sonra verilir.

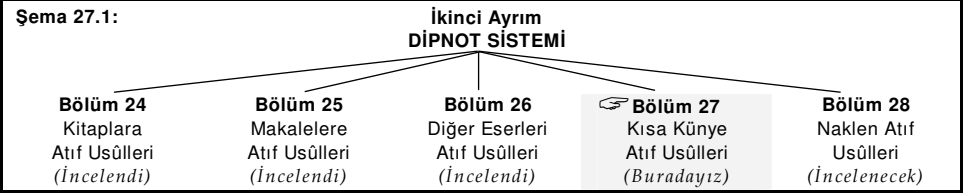
Aslında “kolektif eserler” ve “derleme eserler” yerine, ikisini içerecek şekilde “edite edilen eserler” terimini kullanabiliriz. Ancak “edite” kelimesi Türkçede yerleşik bir kelime değildir. Bu nedenle biz bu terimi kullanmıyor, onun yerine “kolektif eserler” ve “derleme eserler” terimlerini kullanıyoruz.

Önce kolektif ve derleme eserin kendisine sonra da bu eserdeki bölümlere nasıl atıf yapıldığını görelim.

Bölüm 27

KISA KÜNYE ATIF USÛLLERİ*

Plân Hatırlatması.- Üç bölümdür “Doktrine Atıf Usûlleri” başlıklı *Üçüncü Alt-Kısmının* “Dipnot Sistemi” başlıklı *Birinci Ayrımında* bulunuyoruz. Bu *Ayrım* da, yukarıda açıklandığı üzere, “Kitaplara Atıf Usûlleri” (Bölüm 24), “Makalelere Atıf Usûlleri” (Bölüm 25), “Diğer Eserlere Atıf Usûlleri” (Bölüm 26) ve “Kısa Künye Atıf Usûlleri” (Bölüm 27) ve “Naklen Atıf Usûlleri” (Bölüm 28) olmak üzere beş bölüme ayrılmaktadır. Şu an “Kısa Künye Atıf Usûlleri” başlıklı 27’nci bölüme başlıyoruz. Nerede olduğumuzu bir de şema üzerinde de gösterelim:

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

I. Genel Olarak Kısa Künye Atıf

II. Araya Başka Atıflar Girdikten Sonra Aynı Kaynağa Tekrar Atıf Usûlü

III. Araya Başka Atıflar Girmeden Aynı Kaynağa Tekrar Atıf Usûlü

Birinci başlıkla başlayalım.

I. GENEL OLARAK KISA KÜNYE ATIF

Önce kısa künye atfın tanımını görelim.

A. KISA KÜNYE ATIF NEDİR?

“Kısa künye atıf (*shortened citation, short citation format*)”, “uzun künye atıf (*full citation, full citation format*)” olmayan atıftır. Yani kısa künye atıf, uzun künye atfa nazaran tanımlanır. Yukarıdaki bölümlerde gördüğümüz atıf-

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri, op. cit.*, s.1105-1138’den özetlenmiştir.

lar, “uzun künye” atıflardır. Yani bu atıflarda gerekli olan tüm künye bilgileri art arda sıralanır. Hatırlatmak gerekirse kitaplara atıf yapılırken, yazar adı, kitabın başlığı, çeviri kitaplarda çevirmen, yayın yılı, yayınevi, baskı sayısı, yayın yılı bilgisi verilir. Makalelere atıf yapılırken yazar adı, makale başlığı, dergi adı, cilt, sayı ve tarih bilgisi verilir. Bunlar tam künye atıf bilgileridir. Bunlardan birkaçının eksik olduğu atıflar ise “kısa künye atıf”tır.

En kısa künye atıf, sadece yazarın soyadıyla yapılan atıftır. Aşağıda ayrıntılarını göreceğimiz gibi bir çalışmada bir yazarın sadece bir eserine atıf yapılıyor ise, tekrarlayan atıflarda, atıf yapılan eser için sadece yazarın soyadının verilmesi yeterlidir. Çalışmada aynı yazarın birden fazla eserine atıf yapılıyorsa, sadece yazar isminin verilmesi yetmez; yazar isminden sonra atıf yapılan eseri belirtmek için kitabın veya makalenin başlığını da vermek gerekir. Dolayısıyla kısa künye atıf bazen sadece yazar adıyla, bazen de yazar adı + kitap başlığı veya makale başlığıyla yapılan atıftır. Ayrıntılarını biraz aşağıda göreceğiz.

Kural.- Kısa künye atıf, yazar adı (+ve bazen de başlık) belirtilerek yapılan atıftır. Kısa künye atıflarda yayın yeri, yayınevi, baskı sayısı ve yayın yılı gibi diğer künye bilgileri belirtilmez.

İstisnalar.- Ancak bu kuralın üç istisnası vardır:

1. Bir kere aynı çalışmada aynı kitabın değişik baskılarına atıf yapılıyorsa, tam künye atıfta olduğu gibi, kısa künye atıfta da baskı sayısı veya yayının yılının verilmesi gerekir. Aksi takdirde kitabın hangi baskısına atıf yapıldığı bilinemez.

2. Keza istisnaen aynı kitap, şu ya da bu sebeple farklı yayınevleri tarafından çıkarılmış olabilir ve hatta bunların yayın yılları da aynı olabilir. Bir çalışmada aynı kitabın farklı yayınevleri tarafından çıkarılmış iki versiyonuna kısa künye atıf yapılıyorsa, yazar adı, kitap başlığını vermek yetmez, yayınevi bilgisini de vermek gerekir.

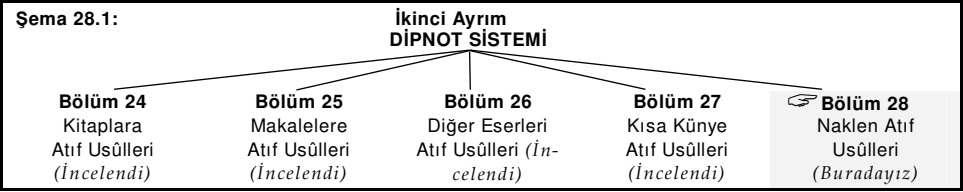
3. Yine bazen bir çalışmada aynı kitabın farklı iki versiyonuna atıf yapılıyor olabilir. Örneğin aynı çalışmada aynı kitabın hem kâğıt versiyonuna, hem de e-kitap versiyonuna atıf yapılabilir. Bu durumda da kısa künye atıflarda karışıklığa yol açmamak için, yazar adı, kitap başlığından sonra kitabın versiyonunu (kâğıt kitap, e-kitap) belirtmek gerekir.

4. Makalelerde de kısa künye atıflarda yazar adı ve makale başlığıyla atıf yetersiz kalabilir. Zira bazen aynı makalenin iki değişik versiyonu olabilir. Örneğin bir makale önce bir dergide; sonra bir derleme eserde yayınlanmış olabilir. Bu durumda da kısa künye atıflarda atıf yapılan versiyonun hangisi olduğunu makale başlığından sonra derginin adı veya derleme eserin başlığını ekleyerek belirtmek uygundur.

Bölüm 28

NAKLEN ATIF USÛLÜ*

Plân Hatırlatması.- Dört bölümdür “Doktrine Atıf Usûlleri” başlıklı *Üçüncü Alt-Kısımın* “Dipnot Sistemi” başlıklı *Birinci Ayrımında* bulunuyoruz. Bu *Ayrım* da, şimdiye kadar, “Kitaplara Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 24), “Makalelere Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 25), “Diğer Eserlere Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 26) ve “Kısa Künye Atıf Usûlleri”ni (Bölüm 27) gördük. Şimdi bu ayrımın son bölümü olan “Naklen Atıf Usûlleri”ne (Bölüm 28) geçiyoruz. Nerede olduğumuzu bir de şema üzerinde de gösterelim:

Önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Mealen Alıntılardan Alıntı Yaparken Sadece Bizim Alıntı Yaptığımız Yazara Atıf Yapılır, Yani İlk Yazara Naklen Atıf Yapılmaz
- II. Bir Yazarın Yaptığı Aynen Alıntılardan Alıntı Yaparken Naklen Atıf Formülüyle Atıf Yapmak Gerekir (“Falancadan Nakleden Filanca”)
- III. Naklen Atıf Kuralları
- IV. Uygulamalar
- V. Naklen Atıf Her Zaman Caiz midir?
- VI. Naklen Alıntının Naklen Alınması Caiz midir? Yani Naklen Atıfı Naklen Atıf Yapılabilir mi?

Bir yazardan alıntı yaptığımız cümleler de bir başka yazardan alınmış olabilir. Yani bizim Yazar A’dan alıntıladığımız cümleleri, Yazar A da, Yazar B’den alıntılanmış olabilir. Acaba bu durumda, yani alıntı yaptığımız cümlelerin kendisi de alıntı ise, kime nasıl atıf yapacağız? Sadece bizim alıntı yaptığımız yazara mı? Yani Yazar A’ya mı? Yoksa bizim alıntı yaptığımız yazarın atıf yaptığı ilk yazara mı? Yani Yazar B’ye mi? Yoksa her ikisine mi? Yani Yazar A + Yazar B’ye mi?

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, op. cit., s.1139-1165’ten özetlenmiştir.

Aşağıda ayrıntılarına göreceğiz, ama açıklamalarda gerekeceği için hemen belirtelim ki, her iki yazara atıf yapmak gerektiğinde, “yazar falancadan *nakleden* yazar filanca” formülüyle atıf yapılır. Buna naklen atıf formülü denir.

Yukarıdaki sorulara “mealen alıntılar” ile “aynen alıntılar” arasında ikili bir ayırım yaparak cevap verebiliriz:

I. MEALEN ALINTILARDAN ALINTI YAPARKEN SADECE BİZİM ALINTI YAPTIĞIMIZ YAZARA ATIF YAPILIR, YANİ İLK YAZARA NAKLEN ATIF YAPILMAZ

Yazarken bizim alıntı yaptığımız yazar, alıntıladığımız bu cümle için bir başka yazara atıf yapıyor olsa bile, yazarın kitabında bu cümle bir “mealen alıntı” formunda verilmiş ise, yani bu cümle tırnak içinde verilmemiş ise, bu cümle için dipnotta kaynak gösterilmiş olsa bile, biz sadece kendisinden alıntı yaptığımız yazara atıf yapacağız. Alıntı yaptığımız yazarın dipnotta atıf yaptığı ilk yazara atıf yapmayacağız.

Çünkü mealen alıntı artık, alıntıyı yapan yazarın malı hâline gelmiştir. Fikir *içerik* olarak bir başka yazarın fikri olsa bile artık diğer bir yazarın *üslûbuy-la* ifade edilmiştir. Böyle bir durumda, yani mealen alıntı durumunda da naklen alıntı formülü (“*falancadan nakleden filanca*”) kullanılırsa, iş, içinden çıkılmaz bir hâle gelir. Çünkü bütün dipnotlar bu şekilde olabilir. Alıntı yaptığımız yazarın mealen alıntı yaptığı yazar dahi bu cümleleri bir başka yazardan mealen almış olabilir. Naklen atıflar ve hatta zincirleme atıflar sürer gider. Alıntıdan sonra yapılan atfa bakarak, arzu eden okuyucu, o yazarın kitabını bulup, o yazarın dahi bu cümle için kime atıf yaptığını bulup okuyabilir. Ne demek istediğimizi şematik olarak gösterelim:

Yazar A, orijinal metni yazıyor.

Yazar B, kaynağını göstererek *Yazar A*’nın metninden mealen alıntı yapıyor.

Yazar C, *Yazar B*’nin kaleme aldığı metinden aynen veya mealen alıntı yapıyor.

Bu durumda *Yazar C*, sadece *Yazar B*’ye atıf yapmalı, *Yazar B*’nin atıf yaptığı *Yazar A*’ya atıf yapmamalıdır. Yani burada naklen alıntı formülü kullanılamaz. Durumu bir örnekle gösterelim:

ÖRNEK

Yahya Berkol
Gülgeç, *Norm-
lar Hiyerarşisi*,
İstanbul, On
iki Levha, 2.
Baskı, 2018,
s.21-22.

Bunun nedeni *desuetude* doktriniidir. *Desuetude*, negatif teamüldür. Bir norma uymama veya bu normu uygulamama yönündeki devamlı “davranış” söz konusu normu ortadan kaldıran, onun geçerliliğini sona erdiren bir başka norm yaratır⁸².

82. Kelsen, *General Theory of Law and State*, *op. cit.*, s.119.

Yahya Berkol Gülgeç, yukarıdaki cümlelerini 82 numaralı dipnotta Hans Kelsen’in *General Theory of Law and State* isimli kitabının 119’uncu sayfasında bulunan bir bilgiyi kaynak göstererek yazmıştır. Gülgeç, bu cümleleri tırnak içinde veya girintili paragraf biçiminde vermediğine göre, bu cümleler bir “ay-

İkinci Ayrım YAZAR-YIL SİSTEMİ

Yukarıda doktrine atıf usûlleri konusunda “yazar-yıl sistemi” ve “dipnot sistemi” olmak üzere iki büyük sistemin olduğunu söylemiş-tik. Doktrine atıf usûlleri konusunda önce yukarıda, yani birinci ay-rımda “dipnot sistemi”ni inceledik. Şimdi da burada “yazar-yıl siste-mi”ni inceleyeceğiz.

Dipnot sistemi 166 sayfa yer kapladı. O nedenle “Dipnot Sistemi” başlıklı ayrımı da kendi içinde beş bölüme böldük. Ama yazar-yıl sis-temi ise sadece 28 sayfa yer kapladı. Bu nedenle “yazar-yıl sistemi”ni kendi içinde bölümlere bölmeden tek bölüm hâlinde vermeyi uygun gördük. Bu nedenle ortaya tek bölümlük bir ayrım ortaya çıktı. Yani içinde bulunduğumuz bu “ikinci ayrım” tek bölümlüktür. Oysa yukarı-da gördüğümüz “birinci ayrım” kendi içinde beş bölümden oluşmakta-dır. Bir plânda, birinci ayrımın beş bölümden, ikinci ayrımın ise tek bölümden oluşması bir tutarsızlık veya hiç olmazsa hacim bakımından bir dengesizlik olarak görülebilir. Doğrudur durum budur. Bu tutarsız-lığı veya dengesizliği gidermek için ikinci ayrımı suni olarak kendi içinde bölümlere bölmek ve keza suni olarak sayfa sayısını artırmayı doğru bulmadık. Doğrusu, simetri ve denge sorunlarına çok takılma-dan her konuyu, o konunun kendisinin gerektirdiği kadar incelemek-tir.

Uzun lafın kısası, içinde bulunduğumuz “Yazar-Yıl Sistemi” baş-lıklı İkinci Ayrım, tek bölümden oluşmaktadır: O da “Yazar-Yıl Siste-mi” bölümüdür. Yani içinde bulunduğumuz *ayrımın* ve *bölümün* başlı-ğı aynıdır: “Yazar-Yıl Sistemi”.

İlave edelim ki, bu ayrımın tek bölümüne de “1” numarasını değil, kitabın başından beri izlediğimiz bölümleri ardışık olarak numaralan-dırma prensibine uygun olarak “29” numarasını verdik. Çünkü bun-dan önceki bölümün numarası 28 idi. Şimdi Bölüm 29’a geçelim.

Bölüm 29

YAZAR-YIL SİSTEMİ*

Öncelikle belirtelim ki, bizim burada “yazar-yıl sistemi” dediğimiz sisteme ABD’de “yazar-tarih sistemi (*author-date system*)” denir¹. Bu sisteme “Harvard Sistemi (*Harvard system*)”², “APA sistemi (*system of APA [American Psychological Association]*)”³ veya “MLA sistemi (*system of MLA [Modern Language Association System]*)”⁴ diyenler de vardır. Biz bu sisteme “Harvard sistemi”, “APA sistemi” veya “MLA sistemi” denmesini doğru bulmuyoruz. Bu sistemler, neticede, “yazar-tarih sistemi (*author-date system*)”nin varyasyonlarından⁵ başka bir şey değildir. ABD’de bu sistem, sosyal bilimler alanında, belirli bir kuruma atfedilemeyecek kadar yaygındır. Örneğin *The Chicago Manual of Style*’in önerdiği iki atıf sisteminden biri yine bu “yazar-tarih sistemi (*author-date system*)”dir⁶. Bu sistem, *The Chicago Manual of Style*’de 25 sayfa uzunluğunda bir bölümde ayrıntılarıyla incelenir⁷.

Türkiye’de bu sisteme “bağlaç yöntemi”⁸, “parantez yöntemi”⁹ gibi değişik isimler de verilmektedir. Bu sistemde atıf, metin içinde parantez arasında verildiği için, Türkiye’de bazı yazarlar tarafından bu sisteme “parantez yöntemi” ismi verilmiştir. Kanımızca böyle isimlendirme çok yerinde ve doğru bir isimlendirme değildir. Zira, kaynak metin içinde parantez arasında yazar adı ve yıl belirtilerek yapılacağına, yine parantez içinde, yazar adı, kitabın başlığı, yayın yeri, yayınevi ve yayın yılı belirtilerek de yapılabilir. Bu durumda bu atıf sistemine de “parantez sistemi” mi denecektir? Keza yazar-yıl sisteminde, kaynaklar metin içinde gösterilse de, dipnot usûlü yok demek değildir. Bu usûlde de açıklama ve yönlendirme dipnotları olabilmektedir. Bir açıklama dipnotunda

* Bu bölüm, Gözler, *Alıntı ve Atıf Usûlleri*, *op. cit.*, s.877-930’ dan özetlenmiştir.

1. *The Chicago Manual of Style*, *op. cit.*, s.655; *New Oxford Style Manual*, *op. cit.*, s.322.

2. *New Oxford Style Manual*, *op. cit.*, s.322.

3. *Publication Manual of the APA*, *op. cit.*, s.174-216.

4. *The Chicago Manual of Style*, *op. cit.*, s.655.

5. *The Chicago Manual of Style*, APA ve MLA sistemlerinin “yazar-tarih sistemi (*author-date system*)”nin varyasyonları olduğunu not eder (*op. cit.*, s.655).

6. *Publication Manual of the APA*, *op. cit.*, s.655, 785-810.

7. *The Chicago Manual of Style*, *op. cit.*, s.785-810.

8. Seyidoğlu, *op. cit.*, s.139.

9. Dinler, *op. cit.*, s.215.

kaynak gösterilebilmektedir. Bu hâlde ise yazar adı, yıl ve sayfa numarasından oluşan atıf bilgisi, parantez içine alınmadan verilmektedir. Yani dipnot atıflarında yazar-yıl sisteminde parantez kullanılmaz. Dolayısıyla yazar-yıl sistemine parantez sistemi isminin verilmesi yerinde değildir.

Not.- Aslında, bir atıf sistemine, atfın yerine bakılarak isim verilmesinin yanlış olduğu düşüncesi dipnot sistemi için de ileri sürülebilir. Dipnot atıf sistemine göre verilen künye bilgileri ve sayfa numarası dipnotta verileceğine metin içinde parantez açıp verilebilir. Bu durumda atıf sistemi aslında “dipnot sistemi”dir; ama atıf dipnotta değil, metin içinde yapılmış olur. Bu düşüncede doğruluk payı vardır. Ancak biz buna rağmen “dipnot sistemi” terimini kullanmaya devam edeceğiz.

Türkiye’de yazar-yıl sistemine “Anglo-Sakson sistemi”, dipnot sistemine de “kita Avrupası sistemi” diyenler var¹⁰. Yazar-yıl sisteminin ABD’de çıktığı ve Avrupa ülkelerine nazaran ABD’de daha yaygın olarak kullanıldığı bir gerçektir. Ancak, kanımızca yazar-yıl sistemine böyle bir isim vermek doğru değildir. Çünkü, bir yandan, bu sistem, günümüzde kıta Avrupa ülkelerinde de belirli alanlarda oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. İkinci olarak, bu sistem, Anglo-Sakson ülkelerinde de kullanılan tek sistem değildir ve hiçbir zaman da olmamıştır. Örneğin hukuk alanında bu sistem, Anglo-Sakson ülkelerinde de hiçbir zaman kullanılmamıştır.

Biz bu sistemi isimlendirmek için “yazar-yıl sistemi” terimini kullanacağız. Aslında bu sisteme ABD’de “yazar-yıl sistemi” değil, “yazar-tarih sistemi (*author-date system*)” denir. Ama bu sistemde “tarih” olarak verilen şey, gazete yazılarını bir yana bırakırsak, “yıl”dan ibarettir. Bu nedenle biz bu sistem için “yazar-yıl sistemi” terimini kullanıyoruz. Zaten metin içinde parantez arasında atıflarda da daima yıl belirtilir.

Bu sistemi çok kısa olarak yukarıda (s.332) gördük; ayrıntılarını da aşağıda göreceğiz. Ama “yazar-yıl sistemi”ni açıklamaya başlarken bu sistemin **altı temel özelliği** olduğunu belirtelim: (1) Kitap ve makalelere, yazarlarının adı ve yayın yılları belirtilerek atıf yapılır. (2) Atıf, kural olarak dipnotta değil, metin içinde, parantez arasında yapılır. (3) Bu sistemde daima kitabın veya makalenin sonunda bir “bibliyografya”, daha doğrusu bu sisteme göre söylersek “zikredilen kaynaklar listesi” bulunur. Metin içinde yazar adı ve yayın yılı belirtilerek atıf yapılan eserlerin tam künye bilgileri “kaynaklar listesi”ne bakılarak bulunur. (4) Kaynaklar listesinde kaynaklar yazarların soyadlarına göre sıralanır. Kaynak girdisinde, yazarın soyadı ve önadından sonra kaynağın yayın yılı verilir. (5) Kaynaklar listesinde aynı yazarın birden fazla eseri var ise bu eserler de kendi aralarında yayın yıllarına göre sıralanır. (6) Kaynaklar listesinde bir yazarın aynı yılda yayınlanmış birden fazla eseri var ise, yayın yıllarından sonra a, b c gibi küçük harfler konulur. 2022a, 2022b, 2022c gibi.

10. Örneğin Bilici ve Bilici, *op. cit.*, s.46-47.

Şimdi yazar-yıl sistemini daha ayrıntılı olarak inceleyelim. Ama önce bu bölümün plânını verelim:

PLÂN:

- I. Yazar-Yıl Sisteminde Atfin Genel Yapısı ve Genel Atıf Şablonu
- II. Yazar-Yıl Sisteminde Kitaplara Atıf Usûlü
- III. Yazar-Yıl Sisteminde Makalelere Atıf Usûlü
- IV. Kolektif veya Derleme Eserlere ve Bunların Bölümlerine Atıf Usûlü
- V. Yazar-Yıl Sisteminde Diğer Kaynak Türlerine Atıf Kuralları
- VI. Yazar-Yıl Sisteminde Yazar Adına İlişkin Kurallar
- VII. Yazar-Yıl Sisteminde Yayın Yılına İlişkin Kurallar
- VIII. Yer Belirleyicisine İlişkin Kurallar
- IX. Yazar-Yıl Sisteminde Metin İçinde Atıf Konusunda Ek Bilgiler
- X. Yazar-Yıl Sisteminde Kaynaklar Listesi Konusunda Ek Bilgiler
- XI. Yazar-Yıl Sisteminde Dipnot Olabilir

Birinci başlıkla başlayalım.

I. YAZAR-YIL SİSTEMİNDE ATFIN GENEL YAPISI VE GENEL ATIF ŞABLONU

Yukarıda kısaca not edildiği gibi, yazar-yıl sisteminde atıf, yazarın soyadı, atıf yapılan eserin yayın yılı belirtilerek yapılır. Atıf yapılan kitaptan belirli bir alıntı yapılmış ise, alıntının yapıldığı sayfa numarası da yıl bilgisinden sonra gösterilir. Doğrudan doğruya sayfa numarası verilir. Sayfa numarası önüne “s.” kısaltması konulmaz. Bu bilgiler, kural olarak, metin içinde parantez arasında verilir. Yazarın soyadı ile yıl arasına virgül, yıl ile sayfa numarası arasına ise üst üste iki nokta konulur. Buna göre metin içinde, yazar-yıl sisteminde atıf şablonu şöyledir:

METİN İÇİNDE	ŞABLON	(Yazarın Soyadı, Yayın Yılı: Sayfa Numarası)
	ÖRNEK	(Özbudun, 2021: 45)

Görüldüğü metin içinde atıfta yazarın soyadı, yayın yılı ve sayfa numarası olmak üzere üç unsur verilmektedir. Bu unsurlardan ilk ikisine “künye bilgisi”, üçüncüsüne ise “yer belirleyicisi” denir. Yer belirleyicisi unsuruna, yani sayfa numarasına, sadece kitabın belirli bir sayfasına veya sayfalarına atıf yapılıyorsa ihtiyaç vardır. Kitabın bütününe yapılan atıflarda yer belirleyicisi kullanılmaz.

Metin içinde atıflar, ilk atıflar da dâhil, daima bu şekilde, yazar adı ve yayın yılıyla yapılır. Yani yazar-yıl sisteminde metin içindeki atıflar, daima birer kısa künye atıftır. Bu bilgilere bakarak, kitabın başlığı, yayın yeri, yayınevi, baskı sayısı, yayın yılı anlaşılamaz. Aynı şekilde atıf yapılan eser bir makale ise, makalenin başlığı, makalenin yayınlandığı derginin adı, cilt ve sayı numarası da bilinemez. Bu nedenle yazar-yıl sisteminde bu bilgiler, yani tam künye bilgileri, kitabın veya makalenin sonunda verilen “kaynaklar listesi”nde göste-

EKLER

EK-1: ALINTI VE ATIF USÛLLERİNDE SEMBOLLER

Açıklama.- Aşağıdaki listeye alıntı ve atıflarda kullanılan başlıca işaretler (semboller) alınmıştır. Alıntı ve atıf usûllerine mahsus olmayan, bu açıdan bir özellik göstermeyen noktalama işaretleri buraya alınmamıştır. Bunlar için bkz. Gözler, *Bilimsel Yazma ve Yayınlama*, op. cit., s.133-164.

Noktalama İşaretleri

- üst üste iki nokta (*colon*) (Alt başlıkların verilmesinde kullanılır. Yazar-yıl sisteminde yayın yılı ile sayfa numarası arasına konulur).
- ... : Üç nokta (*elips*, *ellipsis*) (Aynen alıntılarda çıkarılan kelimeler yerine konulur).
- ( ) : parantez (*ayraç*, *parentheses*). [ ] : köşeli parantez (*square brackets*).
- { ... [...] ... } : Parantez içinde tekrar paragraf içine alınması gereken kelimeler olursa köşeli parantez içinde verilirler.

Tırnak İşareti (Aynen alıntılarının verilmesinde kullanılır. Tırnak işaretinin türleri aşağıdaki gibidir):

- " " : düz tırnak. " " : akıllı tırnak. " " : açılış tırnağı. " " : kapanış tırnağı.
- " " : çift tırnak işaretleri (*double quotation marks*) (*American style quotation marks*).
- ' ' : tek tırnak işareti (*single quotation mark*).
- "... '...' ..." : çift tırnağın içinde tekrar tırnak kullanılması gerekirse tek tırnak kullanılır.
- < > : köşeli tırnak işareti, Fransız tırnak işareti (*guillemet*).
- „ „ : Alman usûlü tırnak işareti. ‘ ’ : İngiliz usûlü tırnak (*British style quotation marks*)

Sayıları Vermek İçin Kullanılan Rakamlar ve Değişik İşaretler

- Arap rakamları: 1, 2, 3, 4, ... Roma rakamları: I, II, III, IV, ...
- * : asterisk, yıldız işareti (*asterisk*). Kitaplarda bölüm başlığına ve makalelerde başlığa veya yazar adına bağlı dipnot başvurularını göstermek için kullanılır. Asteriske bağlı not sayfanın altında 1 numaralı dipnotun üstünde yer alır. Benzen nitelikte ikinci bir işarete ihtiyaç duyulursa çift asterisk (**) kullanılır.
- § : paragraf işareti, bölüm işareti (*paragraph sign*, *section mark*). ABD’de ve bazı ülkelerde mevzuata ve mahkeme kararlarına atıfta, madde, fıkra veya paragraf numarasını vermek için kullanılır. Örnek: U.S. Const. art. II, § 1, cl. 5.
- §§ : paragraflar, bölümler (*sections*). (Birden fazla paragraf numarasına atıfta kullanılır).
- ¶ : paragraf işareti (*pilcrow*, *paragraph*). ABD’de ve bazı ülkelerde kanunlara ve mahkeme kararlarına atıfta paragraf numarasını göstermek için kullanılır. Örnek: ¶ 65.
- ¶¶ : paragraflar (*pilcrow*, *paragraphs*).

Yazarların Ölmüş Olduğunu Göstermek İçin Kullanılan İşaretler:

- † : ölüm hançeri (*dagger*). Ölmüş Hıristiyan yazar isimlerinden sonra konulur.
- ☾ : hilal (*crescent*). Ölmüş Müslüman yazar isimlerinden sonra konulur.
- ☼ : Davut yıldızı (*star of David*). Ölmüş Musevi yazar isimlerinden sonra konulur.

Telif Hakkı İşaretleri

- © telif hakkı (*copyright*) (saklıdır, korunur).
- ☹ telif hakkı korunmaz (*public domain*).

EK-2: YABANCI KİTAPLARDA KULLANILAN BAZI KISALTMALAR VE LATİNCE BAZI TERİMLER

add. (addendum): ek, ilave, zeyil.

al. (alinea): fıkra.

alias (Lat.): diğer, başka bir ifadeyle, nam-ı diğer.

amend. (amendment): anayasa değişikliği, ABD’de.

ann. (annotated): notlandırılmış, açıklamalı.

annot. (annotation): açıklama notu.

anon. (anonymous): anonim, ismi bilinmeyen.

app. (appendix): ek, ilave, zeyil.

apps. (appendices): ekler, ilaveler, zeyiller.

art. (article): madde. Örnek: Art. 16.

at.: ’de, ’da (ABD’de bazı atf usüllerinde sayfa numarasının önünde kullanılır. Bu durumda sayfa [page] p. kısaltması kullanılmaz.

B. (Band) (Alm.): Almandada cilt.

bis, ter, quater, ...: Latince *frequentativa* sayıları. Mükerrer madde numaralarında kullanılır.

bk. (book): kitap.

but cf. (but confer): ama karşılaştırınız. Dipnotta karşı görüşü sunmak için kullanılır.

but see: ama bakınız. Dipnotta atıfta karşı görüşü sunmak için kullanılır.

c. (contre) (Fr.): karşı. Fransa’da dava isimlerinde tarafların isimleri arasına konulur.

c. veya ca. (circa) (Lat.): yaklaşık. Yayın yılı tam olarak bilinmeyen, ama tahmin edilen kitaplara atf yapılırken kullanılır. Örnek *ca. 1250*.

cf. (confer) (Lat.): karşılaştırınız.

ch. (chapter): bölüm. Belirli bir sayfaya değil, bölümün bütününe atf yapılırken kullanılır.

cit. (citatio) (Lat.): zikredilmiş, atf yapılmış.

cited in ...: ...’nde zikredilmiş. Naklen atf formülüdür. Kaynak A *cited in* Kaynak B.

cité par ...: ... tarafından zikredilmiş. Fransızcada naklen atf formülüdür. A *cité par* B.

cl. (clause): hüküm. Yerine göre maddenin alt birimi olarak fıkra, bent veya cümle olabilir.

cmt. (commentary, comment): yorum, şerh.

col. : column: sütun. Çok sütunlu makalelere atıfta kullanılır).

coll. (collection) (Fr.): koleksiyon.

comp. (compiled, compilation): derlenmiş, derleme.

concurring (concurring opinion): mutabık oy, gerekçede farklı oy.

const. (constitution): anayasa

contra (Lat.): karşı (karşı görüş için bakınız. Yönlendirme atıflarında karşı görüşü savunan kaynakları vermeden önce kullanılır.

déc. (décision) (Fr.): karar, mahkeme kararı.

dec. (decision): karar, mahkeme kararı.

dissenting (dissenting opinion): karşı oy, muhalefet şerhi.

div. (division): bölüm, ABD’de atf yapılan belgenin alt bölümlerine atf yapılırken kullanılır.

e.g. (exempli gratia) (Lat.): örnek olarak, örneğin, örnek olsun diye, örnek kabilinden.

ead. (eadem) (Lat.). aynı kadın yazar (Bir önceki atıfta atf yapılan yazarın diğer bir kitabına araya başka bir yazar girmeden atf yapılırken yazar adı yerine kullanılır.

ECLI (European Case-Law Identifier): Avrupa İçtihat Belirleyicisi.

- ed. (edition)*: edisyon, yayın, baskı. Önünde *edition* kelimesinin *1st, 2nd, 3rd* gibi bir sıra sayısı var ise baskı sayısını gösterir.
- ed. (editor)*: editör, derleyen, hazırlayan. *éd. (éditeur)* (Fr.): editör.
- ed. by...* (*edited by ...*): ... tarafından edite edilmiş. *éd. par ... (édité par ...)* (Fr.) *éd. par ... (édition par ...)* (Fr.): (...’in edisyonu). Editörü göstermek için kullanılır.
- eds. (editors)*: editörler, derleyenler, hazırlayanlar.
- et al. (et alii)* (Lat.): ve diğerleri. (Üçten fazla yazarlı olan kitaplara atıf yapılırken kullanılır.
- et seq. (et sequens veya et sequentia)* (Lat.): ve devamı (sayfalar).
- etc. (et cetera)* (Lat.): ve benzerleri, vb. (Başka örneklerin de olduğunu gösterir.
- ex parte*: Bir taraftan gelen. Nizasız kaza davalarında verilen kararlara atıfta kullanılır.
- ex. (example)*: örnek.
- fasc. (fascicle)*: fasikül
- ff. (and following)*: ve devamı.
- fig. (figure)*: şekil.
- fl. (floruit)* (Lat.): *mot à mot* “çiçek açtı”, mecazi olarak üretti, yazdı (Doğum ve ölüm tarihi bilinmeyen ama eser ürettiği yıllar bilinen yazarın faal olduğu yılları belirtmek için kullanılır.
- fol. (folio)*, folyo. Bir kâğıt tabakasının ikiye katlanmasıyla ortaya çıkan iki yaprak ve dört sayfa-lık kısımdır. Bazı eski kitaplara ve arşiv belgelerine atıfta yer belirleyicisi olarak kullanılır.
- i.a. (inter alia)* (Lat.): onların arasında, onlar gibi, diğerleri arasında, bunun gibi.
- i.e. (id est)* (Lat.): yani, diğer bir ifadeyle.
- ibid. (ibidem)* (Lat.): Aynı, aynı yerde, aynı kitap, aynı sayfa; aynı, aynı eser.
- id. (idem)* (Lat.): aynı erkek yazar.
- illus. (illustration)*: resim, çisim, görsel malzeme.
- in* (Lat.): içinde (Kolektif ve derleme eserlerin içindeki bölümlere atıfta kullanılır).
- in fine* (Lat.): son, sonuncu. Maddelerin son fıkrasına atıfta kullanılır.
- infra* (Lat.): aşağıda. İç atıflarda sonraki sayfalara atıfta kullanılır.
- l. (line)*: satır. *Pintpoint* atıfta yer belirleyicisi olarak kullanılır.
- lib. (liber)* (Lat.): kitap. (Klasiklere atıfta büyük kısımlar için kullanılır. Fransa’da *liv. (livre)*.
- loc. cit. (loco citato)*: zikredilen yer.
- misc. (miscellaneous)*: çeşitli.
- ms. (manuscript)*: el yazması
- n. (note)*: not, dipnot (*footnote*). Çoğunlukla iç atıflarda dipnot anlamında kullanılır.
- n.d. (no date)*: tarih yok. Yayın yılı belirtilmemiş kitaplara atıfta kullanılır.
- n.p. (no place)*: yer yok. Yayın yeri belirtilmemiş kitaplara atıfta kullanılır.
- n.s. (new series)*: yeni dizi.
- nn. (notes, footnotes)*: notlar, dipnotlar (Birden fazla dipnotta atıf yapılırken kullanılır.
- non seq. (non sequitur)*: devamı yok. (*et seq. - vd.*’nin tersidir).
- Nos. (numbers)*: numaralar, sayılar (birden fazla sayıya atıfta kullanılır.
- Nr. (number)*: numara, dergilerde sayı.
- ob. (obiit)* (Lat.): “Öldü” demektir. Yazarın ölüm tarihinin gösterilmesinde kullanılır.
- op. cit. (opere citato)* (Lat.): adı geçen eser, zikredilen eser.
- p. (page)*: sayfa. Atıflarda sayfa numarasını göstermek için kullanılır.
- p.m.a. (post mortem auctoris)* (Lat.): yazarın ölümünden sonra (yayınlanmış eser).
- par., para.* (paragraph): paragraf. Yargı kararlarına atıfta paragraf numarasının önüne konulur.
- passim* (Lat.) (orasına, burasına): Kitabın pek çok sayfasında geçen bir hususa atıfta kullanılır.
- pmb. (preamble)*: başlangıç, dibace.
- posth. (posthumous)*: yazarı öldükten sonra yayınlanan eser.
- pp. (pages)*: sayfalar. Birden fazla sayfaya atıf yapıldığında kullanılır.

- pr.* (*paragraph*): paragraf (Yargı kararlarına atıfta yer belirleyicisi olarak kullanılır.
- prtg.* (*printing*): baskı.
- pt.* (*part*): kısım (Klasiklere atıfta yer belirleyicisi olarak kullanılır.
- R* (*Rex*) veya (*Regina*) (Lat.): Kral veya Kraliçe. Britanya’da dava ve karar isimlerinde “R” Kral veya Kraliçeyi simgeler. Örneğin: *R v. Dudley and Stephens*
- r.* (*recto*): Kağıdın ön yüzü. Kitap açıldığında sağda kalan sayfa. Daima tek numara taşır.
- recte* (Lat.): doğrusu. Aynen alıntıda hataları düzeltmek için kullanılır.
- rev. ed.* (*revised edition*): gözden geçirilmiş baskı, düzeltilmiş baskı.
- RN.* veya *rn.* (*Randnummer*) (Alm.): kenar numarası.
- rubrica* (Lat.): bölüm (klasiklere atıfta kullanılır).
- S.:* *Seite* (Alm.): sayfa (Almanya’da kitaplara atıfta yer belirleyicisi olarak sayfa numarası kullanıldığında numaranın önüne konulur).
- s.a.* (*sine anno*): yılsız, yayın yılı belirtilmemiş.
- s.l.* (*sine loco*): yersiz, yayın yeri belirtilmemiş.
- s.v.* (*sub verbo*): kelimesi altında. Sözlük ve ansiklopedi maddelerine atıfta girdi başlığından önce verilir. Örnek: *s.v.* Hukuk.
- sec.* (*section*): bölüm, madde, fıkra.
- sectio*: bölüm. Klasiklere atıfta yer belirleyicisi olarak kullanılır.
- see*: bakınız, bkz. ABD’de yönlendirme atflarında kullanılır.
- see also*: ayrıca bakınız. ABD’de ek bilgi atflarında kullanılır.
- sic* (*sic erat scriptum*): aynen (aynen böyle yazılıyor).
- sous la direction de...* (Fr.): ...’in yönetimi altında. Fransa’da kolektif ve derleme eserlerde editörün isminden sonra bu ibare konulur. Editör anlamına gelir.
- SS* (*signum sectionis*) § (Lat.): bölüm işareti, paragraf işareti.
- St.* (*sanctus, saint*): aziz (yazarın sıfatı).
- subdiv.* (*subdivision*): alt bölüm, alt ayırım.
- subpara* (*subparagraph*): alt paragraf, Birleşik Krallık’ta kanunlara atıf
- subsec.* (*subsection*): alt bölüm.
- supp.* (*supplement*): ek, ilave, zeyil.
- supra*: yukarıda. İç atıflarda yukarıya doğru, yani önceki sayfalara atıfta kullanılır.
- t.* (*tome*) (Fr.): cilt
- tit.* (*title*): başlık.
- trad. par* (*traduit par ...* (Fr.): ... tarafından çevrilmiştir.
- trad.* (*traduction, traductor*) (Fr.): çeviri, çeviren.
- trans.* (*translation, translator*): çeviri, çeviren.
- trans. by ...* (*translated by ...*): ... tarafından çevrilmiştir.
- una voce*: oy birliğiyle.
- updated ed.* (*updated edition*): güncellenmiş baskı.
- v.* (*verse*): ayet, mısra.
- v.* (*vide*) (Lat.): bakınız.
- v.* (*voir*) (Fr.): bakınız.
- v.* (*verso*): verso yüz. Kağıdın arka yüzü. Kitap açıldığında solda kalan sayfa. Çift numaralıdır.
- v.* veya *vs.* (*versus*): karşı. Davaların veya mahkeme kararlarının isimlendirilmesinde tarafların adlarının arasına konulur. Örneğin: *Marbury v. Madison*.
- viz.* (*videlicet*): tamı tamına bakınız, ismen, aynen, açıklama yaparken başa konur.
- vol.* (*volume*): cilt. Birden fazla ciltli kitaplara atıfta cilt numarası önüne konulur.

EK-3

YABANCI DİLLERDEN TÜRKÇEYE ALINTI VE ATIF USÛLLERİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Açıklama.- Aşağıdaki girdilerde Fransızca terimlerin yanına (Fr.), Latince terimlerin yanına (Lat.) ve Almanca terimlerin yanına da (Alm.) kısaltması konulmuştur. İngilizce terimlerin yanına bir işaret konulmamıştır. Girdinin sonundaki rakam veya rakamlar, bu girdideki terimin *Alıntı ve Atıf Usûlleri* (op. cit.) başlıklı kitabımızda geçtiği sayfa numarasını gösterir. Söz konusu terimle ilgili daha fazla açıklama için, adı geçen kitabın ilgili sayfalarına bakılabilir.

---A---

à paraître (Fr.): baskıda, çıkacak, 909, 1425
abridged edition: kısaltılmış baskı, 1407
acknowledgments: teşekkürler, 200
affaire (Fr.): dava, 850
alinea: fıkra, 545
ampersand: & işareti (“ve” yerine), 1211
angle brackets: açılı parantez (<>), 1100
annals: yıllık (sürelî yayın çeşidi), 1009
annotated bibliography: açıklamalı bibliyografya, notlandırılmış bibliyografya, 1445
annotated edition: notlandırılmış edisyon, 1090, 1424
annuaire (Fr.): yıllık (sürelî yayın çeşidi), 1009
anonymous works: anonim eserler, 1246
arrêt (Fr.): karar, 587, 665, 848
article: makale, 968
attribution: atıf, bir fikrin kime ait olduğunun belirtilmesi, 509
auctor (Lat.): yaratıcı, kurucu, yapıcı, yazar, müellif, 1171
Auflage (Alm.): baskı, 1395
auteur (Fr.): yazar, müellif, 1171
author: yazar, müellif, 1171
available at: -den erişilebilir (internet kaynaklarına atıfta kullanılır), 1100
avec collaboration de...: ...'in işbirliğiyle, 1250
avec le concours de...: ...'in yardımıyla, 1205

---B---

Band (B.) (Alm.): cilt, 1032, 1434
bibliography: bibliyografya, 944-948, 1060
block quotation: blok alıntı, girintili paragraf şeklinde verilen aynen alıntı, 85
bold: bold, kalın harfler, siyah harfler, 84-85, 106-108, 957-958, 961-962, 1199-1202
book reviews: kitap inceleme yazıları, 1041
brief version: kısa versiyon (kitapların), 1387
brief edition: kısa edisyon, baskı, 1387, 1408

---C---

c'est moi qui souligne: altını ben çiziyorum, 102; *c'est nous qui soulignons*: altını biz çiziyoruz, 102
capitals: büyük harfler, 952
case comments: vaka [karar] yorumları, 1044
case law: içtihat, 637
case notes: vaka [karar] notları, 1044
case number: esas sayısı, dosya numarası, 648
case: dava, 855
cataloging-in-publication (CIP): kütüphane kataloglama (bilgisi), 1397, 1417
chapitre (Fr.): bölüm, 1088
chronique de jurisprudence (Fr.): içtihat kroniği, 1044
citatio (Lat.): zikretme, alıntı, 508
citation (Fr.): alıntı, 54
citation: atıf, 29
citation in extenso (Fr., Lat.): aynen alıntı, 54
commentaire d'arrêt (Fr.): karar yorumu [şerhi], 1044
comments (makale çeşidi): yorum, şerh, 1044
copublication: ortak yayın, 1334, 1359
copyright page: künye sayfa, 942, 1330
courtesy: ücretsiz verilen telif izni, 207
credit line: kredi satırı (görsel malzemenin kaynağına ve izne ilişkin açıklama), 206
credits: krediler, telif hakkı izinleri, görsel malzeme kaynaklarının gösterilmesi, 509
cross reference: çapraz yollama, iç atıf, 1237

---D-E---

date of publication: yayın tarihi, 1415
decision: karar (mahkeme kararı), 843, 847
décision (Fr.): karar (mahkeme kararı) 843
direct quotation: aynen alıntı, 32; doğrudan alıntı, 53
displayed quotation: girintili paragraf şeklinde verilen aynen alıntı, 85

DOI (*Digital Object Identifier*): DOI, dijital nesne belirleyicisi, 1104
double quotation mark: çift tırnak işareti (“ ”), 64, 74
double title: çifte başlık, 1292
early view: erken görünüm (makaleler), 1039
écrivain (Fr.): yazar, 1171
édité par ... (Fr.): ... tarafından edite edilmiş, ... tarafından derlenmiş, 892, 949
edited by ...: ... tarafından edite edilmiş, tarafından derlenmiş, 890, 949, 1056
edition history: yayın geçmişi, 1399
edition par ... (Fr.): ...'nın edisyonu, 892, 950
edition: yayın, 1343, 1394, 1398
ellipsis: üç nokta, elips, 120
emphasis: vurgu, 99
emphasis added: vurgu eklenmiştir, 102
emphasis mine: vurgu bana ait, 102
emphasis in original: vurgu orijinalde, 105
enlarged edition: genişletilmiş baskı, 1407
entry: girdi (ansiklopedi ve sözlüklerde), 1078
expanded edition: genişletilmiş baskı, 1408
---F---
facts of publication: yayın bilgileri, 1316
fair use: adil/dürüst kullanım, 218
Festschrift (Alm.): armağan, 1063
font family: font ailesi, yazı tipi grubu, 952
font style: yazı tipi stili, 952
footnote omitted: dipnot atlanmıştır, 186, 311
forthcoming: çıkacak, gelecek (piyasaya henüz çıkmamış kitaplara atıfta kullanılır), 909, 1425, 1426
full citation (full citation format): uzun künye atfı, tam künye atfı (formatı), 606, 1106
---G-H-I-İ---
guillemet (Fr.): tırnak işareti (Fransız), 64
headline-style: başlık stili, 957, 1272, 1273
impression (Fr.): baskı, basım, 1324, 1343
imprint: yayınevi markası, 1367
in press (ing.): baskıda (piyasaya henüz çıkmamış kitaplara atıfta), 909, 1425
indirect quotation: mealen alıntı, 33
institutional author: kurumsal yazar, 900, 1224
internal quotation: iç alıntı, 64, 184
international transliteration: uluslararası yazı çevrimi, 1260
issue: sayı (dergilerde), 1024, 1026
italics added: italikler eklenmiştir, 102
italics mine: italikler benimdir, 102
italiques (les) sont de l'auteur (Fr.): italikler yazara ait, 102; *les italiques sont de nous* (Fr.): italikler bize ait, 102

---J-L---
Journal officiel (J.O.) (Fr.): Resmî Gazete, 585
joint imprint: ortak yayın, 1334, 1359
journal: gazete, 1006, 1109
judgment: karar, mahkeme kararı, hüküm, 665, 831, 843, 847, 849, 858
jurisprudence: içtihat, 637
law reports: karar dergileri, 778, 782
liber amicorum (Lat.): armağan (*mot à mot* arkadaşların kitabı), 1064
librairie (Fr.): kitabevi (yayınevi), 1347
life plus seventy [year]: hayat artı yetmiş [yıl] (kural) (telef haklarını koruma süresi), 201
---M-N---
maison d'édition (Fr.): yayınevi, 1347
mélanges (Fr.): armağan, 1063
middle names: ikinci önadlar, 1238
miniscules: küçük harfler, 952
System of MLA (Modern Language Association): MLA sistemi, 877
mot à mot (Fr.): kelimesi kelimesine, 161
my italics: benim italiklerim, 102
neutral citation: nötr atf sistemi (Birleşik Krallık'ta 2001 sonrası atf sistemi), 780
new edition: yeni baskı, 1407, 1408
nobiliary particles: soyluluk takıları, 1240
notes de jurisprudence (Fr.): içtihat notları, 1044
number: sayı, numara (dergilerde), 1024
numéro (Fr.): sayı, numara (dergilerde), 1024, 1026, 1024, 1026
numéro (Fr.): numara (sıra numarası-kenar numarası) (yer belirleyicisi), 1459
---O-P---
omissions: çıkarmalar, atlamalar (aynen alıntılarda)119
opinio seriatim (Lat.): kurul hâlinde mahkeme her hâkimin kendi kararı, 117, 693
original ellipsis: orijinalde bulunan üç nokta (alıntılanan metnin aslında kullanılan), 128
paraphrase, paraphrasing: mealen alıntı, mealen aktarma, 35, 38
parent company: ana şirket (yayınevi), 1335
periodical publication: süreli yayın (mevkute), 998, 1024
périodiques (Fr.): süreli yayın (mevkute), 998
pinpoint citation: nokta atışı atf (*mot à mot*: iğne noktası [iğne ucu] atf), 669
place of publication: yayın yeri, 1313, 1320
plagiar: intihal, aşırma, çalıntı, 30, 329
point: punto (yazı tipi boyutu), 952
polycopié (polycop) (Fr.): teksir, çoğaltma, 1077

press: basımevi anlamında, 1346
press: yayınevi anlamında, 1347
presse (Fr.): basın (gazetecilik, vs.), 1348
presses (Fr.): yayınevi, yayınları, 1347
printing house: matbaa, basımevi, 1343
printing: baskı, basma, 1343, 1394, 1398, 1410
privately printed: yazar tarafından bastırılmış, özel olarak bastırılmış, 1375
privately published: yazar tarafından yayınlanmış, 1375
pseudonym: takma isim, nam-ı müstear, 899
public domain: telif hakkının olmaması, koruma süresi dolmuş olması, 207
publication: yayın, 1342
publication details: yayın detayları, 1316
publication information: yayın bilgileri, 1316
published by author: yazar tarafından yayınlanmış, 1375
publisher: yayıncı, 1346
publishing history: yayın tarihi, geçmişi, 1399
publishing house: yayınevi, 1339, 1343, 1346
---Q-R---
quarterly: üç aylık dergi, 1009, 1026
quotation: alıntı, “aynen alıntı”, 29
quotation within quotation: alıntı içinde alıntı, 64, 184
recent cases: yeni vakalar, kararlar (karar tahlili yazıları), 1044
recent statutes: yeni kanunlar (mevzuat tahlili yazıları), 1043
recueil (Fr.): karar dergileri, 825
reference: referans, kaynak gösterme, yollama, gönderme, 507
réimpression: tekrar baskı, tıpkı baskı, 1406
reply: cevap yazısı, 1047, 1048
réponse (Fr.): cevap yazısı, 1047, 1048
reports: karar dergileri, 825
reprints: tıpkı baskılar, 1406
response: cevap yazısı, 1047, 1048
retrieved from: alınmıştır (-den) (internet kaynaklarına atıfta), 1100
review: dergi, 1006, 1009
revised edition: düzeltilmiş baskı, gözden geçirilmiş, 1408
revue (Fr.): dergi, 1009
rule: kural, madde (ABD *code*’larında), 584
run-in quotation (run-on quotation): metin içinde verilen alıntı, 81
---S---
second emphasis added: ikinci vurgu eklenmiştir, 105
self-publishing: yazarın kendi yayını, 1375

sentence-style: cümle stili, 1273
series: dizi, seri, 1298, 1299, 1383
short citation format: kısa künye atıf formatı, 606, 1105
shortened citation: kısaltılmış atıf, 606, 1105
small capitals (small caps): küçük büyük harfler, 952, 1197, 1272
source citation: kaynak gösterme, 507
sous la direction de- (Fr.): yönetimi altında (-in) (Fransa’da editörü ifade etmek için kullanılır), 1057, 1218
sous presse (Fr.): baskıda, (yakında çıkacak, kitaplara atıfta kullanılır), 909, 1425
sous-titres (Fr.): alt başlıklar, 1283
special academic imprint: özel akademik (yayınevi) markası, 1367
special publishing division: özel, ihtisas yayıncılık bölümleri, 1367
subsidiary: bağlı şirket (yayınevi), 1335, 1365.
subtitles: alt başlıklar, *sous-titres* (Fr.), 1283
suspension points in original: asılda bulunan üç nokta, 128
suspension points: süspansiyon noktaları, üç nokta (cümleye devam eden bir anlam vermek için kullanılır), 128
system of APA [American Psychological Association]: APA sistemi, 877
---T---
texte consolidé (fr): konsolide metin (kanunların), 288, 289, 570, 581
translated by: tarafından çevrilmiştir, 1305
transliteration: yazı çevrimi, 1191, 1260
typeface: yazı tipi, 952
---V-V-Y---
U.S. (United States Reports), 771
U.S.C. United States Code, 583
updated edition: güncelleştirilmiş baskı, 1407
van, van den, von der: Felemenkçe soyaadlarında soyluluk takıları, 1243
verbatim quotation: aynen alıntı, asla sadık alıntı, *verbatim* alıntı, 53, 57
verbatim: asla sadık (çeviri vb.), 160
Verlag (Alm.): yayınevi, 1347
von, von dem, von den, von der, vom: Almanca soyluluk takıları, 1243
with the assistance of...: ...’ın yardımıyla, 1205, 1249
writer: yazar, 1172
yearbook: yıllık (sürelili yayın çeşidi), 1026

EK-4

ALINTI VE ATIF KURALLARI

Açıklama.- *Alıntı ve Atıf Usûlleri* (op. cit.) başlıklı kitabımızın içinde açıklanan kurallar, bu kitabın sonunda yer alan bir “EK”te madde madde listelenmiş ve böylece bir nevi “alıntı ve atıf kanunu” oluşturulmaya çalışılmıştır. Söz konusu “EK” 110 sayfa uzunluğunda olup, 870 adet “kural” içermektedir. Bu nedenle söz konusu ek kısaltılarak dahi alınamamıştır. Ancak okuyucuların bu ekten haberdar olmaları ve ihtiyaç duymaları hâlinde bu alıntı ve atıf “kanununa” başvurularında yarar vardır. Bu nedenle söz konusu “kurallar” hakkında bir fikir vermek için bu “EK”in ilk sayfası buraya alınmıştır.

Birinci Kısım

ALINTI USÛLLERİ

Bölüm 1

GENEL OLARAK ALINTI KAVRAMI

Kural 1.- Alıntı, bir yazarın diğer bir yazardan aldığı eser parçasıdır. Alınan eser parçası çok küçük de olabilir (s.30).

Kural 2.- Bir fikir, bir bilgi veya bir veri, bir başka yazardan alınmıyorsa, ister aynı kelimelerle ifade edilsin, isterse farklı kelimelerle ifade edilsin, isterse başka bir dile çevrilerek ifade edilsin ortada bir alıntı vardır (s.31).

Kural 3.- Fikrî eser üretiminde alıntı yapmamak kural, alıntı yapmak ise istisnayı oluşturur. Dolayısıyla sadece alıntı yaparak bir fikrî eser üretilemez. Alıntı, kendi başına bir amaç değil; bir araçtır. Alıntı, alıntılanan yazarın metnini aktarmak için değil, alıntıyı yapan yazarın kendi görüşünü desteklemek veya kendi iddiasını kanıtlamak amacıyla yapılır. Alıntı yapmak için alıntı yapılmaz. Kitap veya makale yazmak için alıntı hiç yapılmaz. Alıntı bir fikrî eser üretme yöntemi değildir (s.33).

Kural 4.- Bütünüyle alıntılardan ibaret bir fikrî eser olmaz. Ama bir eserde, usûlüne uygun olmak şartıyla çok sayıda alıntı bulunabilir (s.32).

Kural 5.- Bir eserde çok sayıda alıntı bulunması, o eserin özgünlük düzeyinin düşük olduğunu gösterir. Alıntı yapmak konusunda özgünlük ile dürüstlük çatışır, her zaman dürüstlük tercih edilir. Dürüst ama özgün olmayan bir yazar ayıplanmaz. Ancak özgünlük iddiasında olan ama dürüst olmayan bir yazar ahlâken kınanır (s.37).

BİBLİYOGRAFYA

Not: Kitapta örnek olarak kendisinden kesit alınan veya alıntı yapılan kitap ve makaleler, mevzuat ve içtihat bibliyografyada gösterilmemiştir. Onların tüm künyceleri örnek olarak yer aldıkları sayfada örneğin hemen altında veya yanında gösterilmiştir.

ALWD ve Darby Dickerson, *ALWD Citation Manual: A Professional System of Citation*, Austin, Apsen Publishers, Wolters Kluwer, 4. Baskı, 2010 (Kitapta *ALWD Citation Manual* şeklinde zikredilmiştir).

American Psychological Association, *Publication Manual of the American Psychological Association*, Washington, American Psychological Association, 6. Baskı, 2010 (Bu kitapta *Publication Manual of the APA* şeklinde zikredilmiştir).

American (The) Heritage Dictionary of the English Language, Boston, Houghton Mifflin, 4. Baskı, 2000.

APA *Publication Manual* bkz. American Psychological Association

Ataöv, Türkkaya, *Bilimsel Araştırma El Kitabı*, Ankara, Savaş, 2. Baskı, 1989.

Ayiter, Nuşin, *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri*, Ankara, “S” Yayınları, 1981.

Batuhan, Hüseyin ve Teo Grünberg, *Modern Mantık*, Ankara, ODTÜ Yayınları, 1984.

Beaud, Michel, *L’art de la thèse*, Paris, La Découverte, 2013.

Bilici, Nurettin ve Adem Bilici, *Bilimsel Araştırma El Kitabı*, Ankara, Savaş, 2013.

Bluebook (The): A Uniform System of Citation, Cambridge, M.A., The Harvard Law Review Association, 20. Baskı, 2015 (Bu kitapta “*The Bluebook, op. cit., s.*” olarak zikredilmiştir).

Ceritoğlu Sengel, Filiz, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Ankara, Seçkin, 2009.

Chicago (The) Manual of Style, Chicago, The University of Chicago Presse, 16. Baskı, 2010 (Bu kitapta “*The Chicago Manual of Style, op. cit., s.*” olarak zikredilmiştir).

Day, Robert A., *Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır*, Çev.: Gülay Aşkar Altay, Ankara, TÜBİTAK Yayınları, 5. Baskı, 2000.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 1984.

Dinler, Zeynel, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 7. Baskı, 2012.

Dreyfus, Simone, *La thèse et le mémoire de doctorat*, Paris, Editions Cujas, 2. Baskı, 1983.

Duman, Bahattin, *Akademik Çalışmalarda Etik İhlali ve Yaptırımları*, Ankara, Seçkin, 2022.

Erel, Şafak, *Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara, İmaj, 1998.

Gaffiot, F., *Dictionnaire latin-français*, Paris, Hachette, 1934.

(www.lexilogos.com/latin/gaffiot.php?) (Erişim Tarihi: 6 Haziran 2022).

Gariel, A., *Dictionnaire Latin-Français*, Paris, A. Hatier, 1988.

Gözler, Kemal, “Dava Belgelerinin Yayınlanması Sorunu”, www.anayasa.gen.tr/dava-belgelerinin-yayini.htm (Yayın Tarihi: 26 Kasım 2020).

Gözler, Kemal, “Mahkeme Kararlarının Yayınlanması Sorunu”, www.anayasa.gen.tr/mah-karar-yayini.htm (Yayın Tarihi: 25 Kasım 2020).

Gözler, Kemal, “Türkiye’de Bir Bilinmeyen: İsdar”, *Prof. Dr. Erdal Onar’a Armağan*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2013, c.II, s.897-950 (<https://www.anayasa.gen.tr/isdar.pdf>).

Gözler, Kemal, “*Yazık, Konstitüsyon Bitti!*”: *Makalelerim 2020*, Bursa, Ekin, 2021.

- Gözler, Kemal, *Bilimsel Yazma ve Yayınlama: Bir Stil Kılavuzu*, Bursa, Ekin, 2022.
- Gözler, Kemal, *Gözler v. Çağlayan Davası: Gözlemler ve Eleştiriler*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2020 (Açık Erişim: <https://www.idare.gen.tr/gozler-caglayan-davasi.htm>).
- Gözler, Kemal, *Hukuk Dilinin Öz Türkçeleşmesi Üzerine*, Bursa, Ekin, 2021.
- Jaillardon, Edith ve Dominique Roussillon, *Outils pour la recherche juridique: Méthodologie de la thèse de doctorat et du mémoire de master en Droit*, Paris, Editions des archives contemporaines, 2008.
- Karadeli, Vedat Yurda, *Ceza Davası Öyküleri*, Ankara TBB Yayınları, 2014.
- Karakoç, Yusuf, *Hukuk Araştırmalarında Metod*, Ankara, Yetkin, 2021.
- Karayalçın, Yaşar, *Hukukda Öğretim-Kaynaklar-Metod: Problem Çözme*, Ankara, BTHAE Yayınları, Genişletilmiş 4. Baskı, 1994.
- Lani-Bayle, Martine, *Ecrire une recherche: mémoire ou thèse*, Paris, Chronique sociale, 2006.
- Le Petit Robert 1: Dictionnaire de la langue française*, Redaksiyon: A. Rey ve J. Rey-Debove, Paris, Le Robert, 1991.
- New Oxford Style Manual*, Oxford, Oxford University Press, 2012
- Odman Boztosun, Ayşe, Selin Sert Sütçü ve Oğuzhan Kaya, *Hukukta Bilimsel Araştırma Nasıl Yapılır?*, Ankara, Seçkin, 2022.
- OSCOLA: Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities*, Oxford, Faculty of Law, University of Oxford, 4. Baskı, 2012 (Açık Erişim: https://www.law.ox.ac.uk/sites/files/oxlaw/oscola_4th_edn_hart_2012.pdf den ulaşılabilmektedir) (Erişim Tarihi: 1 Mayıs 2022).
- Oxford Style Manual* bkz. *New Oxford...*
- Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities* bkz. *OSCOLA*
- Öncü, Özge, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Ankara, Yetkin, 2010.
- Özol, İnci, *Hukuk İçi ve Hukuk Dışı Öyküler*, İstanbul, Kastaş Yayınevi, 2002.
- Öztan, Fırat, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara, Turhan, 2008.
- Petit Robert 1* bkz. *Le Petit Robert 1*
- Publication Manual of the APA* bkz. American Psychological Association
- Resmî Gazete Tarihçesi*, <https://resmigazete.gov.tr/sayfa-tarihce> (Erişim Tarihi: 6 Mart 2022).
- Romi, Raphaël, *Méthodologie de la recherche en droit: master et doctorat*, Paris, LexisNexis, 2. Baskı, 2010.
- Şemseddin Sami [Ch.Samy-Bey Frascbery], *Kamus-u Fransevi: Dictionnaire Français-Turc*, İstanbul, Mihran, İkinci Tahrir, 1310, Cilt 2.
- Şemseddin Sami, *Kamus-i Türki*, Dersaadet, İkdam Matbaası, 1317.
- Seyidoğlu, Halil, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, İstanbul, Güzem Yayınları, 7. Baskı, 1997.
- Tekinalp, Ünal, *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012.
- The Bluebook*, bkz. *Bluebook...*
- The Chicago Manual of Style* bkz. *Chicago...*
- Tribunal fédéral suisse, *Règles de citation*, Lausanne/Lucerne, 2021
(www.bger.ch/files/live/sites/bger/files/pdf/Reglemente/01_Regles_de_citation_2021_f.pdf)
(Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022).
- Tushnet, Mark (Ed.), *I Dissent: Great Opposing Opinions in Landmark Supreme Court Cases*, Boston, Beacon Press, 2008.
- Volokh, Eugene, *Akademik Metinler Nasıl Yazılır? Hukukçular İçin Rehber*, Çev. Ertuğrul Uzun, Ankara, Tekin, 2. Baskı, 2019. ■

DİZİN

---A---

& işareti (*ampersand*), 366

§-paragraf işareti, 422

à *parâitre*, 529

a.b.ç., 69

a.e. kısaltması-aynı eser, 491

-*ibid* yerine, 491

-*op. cit.* yerine, 483, 484

a.y. kısaltması-aynı yer, 491

ABD'de mahkeme kararlarına atıf, 314-316

-çoğunluk ve karşı oy yazıları, 315

-kararların isimlendirilmesi, 269

-Yüksek Mahkeme kararları, 181, 315

açıklamalar-aynen alıntılarda, 90

açılı parantez (*angle brackets*), 475

ad ve soyad (yazar) yazı stili kuralları, 362

adli yargı organlarının kararlarına atıf usûlleri, 306-307

ahlâk kuralı olarak kaynak gösterme zorunluluğu, 146

akılda kalıcılık-mahkeme kararlarını zikretmede, 272

akıllı tırnak, 432

aktaran kaynak, 498

aktaran, 533

aktararak atıf, 494

aktarılan kaynak, 498

aktarma atıf, 497

aktarma-terim, 18

aldatıcı kaynak gösterme, 161-163

alenileşme, 137

alıntı içinde alıntı, 45, 118

alıntı işareti (*quotation mark*), 44

alıntı kavramı, 18-22

alıntı maksadı, 21

alıntı oranı, 41

alıntı şartları hâkimleri bağlar, 179

alıntı şartları, 121-145

alıntı türleri, 21

alıntı usûlleri, 15-200

alıntı ve atıf usûlleri hakkında kaynaklar, 7

alıntı ve atıf usûlleri konusunda iyi niyet yeterli midir, 11

alıntı ve atıf usûlleri mevzuat ve içtihadı da bağlar, 178

alıntı, alıntıyı yapan yazar tarafından bir başkasına çevrilebilir mi, 108

alıntı, bazı cümle veya fıkralarla sınırlı olmalıdır, 123

alıntı-atıf ilişkisi ve farkı, 202

alıntının aslındaki üç nokta, 84

alıntıların harmanlanması, 41

alıntıların sınırlılığı kuralı, 123

alıntı-metin-anlam, 20

alıntının alındığı yer-kaynak gösterme, 151

alıntının başında büyük küçük harf dönüşümü, 98, 99

alıntının belli olacak şekilde yapılması, 132

alıntının *instrumentum*'u, 20

alıntının ispatı, 190-192

alıntının kanunî tanımı, 21

alıntının kaynağının gösterilmesi, 133, 146

alıntının öncesinde ve sonrasında benzerlik, 194

alıntı-sanat eserlerinden, 20

alıntı-tanımı, 19-21

alıntı-terimi, 18

alıntıyı bir yazardan yapıp, atıfı o yazarın atıf yaptığı yazarlara yapmak, 163

alıntıyı yapan yazarın yaptığı vurgular, 67

Alman Federal Anayasa Mahkemesi

kararlarına atıf usûlü, 319-321

Alman usûlü tırnak, 432

alt başlık, 376, 433

alt bent sorunu-kanunlara atıfta, 231

altını ben çizdim, 68

ALWD Citation Manual, 7

Amerikan usûlü tırnak işareti, 45

ampersand-& işareti, 366

ana başlık ve alt başlıklı makalelere atıf, 433

ana başlık ve alt başlıklı dergilere atıf, 436

ana başlık ve alt başlıklı kitaplara atıf, 376

ana şirket (*parent company*), 387, 394

anayasa değişikliklerine atıf, 250

Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, 304

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası, 283

Anayasa Mahkemesi kararlarına atıf, 304-305

-bireysel başvuru kararlarına atıf usûlü, 305

-norm denetimi kararlarına atıf usûlü, 304

-yasama dokunulmazlığı ve milletvekiliğinin düşmesi kararlarına atıf usûlü, 305

- Yüce Divan kararlarına atf usûlü, 304
 -yürürlüğü durdurma kararlarına atf, 305
- anayasalara atf usûlleri, 245**
 anayasalara atfıta yer belirleyicisi, 249
 anayasalara atf-yabancı, 247
 Anayurt, Ömer, 161
and, et, ve-yazar isimleri arasında, 356
 andlaşmalara atf usulleri, 250
 Anglo-Sakson sistemi, 510
 anılma, 203
 anlam bakımından ortaklık, 190
 anlamı çarpıtma yasağı-çıkarmalarda, 85
 anma, anılma, 203
annals, 436
annuaire, 436
- anonim bilgiler, 167**
 -alıntının ispatı, 190
 -için kaynak göstermek gerekli değildir, 167
 -örnekler, 168
 -üslûp, 168
- anonimleştirme sorunu (mahkeme kararlarında), 272-275
- ansiklopedilere atf usûlü, 465-567**
 APA sistemi (*system of APA [American Psychological Association]*), 509
 Arap rakamlarıyla numaralandırma-bentlere atf, 230
 archive.org, 477
 Aristoteles, 472
- armağanlara atf, 460**
 armağan şeklinde çıkan dergi sayılarına, 437
arrêt, 278
 Arslan, Zühtü-karşı oy, 186
 arşiv belgelerine atf, 522
 arşivlenmiş versiyon-internet kaynaklarına, 477
art, article, 228
 asıl metinde üç nokta, 84
 asılı paragraf stili, 351
 Askerî Yargıtay kararlarına atf usûlü, 310
 Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararlarına atf usûlü, 310
 asla sadakat kuralı-aynen alıntı, 40
Association of Legal Writing Directors, 51
 aşırı aynen alıntı sorunu, 41, 43
 aşırma, 19
 Ataöv, Türkkaya, 7, 51
 atfın fonksiyonları, 205
- atfın genel yapısı, 210**
atfın yeri, 206
 -bölüm sonunda, 206, 208
 -dipnotta, 206, 207
 -kitabın sonunda, 208
 -makalenin sonu, 208
 -metin içinde, 206
- atf (*citation*), 19
 atf endeksleri (*citation index*), 150
 atf kelimesi Arapça bağlama anlamı, 203
 atf şablonu-yazar-yıl sisteminde, 511
 atf şablonu-mahkeme kararlarına, 288
- atf usûlleri, 201-535**
 atf usûlleri-bilgisizlik, 1
 atf yapılan yer-sayfa numarası, 421
 atf yapılan yer-paragraf numarası, 421
 atf-alıntı ilişkisi, 202
 atf-attribution, 203
 atf-ilişli kavramlar, 202
 atf-kavram, 203
 atf-kaynak gösterme farkı, 203, 204
auctor-yaratıcı, kurucu, yapıcı, 358
 auflage, 403
auteur, author, 358
author'a müellif, writer'a muharrir, 358
author-writer ayrımını, 358
available at-internet kaynaklarına atf, 475
 Avrupa Birliği belgelerine atf usûlleri, 250
 Avrupa Birliği mahkemeleri kararlarına atf usûlü, 327
 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına atf usûlü, 328
 aynı isimle/rakamla yazılması (atıflarda), 217
 aylık (*monthly, mensuel*) (dergi), 439
 aynen aktarmada, atarılacak metindeki imlâyâ sadakat kuralı, 89
- aynen alıntı, 23, 37-120**
 -asla sadakat kuralı, 40
 -bağlı dipnotlar, 120
 -belli bir oranı geçmemelidir, 41
 -içinde aynen alıntı, 118
 -içindeki atıflar, 120
 -karinesi, 39
 -kısalık/uzunluk-üç satır kuralı, 50
 -niceliksel bir ölçüsü var mıdır?, 38
 -parça parça, 76
 -takdim ibareleri, formülleri, 72, 75
 -sonundaki noktalama işaretleri, 114, 116
 -tanım, 23, 37, 38
 -tek bir kelimenin, 38
 -turnak gerekir, 46
 -türleri, 50-64
 -üç veya dört kelime, 39
 -üst üste iki nokta, 73
 -veriliş şekli, 50

aynen alıntıda

- bilgi hataları, 87
- birden fazla vurgu, 69
- büyük harf küçük harf dönüşümü, 98
- çıkarma sebepleri, 79
- çift turnakların tek turnağa dönüşmesi, 49
- eklemeler ve açıklamalar, 90
- girintili paragraf, 64
- harf dönüşümü, 94-101
- hatalar, 40 87
- imlâya sadakat kuralı, 40
- köşeli parantez, 91
- miktar, 41
- ölçü, 41
- turnağın anlamı ve önemi, 45
- tırnak kuralı, 44-49
- tıpografik serbestlik kuralı, 40
- uyum ihtiyacı, 98
- vurgulanan kelimeler, 55
- yabancı kelimeler, 55

aynen alıntılarda düzeltme ve eklemeler, 86-93**aynen alıntılarda çıkarmalar, 78-85****aynen alıntılarda vurgu, 66-70****aynen alıntılarının asıl metnin uyumlulaştırılması, 94****aynen alıntılarının sunulması, 71-77****aynen alıntılarla ilgili diğer konular, 114-120**

- aynı eser - a.e., 491
- aynı isimli kararlar, 270
- aynı kaynağa tekrar atf usûlü, 482
- aynı kaynağın aynı sayfasına atf, 489
- aynı kitabın değişik versiyonlarına atf, 400
- aynı soyadlı yazarlar, 366, 484
- aynı yazarın aynı yıl yayınlanmış eserleri, 526
- aynı yazarın birden fazla eserine atf yapılıyorsa-kısa künye atf, 485, 486
- aynı yer anlamında a.y. kısaltması, 491
- aynılığın ölçüsü, 38
- ayrı baskılara atf, 438
- az bilinen ansiklopedilere atf usûlü, 466

---B---

- b.- band, 415
- bağlaç yöntemi, 509
- bağlaçlar-küçük harfle yazılır-başlıklarda, 372
- bağlı şirket (*subsidiary*), 387, 394
- band*-cilt, 356, 415, 444
- Bankacılar İçin Dizisi, 400
- basım (*impression*), 388
- basımcı terimi, 389
- basit maddî hatalar-aynen alıntılarda, 90
- baskı aşamasında olan kitaplara atf, 529

baskı geçmişi (*edition history*), 404

baskı sayısı, 400-408

- kısıltma, 402
- tek baskı yapmış kitaplarda, 405
- tespiti, 403
- yeri, 401

baskı yılı-yayın yılı, 408

baskıda (*in press, sous presse*), 412, 529

baskı-en son baskıya atf, 405

baskı-yayın farkı, 401

baskı (*printing, impression*) kavramı, 389

başarılı mealen alıntı tuzağı, 29

başlangıç (dibace, *preamble*), 249

başlık, 199, 369-377

başlıktaki noktalama işaretleri, 375, 431

başlığın kendisindeki vurgular, 375

başlığın yazımında alfabe sorunları, 371

başlık hangi dildeyse o dilde yazılır, 370

başlık italik yazı tipiyle yazılmalıdır, 371

başlık-makalelerde, 431

başlık stili, 372, 431

-Fransızcada, 373

-İngilizcede, 372, 431

başlıklar çevrilmez, 433

başlıklar-küçük büyük harfler (*small caps*), 374

başlık-sıra, 370

başvuru numarası-bireysel başvuru, 305

başvurucunun ismi-bireysel başvuru, 305

belli olacak şekilde-alıntının, 132

bent-b., 213

bentlere atf usûlü, 229-230

bentlere atf-alt bent sorunu, 231

benzerlik delili (alıntıda), 165, 189, 190, 192

benzerlik-rastlantı, 165

benzerlik oranı, 189, 192

beş veya daha fazla kelime-aynen alıntı, 39

bibliyografya-künye bilgileri asılı paragraf, 351

bibliyografya-yazar-yıl sisteminde, 533

bilgi hataları-aynen alıntılarda, 87

bilgi kaynakları (*fontes cognoscendi*), 282

-kanunlara atıfta, 234

-mahkeme kararlarına atıfta, 282, 283, 287

Bilici, Nurettin, 7

bilimde yenilik getirme, 135, 190

bilimsel araştırma ve yayın etiği, 145, 149

bilimsel araştırma, 6

bilimsel eserler terimi, 330

bilimsel yazma usûllerinde atf kuralları, 152

bilimsel yazma, 6

bilirkişi raporu, 195

bilirkişi-genel bilgi-özgün bilgi ayrımı, 191
 bir atıfla sayfaları aktarma aşırmasıdır, 156
bireysel başvuru kararlarına atf, 305
 Birleşik Krallık mahkeme kararlarına atf, 316
 -hâkim isimlerinin zikredilmesi, 317
 -mahkeme isimleri, 313
 bkz., 533
Black's Law Dictionary, 467
 blok alıntı (*block quotation*) (girintili paragraf şeklinde verilen aynen alıntı), 57
Bluebook (The), 7, 9
 bold ile vurgu, 353
 bold-aşırı vurgudur, 70, 362
 bölge adliye mahkemesi kararlarına atf, 307
 bölge idare mahkemesi kararlarına atf, 309
 bölüm sonu atf usûlü, 208
 bölümlere atf-kolektif/derleme eserlerde, 519
brief edition (kısa edisyon), 406
Bundesverfassungsgericht, 313
 büyük harf küçük harf dönüşümü-aynen alıntılarda, 96, 98
 büyük harfler (*majuscules, capitals*), 354
 büyük küçük harf kullanımı-kanunlara atıfta, 218

---C-Ç---
 c.-cilt, 415
c'est nous qui soulignons, 68
 Capitant, Henri, 8, 467
case law, 257
 Cep Üniversitesi dizisi, 399
 cevap (*reply*) yazıları, 450
cf., 533
chapitre, 470
Chicago (The) Manual of Style, 6
Cic. Leg.- Cicero, De legibus, 469
Cic.-Cicero, 469
 cildi cilde bölünmüş kitaplara atf sorunu, 415
 cilt (*volume, tome*), 439
 cilt kelimesi Türkçe yazılmalıdır, 415
cilt numarası, 413-416
 -künye bilgileri içinde sırası, 414
 -yazar-yıl sisteminde, 530
 cilt, sayı ve tarih bilgilerinin verilmiş sırası, 441
 cilt-dergi, 439
citare fiilî (Latince), 19
citation (sitasyon), 19
citation in extenso-Fransızca-aynen alıntı, 37
citation, 204
citation-Fransızca-alıntı, 37
citation-Latince *citatio* kelimesi, 204
citations dans le texte, 53
citation-terim, 19

cito/citatum/citare-zikretmek, 204
cl. -clause, 249
clause (hüküm, paragraf)-ABD Anayasası, 249
coll., 399
company, co., inc., ltd., s.a., gmbh gibi şirket adı ve kısaltmalarını, 397
concurring opinion, 182
consolidé, 239
contra, 533
copyright sayfası (*copyright page*), 350
courtesy-ücretsiz verilen izin, 129
credit line (kredi satırı), 128
credit, 205
 Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine atf, 252
 Cumhurbaşkanlığı yönetmelikleri, 253
 cümlelere atf usûlü-kanunlara atf, 229
 cüz, 415
 çalıntı, 19
 Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, 183, 322
çeviren, 377-387, 429
 çeviri bize ait, 109
 çeviri eserlere atf usûlü, **377-387**, 411, 429, 528
 çeviri yazara ait, 109
 çevirilerden alıntı, 105
 çevirinin orijinalinin yayın yılı, 380, 528
 çıkacak (*forthcoming*), 411, 412, 529
çıkarmalar (omissions)-aynen alıntılarda, 79-86
 -çıkarılan kelimeler yerine üç nokta, 80, 81
 -çıkarma sansür amacıyla, 79
 -çıkarma sebepleri, 79
 -anlamı çarpıtma yasağı, 85
 çıkarmalarda ad ve soyadının baş harflerini koyma, 273
 çıkış sıklığı (*périodicité*) (dergilerin), 441
 çift tırnak (*double quotation mark*), 45-49
 çift tırnağın tek tırnağa dönüşmesi, 49, 118
 çifte yaratma, 143
 çizim alıntısı, 128
 çoğaltma-teksir, 465
 çok başlıklı kitaplara atf, 376
 çok hâkimli mahkeme kararlarına atf, 294
 çok uzun aynen alıntılar, 63-64
 çok yazarlı kitaplara atıflar, 363
 çürümüşdür-aynen alıntılarda, 93

---D---
 daire isimlerinin kısaltılması, 286
 Danıştay Bilgi Bankası, 283
 Danıştay kararında alıntı ve atf örneği, 185
 Danıştay kararlarına atf usûlleri, 308
 dava ismi (*case name*), 314

dava sayısı (*case number*), 265
 davacı davalıya karşı, 271
 davacın adı v. davalının adı, 269
 davası (*case of ...*), 314
 Day, Robert A., 8
decision of ... (... kararı), 315
decision, decision, 278
 değişik iş-mahkeme kararlarına atf, 267
 değişik türde kararlar, 267
 değişiklik-kanunlara atf, 233
 der. kısaltması (derleyen), 455, 518
dergi isimlerinin yazılması, 287, **434-436**
 dergi-armağan, 437
 dergi-cilt, 439
 dergilerde sayfa numaralandırılması, 440
 dergilerin yayın yeri ve yayınevi bilgisi, 438
derleme eserlere atf, 454-458
 -yazar-yıl sisteminde, 518
 -derleme eserlerin çevirilerine atf, 459
 -mevzuat ve içtihat derlemeleri, 174-175
 derleyen, 518
 dernek veya vakıf olan yayınevleri, 392
 destek atıfları, 205
 detay bilgileri, 381
 devlerin omzundaki cüceler (*nani gigantum humeris insidentes*), 5, 201
 Dinler, Zeynel, 7, 18, 37, 51
 dipnot alınmamıştır, çıkarılmıştır, 120
 dipnot ayırıcısı, 208, 331
 dipnot başvuru numarası, 331
 dipnot paragrafı stili, 351
dipnot sistemi, 340-507
 -avantajları, 336
 -dezavantajları, 333
 -diğer eserlere atf usûlleri, 453-477
 -her alana uygunluk, 338
 -isimlendirmesi, 342
 -kitaplara atf usûlleri, 345-425
 -künye bilgileri, 347
 -makalelere atf usûlleri, 426-452
 -tanımı, 341
 -yazar-yıl sistemi-karşılaştırma, 333
 dipnotlarda da benzerlik, 193
 dipnotta atf-atfın yeri, 207
 dipnotta değil, metin içinde atf, 206
 dipnot paragrafı stili, 351
 dipnotta yazar-yıl sistemi, 535
direct quotation (doğrudan alıntı), 37
 disiplin hukuku kuralı olarak kaynak gösterme, 149
displayed quotation (girintili paragraf şeklinde verilen aynen alıntı), 57
dissenting opinion (karşı oy), 182

dizi, seri ismi, 398
 Doğramacı v. Yazıcı kararı, 157
 doğrudan alıntı-*direct quotation*, 37
 DOI (*digital object identifier*) ile atf, 477
 doktora tezlerine atf, 464
 doktrin kavramı, 330
doktrine atf usûlleri, 330-535
 dolaylı alıntı, 37
 dört satırdan uzun aynen alıntılar, 51
 dört ve daha fazla yazarlı kitaplara atf, 365, 515
 Dreyfus, Simone, 8, 44
 Düstur, 235
 düz tırnak, 432
 düzeltilmiş baskı, gözden geçirilmiş baskı, 406
 düzmece alıntılar-mevzuat ve içtihattan, 177
 ---E---
 E. harfi-esas-mahkeme kararlarına atıfta, 266
 e.t. (erişim tarihi) internet kaynaklarına atf, 447, 475
ead. (*eadem*)-aynı yazar (kadın), 352
ed., der., haz. kısaltması, 368, 455-456, 518
edited by..., 457, 519
editors-eds., 456, 518
 editör adı, 518
 editörler (çoğul) kısaltması ne?, 456, 518
 editörlü ansiklopedilere atf, 466
 editörlü armağanlara atf, 460
 editörlü bildiri kitaplarına atf, 462
 editörlü sözlüklere atf, 468
 editörsüz ansiklopedilere atf, 465
 editörsüz armağanlara atf, 460
 editörsüz bildiri kitaplarına atf, 463
eds. kısaltmasının Türkçesi, 356, 456
 ek bilgi atıfları, 205
 ek künye bilgisi, 348
 ek maddelere atf, 223-224
 eklemeler-aynen alıntılarda, 90
 eleştiri-yargı kararları, 177
 elips-aynen alıntılarda, 80
ellipses - points de suspension, 84
 elyazmalarına (*manuscripts*) atf, 411, 473
 -sayfa numarası, 470
 emek sömürüsü, 175
emphasis added, 68
emphasis mine, 68
 emsal (*precedent*), 258
 en kısa künye atf, 479
 England and Wales High Court, 317
 epigraflar, 52
erişim tarihi, 447, 475, 522
 erken görünüm (*early view*), 449

esas kelimesinin E. harfiyle kısaltılması, 266
 esas sayısı, 265-266
 eser kategorilerinden birine girmesi, 136
 eser sahibinin adı-kaynak gösterme, 151
 eser sahibi-yazar, 151

esinlenme, 140

Eski Ahite atf, 473
 eski anayasalara atf, 247
 eski kanunlara atf, 219
 eski kanunnamelere atf usûlleri, 242
 eski kitaplara atıfta yayın yılı, 411
 Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi kararlarına atf, 327

Eski Yunan ve Romalı düşünürlerin isimlerinin yazılışı sorunu, 471

et al. (*et alii*)-ve diğerleri, 365

EWCA, 313

EWHC, 313

ex parte, 315

ex rel., 315

---F---

fair use (adil/dürüst kullanım) doktrini, 131

farkında olmadan alıntı, 141, 142

farklı gerekçeler, 295

faidalanma serbestisi, 171

fazla mal göz çıkarmaz, 242

Federal Anayasa Mahkemesi

(*Bundesverfassungsgericht*) (Alman), 319

Federal Mahkeme (*Bundesgericht* [BGER],

Tribunal Fédéral [TF] (İsviçre), 321

fıkra (*alineae*), 226

fıkra-f., 213

fıkra numarasının yazılışı stili, 227

fıkra-kısaltmalar, 228

fıkralara atf usûlü, 213, 226-229

-paragraf işareti, 229

-Roma rakamları kullanılabilir mi?, 228

fıkralar-cümleler-atf, 229

fıkraların başına numara konulması, 227

fıkraların numaralandırılması sorunu, 226

fıkra-paragraf, 226

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

-m.1/b-1-a, 134, 136

-m.1/b'de, 134

-m.6, 137

-m.15, 126

-m.20-24, 126

-m.21, 138

-m.31, 171, 171, 174, 178, 179

-m.35, 124, 130, 131, 133, 137, 149, 151,

153, 187, 417

-m.71, 156, 159, 161

-m.71/1, b.3, 134, 149

-m.71/1, b.5, 157

fikrî eser merdiveni, 121

first emphasis in original, 70

folio numarası, 470

footnote omitted, 181

forthcoming, 529

fotoğraf alıntısı, 128

Fransız mahkeme kararlarına atf, 318

-Fransız Anayasa Konseyi kararları, 318

-Fransız Yargıtayı kararlarına atf, 318

Fransız tırnak işareti (« »), 45, 432

Fransızca başlık stili, 373

frequentativa sayıları-ek maddelere atf, 224

---G---

gazete yazıları ve haberlerine atf, 452

geçici maddelere atf, 225

genel ansiklopedilere atf, 465

genel bilgiler (aronim bilgiler), 167, 190-191

genel bilgi-özgün bilgi ayrımı, 191

genel hüküm, 426, 453

genel atf şablonu-mahkeme kararlarına, 288

genişletilmiş baskı, 406

gerçek kişi işletmesi olan yaynevleri, 392

gerekçede farklı görüşler, mutabık mütalaalar

(*concurring opinion*), 295

girdi (*entry*)-ansiklopedi, 465

girdi-sözlük, 467

girintili paragraf stili, 56-59

-blok alıntılar, 56

-girintili paragraf-normal, 60

-küçük punto kuralı, 59

-satur başı boşluğu verilir mi?, 60

-tâbi olduğu kurallar, 59

-tırnak gerekli mi, 62

-yerine italik kullanılabilir mi?, 64

gönderme (*reference*), 203

gönderme-atf, 203

görsel malzemenin alıntılanması, 128, 130

görsel-işitsel eserlerden alıntı, 19

guillemet, 45

güncelleştirilmiş baskı (*updated edition*), 406

günlü değil tarihli, 218, 264

---H---

hakemlik kararlarına atf usûlleri, 328

hâkim isimlerinin zikredilmesi, 293

-Birleşik Krallık'ta, 317

hâkimin usûlsüz alıntısı, 187

haksız fiil-kaynaksız alıntı, 149

harf dönüşümü-köşeli parantez içinde, 100
 harita alıntısı, 128
 harmanlama-alıntıların, 41
 Harvard (The) Law Review Association, 9
 Harvard sistemi (*Harvard system*), 509
 hataların da aktarılması (usûlsüz alıntı), 195
 haz. kısaltması (hazırlayan), 455, 518
 herkesin bildiği bilgiler, 190
 Hicrî, Rumî takvim-yayın yılı, 529
 Hindistan Yüksek Mahkemesi, 322
 HTML belgesi, 475
 -notların yeri, 209
 -yer belirleyicisi sorunu, 425
 http:// ibaresi, 475
 hukukî ve cezaî sorumluluk, 323, 324
 hukukta metot, 2
hususiyet taşıma şartı, 134, 135
 hüküm (*judgment, arrêt*)-AİHM, 329
 hyperlink-internet kaynakları, 476
 ---İ---
ibid. kuralı, 489
 -*ibid.* kullanımı yasakları, 491
 -*ibid.* yerine a.e. kullanılabilir mi?, 491
id./ead. kısaltmaları (aynı yazar), 352-353
in re, 315
in yerine içinde kullanılamaz, 459
International Criminal Court, 326
 i.b.a., 69
 iç alıntı (*interior quotation*), 45, 118, 120
 içeriği aydınlatmak amacı, 130, 131
 içerikte benzerlik şartı, 191
 içerikte benzerlik-üslûpta benzerlik, 190, 191
 içerik-üslûp-ıtnak kuralı, 47
 içinde (*in*) kolektif eserlere atıfta, 519
 içtihadat atıfta gereklilik, 296
 içtihat bilgi bankaları, 288
 içtihat derlemeleri, 174
 içtihat dizini, 279
 içtihat-mahkeme kararı terimleri, 257
 içtihattan alıntı miktarı, 296
 içtihattan alıntı yapmanın şartları, 176
 içtihattan alıntılarda uyumlulaştırma, 97
 içtihattan yararlanma serbestisi, 179
 idare ve vergi mahkemesi kararlarına atıf, 309
 idarî yargı kararlarına atıf, 308
 iki aylık (*bimonthly, bimestriel*) (dergi), 439
 iki soyadlı kadın yazarlara atıf, 360
 iki yana yaslı (*justified*) paragraf, 59
 iki yazarın aynı maddî hatayı yapması, 196
 iki yazarlı kitaplara atıf usûlü, 514
 iktibas, 202

iktibas serbestisi, 124

iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı
 olması, 126
 iktibasın belli olacak şekilde yapılması, 132
 iktibas-terim, 18
 ilga-kanunlara atıf, 233
 ilim ve edebiyat eseri, 136, 137
 ilk derece mahkeme kararlarına atıf, 184, **307**
 imlâ hataları-aynen alıntılarda, 88
 imlâya sadakat kuralı-aynen alıntılarda, 89
in fine kelimesi, 228
in press, 529
 İngiliz usûlü ıtnak işareti, 45
 İngilizce başlık stili, 372, 431
in-içinde-kolektif eserlere atıfta, 519, 435
 internet adresi, 474
internet kaynaklarına atıf, 474, 475
 -makalelere atıfta, 446, 447
 -yargı kararlarına atıf, 289
 -yayın tarihi, 475
 -yazar-yıl sistemi, 522.
 internette yayınlanmış makalelere atıf, 447, 448
 intihal programları, 197
 -sakıncası, 197
 intihal, 19
 intihalin tespiti, 197
 isim çıkarma-mahkeme kararlarından, 272-274
 isimlendirme-kararın konusundan hareketle, 276
 İSNAD Atıf Sistemi, 8
 İsrail Yüksek Mahkemesi kararları, 183, 322
 İsviçre Federal Mahkemesi kararlarına atıf, 321
işleme, işleme eser, 137-140
 -izinsiz işleme, 140
italics added, 68
italics mine, 68
 italik ile vurgu, 353
 italikler bize ait ve benzeri ibareler, 40, 67, 68
italiques (les) sont de l'auteur, 68
italiques (les) sont de nous, 68
 izin alma (telif eserler için), 129
 izin ücretsiz verilmiş (*courtesy*), 129
 izinler listesi, 129
 izin-ücretli veya ücretsiz, 129
judgment, 278
 ---K---
 K. harfi (karar) (yargı kararlarına atıfta), 266
 kabul tarihi-kanunun, 217
 kadın yazarlar-iki soyadlı, 360
 kâğıt dergide yayınlanan kararlara atıf, 288
 kalın harfler-bold, 353
 kamuya sunma-umuma arz etme, 388

kanun başlıklarında kısaltma yapılması, 213
 kanun derlemesi, 175
kanun dışındaki mevzuata atıf usûlleri, 244-256
 kanun hükmünde kararnamelere atıf usûlleri, 250
 kanun isimlerini kısaltmamak, 220
 kanun numarası, 215
 kanun tarihi, 217
 kanun yararına bozma kararları, 275
 kanunî dayanak-sınırlılık kuralı, 123
 kanunlar-kısaltmalarıyla zikretme, 219
kanunlara atıf, 214-242
 -bilgi kaynağı, 234, 241
 -büyük küçük harf kullanımı, 218
 -ekleme, ilga veya iptal, 233
 -fıkralara atıf usûlü, 226
 -kısa künye atıf, 218
 -künye bilgileri, 214
 -maddelere, 221, 222
 -resmî kaynaklar, 235
 -tam künye atıf/kısa künye atıf?, 220
 -tam künye atıf, 217
 -yer belirleyicisi, 221
 kanunların numaralandırılması, 216
 kanunun başlığı (ismi), 215
 kanunun ilk hâli-güncel hâli, 239
 kanunun ismi, 215
 kanunun kabul tarihi, 217
 kanunun sayısı, 215
 kanunun tarihi, 215, 216
 karar (*decision, décision*) AİHM, 329
 karar bilgi kaynakları, 282
 karar dergileri (*law reports*), 314
 karar dergilerinin isimlerini kısaltma, 287
 karar ismi (*decision name*), 314
 karar kelimesi-mahkeme kararlarına atıf, 277
 karar kelimesinin K. harfiyle kısaltılması, 266
 karar sayısı, 264
 karar tahlilleri, 449, 450
 karar tarihi-karar sayısından önce, 264
 kararı (*decision of ...*), 314
 kararın ismi, 269
 kararın özetlenmesi, yorumlanması,
 değerlendirme ve eleştirisi, 177
 kararın tarihi, 262
 kararlara atıfta hâkim isimlerinin zikredilmesi-
 Birleşik Krallık'ta, 317
kararların isimlendirilmesi, 272-276
 kararname, 252
 karine-aynen alıntı, 39
 karşı-*versus*, 271
 karşı fikir için bakınız, 205

karşı oylara (muhafelet serhlerine) atıf, 294
 -ABD'de, 315
 karşılaştırınız, 205
 katalog numarası, 473
 katkıda bulunan, 369
 kavramlar-atıf ile ilgili, 202
 kaynak doğru bir şekilde gösterilmelidir, 159
 kaynak dürüst bir şekilde gösterilmelidir, 161
kaynak gösterme şartları, 146-170
 -ahlâk kuralı olarak, 146
 -alıntının alındığı yer, 151
 -bilimsel gelişme, 150
 -disiplin hukuk kuralı, 149
 -eser sahibinin adı, 151
 -eserin adı, 151
 -fonksiyonları, 205
 -gönderme, reference ve citation, 203
 -imkansız olması durumunda, 170
 -kanunen gerekli unsurları, 152
 -kavram, 202
 -kaynak göstermenin usûlü, 151
 -kuralının niteliği, 146
 -minimum kanunî unsurlar, 151
 -nedir, 151
 -önsözde teşekkür etme, 157
 -örnekler, 160
 -*source citation*, 202
 -şartının istisnası, 167
 -şartları, 146
 -toplu kaynak göster yasaktır, 157
 -yeterli bir şekilde gösterilmelidir, 155
 -zorunluluğu-hukuk kuralı olarak, 149
 -zorunluluğu-örf ve adet kuralı, 147
 kaynak yetmez-tırnak gerekir, 46
 kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, 155, 168
 kaynaklar listesinde tekrarlayan yazar isimleri
 yerine uzun çizgi, 526
 kaynaklar listesi-yazar-yıl sisteminde, 511, 533
kaynaksız alıntı, 19, 153
 -haksız fiil, 149
 -örnekleri, 154
 -yararlanma serbestisi, 173
 kazanci.com.tr, 235
 kelimelerde aynılık, benzerlik, 192
 kelimesi kelimesine alıntı, 166, 189
 kenar numarası (*Randnummer*), 423, 424
 kendi eserinden alıntı, 21, 144
 kendinden intihal, 144
 KHK'lara atıf usûlleri, 250
 kılık değiştirmiş aynen alıntılar, 31
 kırk kelimeden uzun alıntılar, 51

kısa alıntılar ile uzun alıntılar arasındaki sınır-
uç satır kuralı, 51

kısa aynen alıntılar-üç satır (ortalama otuz
kelime) ve daha küçük alıntılar, 53

-italikle verilebilir mi?, 56
-normal yazı tipi, 55

-paragraf içinde verilir, 53, 55
-tırnak içinde verilir, 53

kısa künye atf, 478-492

-atfın ön koşulu, 482
-caiz midir?, 279
-kanunlara, 218
-koşulları, 482
-mahkeme kararlarına, 278
-ne zaman yapılır?, 482
-tamamlayıcı koşulu, 482
-varlık sebebi, 480
-yarar ve sakıncaları, 480
-yazarların önadları verilmez, 488

kısa ve uzun aynen alıntılar, 50-64

kısalık-uzunluk açısından-dipnot sistemi-yazar-
yıl sistemi, 335

kısaltılmış baskı (*abridged edition*), 406

kısaltma sorunu-mahkeme kararlarına atf, 285

kısaltma-anayasa, 246

kısaltmalar, 213, 222

-maddelere atıfta, 222
-mevzuata atıfta, 213

Kıta Avrupası sistemi, 510

kitabevi, 391

Kitab-ı Mukaddese atf, 473

kitabın bölümleri arasındaki ilişki, 259

kitabın sonunda atf, 208

kitabın türünü gösteren başlıklar, 377

kitap inceleme yazılarına atf, 449, 450

kitap ve makale başlıkları ve dergi isimleri

hangi dildeyseler akıfta o dilde yazılırlar, 357
kitapçılık, 391

kitaplara atfın genel yapısı-dipnot sistemi, 346

kitaplara atf usûlleri, 345-425

klasiklere atf, 468-470

-bölüm, başlık vb. numaralar, 469
-çevirilerine atf, 471
-kendî içlerindeki bölümleri, 469
-küçük Roma rakamları, 470
-künye bilgileri, 468
-modern edisyonlarına atf, 471
-tanım, 468
-yazarın adı kısaltılması, 469
-yazarın adı ve başlığının kısaltılması, 469
-yer belirleyicisi, 469, 470

klasik sistem isimlendirmesi, 343

kn.- kenar numarası, 424

koleksiyon (*collection*), 398

kolektif eserlere atf usûlü, 454-460, 518-520

-bölümlere atf usûlü, 457, 519

-çevirilerine atf usûlü, 459

-kendisine atf, 518

konsolide metin, 239

koyu harfler-bold, 353

köşeli parantez-aynen alıntılarda, 88, 91, 92

-içinde ünlem işareti-aynen alıntılarda, 93

köşeli tırnak işareti (« »), 432

kötü alışkanlık, 164

kredi listesi, 129

kroniklere atf, 449

krş., 533

Kur'an'a atf, 472

kurul ve daire isimlerinin kısaltılması, 286

kurumsal çevirmen, 379

kurumsal yazar (*institutional author*), 366

kutsal kitaplara atf, 472

kutsal kitaplardan yapılan aynen alıntılar, 52

küçük alıntılar, paragrafın içine gömülür, 53

küçük büyük harfler (*small caps*), 354, 361, 374

küçük harfin büyük harfe dönüştürülmesi-
aynen alıntılarda, 99

küçük harfler (*miniscules*), 354

küçük harflerle numaralandırma-bentlere atf, 229

küçük Roma rakamları-klasiklere atıfta, 470

künye bilgileri arasına virgül konulur, 351

künye bilgileri, 210, 346-347

-kanunlara atıfta, 214

-kavramı, 210, 346-347

-kimlik demektir, 214, 346

-künyenin dili, 355

-mahkeme kararlarına atf, 260

-nasıl bulunur?, 350

-sırası-dipnot sisteminde, 350

-terimi, 214

-tespiti-makalelerde, 428

-vurgulanması, 355

-yazar-yıl sistemi, 523

künye bilgisinin en sonuna nokta konulur, 352

künye sayfası-*copyright* sayfası, 350

---L---

Latin alfabesi dışındaki dillerde yazılmış kitap
başlıklarının zikredilmesi, 371

Latin alfabesiyle yazılmış kitap başlıklarının
zikredilmesi, 371

Latince yazar isimleri-klasikler, 471

Law Reports (karar dergileri)-Birleşik

Krallık'ta, 316

le, la, les- başlıklarda, 370
 legalbluebook.com, 9
 ler çoğul eki, 456
 lexpera, 235
 LGDJ, 391
liber amicorum-arkadaşların kitabı (armağan), 460
liber, 470
livre, 470
 lotoda 49 üzerinden 6 tutturma, 36

---M---

madde kavramı, 221

maddelere atf usûlü, 221-224

- 'nci ekiyle yazılması, 222
 -kanunlara atıfta, 222
 -m. (madde kısaltması), 213
 -madde numaraları, 222-224
 -maddeler (*articles*), 221, 249
 maddelerin arasına eklenen maddelere atf, 224
 madde, fıkra ve bentlerde yapılan değişiklik, eklemeler, ilgalar ve iptaller, 233
 madde, fıkra, cümle ve bent numaraları, 221
 madde-sözlük maddesi, 467
 madde-ansiklopedi maddesi, 465
 maddî hatanın da alıntılanması, 164, 196
 maddî ve maneî zararın tazmini, 149
 mahkeme isimlerinin kısaltılması, 286
mahkeme kararlarına atf, 257-329
 -atfın genel yapısı, 260
 -atıfta genel ve ortak usûller, 260-301
 -atıfta gereklilik, 296
 -bilgi kaynağının belirtilmesi, 282
 -hâkim isimlerinin belirtilmesi, 292
 -karşı oy yazılarına atf, 292
 -kaynak bilgisi, 261
 -kısa künye atf, 278
 -kısaltma sorunu, 285
 -künye bilgileri, 262
 -paragraf numarası, 422
 -sadece tarihleriyle zikredilebilir mi?, 264
 -tam künye atf, 278-279
 -tasarruf ilkesi, 295
 -yararlanma serbestisi, 172
 -yazar-yıl sisteminde, 521
 -yer belirleyicisi bilgileri, 280

mahkeme kararlarına isim verilmesi, 272, 275-277

mahkeme kararlarından taraf isimlerinin çıkarılması (makaslama), 273
 mahkeme kararlarından yapılan aynen alıntılarının sunulması, 77

mahkemelerin kararlarına atıfta paragraf numarası, 422
 mahkeme kararı-içtihat terimleri, 257
 mahkeme kararları dizini, 279
 mahkemenin ismi, 262, 279
 mahkemelerin yaptığı usûlsüz alıntılar, 187
 makale (*article*), 427

makalelere atf usûlleri, 426-452

-atfın genel yapısı ve şablonu, 427
 -erken görünümüne atıfta, 449
 -künye bilgilerine ilişkin kurallar, 429
 -künye bilgilerinin tespiti, 428
 -makale alt başlıkları, 433
 -makale başlığına ilişkin kurallar, 431-432
 -sayfa numarası, 444
 -URL veya veri tabanı bilgisi, 445
 -yazar adına ilişkin kurallar, 430
 -yazar-yıl sisteminde, 516
 makale benzerlerine atf, 449
 makale çevirilerine atf usûlü, 429
 makalenin sonunda atf, 208
 makaslama-mahkeme kararlarında taraf isimlerinin çıkarılması, 272-274
 maksadın haklı göstereceği bir nispet, 126, 130, 131
 malî denetim-karar türü, 267
Manual of Style, 7
margin number, 424
 Mary ve Jodie kararı, 273, 317
matbaa (basımevi, *printing house*, *imprimerie*), 389
 matbaa değil, yayınevi gösterilir, 389
 matbaa kavramı, 389
 matbaa+yayınevi, 390
 matbaa-sertifika numarası, 390
 mayın-usûlsüz alıntılara karşı, 196
mealen alıntı, 23-36
 -aynen alıntı ile iç içe geçmesi, 43
 -dipnotun önemi, 28
 -gerekliliği, 25
 -kaynak gösterme şartı, 36
 -mealen alıntı hâline dönüştürme, 26
 -mealen alıntı yapma şartları, 36
 -pozitif şart-üslûp şartı, 36
 -tanım, 21
 -ustalık, 27
 -üslup, 28
 -varlık sebebi, 25
 -yazarın kendi üslûbuyla verilmeli, 28
 -yazarın normal metni içinde verilir, 27
 mecmua, 436
 meşhur ansiklopedilere atf usûlü, 466

metin içinde atf, 181, 206
 metin içinde zikretme-mahkeme kararları, 289
 Mevzuat Bilgi Sistemi, 174, 239
 Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 232
 mevzuat türlerine göre atıfta ortak usûller, 212
 mevzuat ve içtihadın yaptığı alıntılar, 178
 mevzuat ve içtihat derlemeleri, 174
mevzuat ve yargı kararlarından alıntı, 171-176
 -alıntı yapmanın şartları, 176
 -düzmece alıntılar, 177
 mevzuat ve yargı kararlarının çoğaltılması, yayılması, işlenmesi veya derlenmesi, 174
 mevzuat ve içtihadın yararlanma serbestisi, 171-173
 mevzuat.gov.tr, 239
mevzuata atf usûlleri, 211-256
 mevzuata atfın genel yapısı, 211
 mevzuata atıfta kısaltmalar-m., f., b., 213
 mevzuata atıfta tasarruf ilkesi, 212
 mevzuata atf-yazar-yıl sisteminde, 521
 mevzuata naklen atf usûlü, 499
 mevzuattan alıntı-uyum, 96
 mevzuattan aynen alıntılarının sunulması, 76
 mevzuattan alıntılarda vurgu, 70
 mevzuattan yapılmış naklen alıntılar, 499
 mevzuattan yararlanma serbestisi, 171-172
 Milletlerarası Daimî Adalet Divanı kararlarına atf usûlü, 326
 MLA sistemi, 509
 modern edisyonlara atf (klasiklere), 471
 mutabık mütalaalar (*concurring opinions*), 295
 müellif-muharrir-yazar, 358
 mükerrer maddelere atf, 224, 225
 mükerrer sayı-resmî gazete, 238
 mükerrer yayınlar, 145
 mülga ibaresi-kanunlara atıfta, 219
 mülga kanunlara atf, 219
 münderecatını aydınlatmak, 130
 müteferrik-karar türü, 267
my italics, 68

---N---

n.d.- *no date*, 410, 527
n.p.- *no place*, 386
naklen alıntı, 493-507
 -caiz kulan sebepler, 505
 -nakleden forlümü, 494, 497, 533
 -nakleden/nakledilen kaynak, 497, 501-502
 -nakleden/nakledilen yazar, 497
naklen atf, 493-507
 -her zaman caiz midir?, 504

-ifsadı-transit atf, 501
 -kuralları, 501
 -yapan yazar, 497
 nazım eserlerden aynen alıntı, 22
 ne kadar alıntı, o kadar atf kuralı, 155
 neşir, 389
neutral citation (nötr zikretme)-Birleşik Krallık'ta, 316
no date-n.d., 410, 527
no place, n.p., 386
 nokta atışı atf, 280
 nokta atışı atf-paragraf numarası, 280
 noktalı virgül, 352
 not-dipnot-sonnot terimleri, 342
 notlandırılmış edisyon (*annotated edition*), 471
 notlar, 449
 numaralı değil, sayılı, 267
number, numéro, 444
numerus clausus sayma, 139, 172
---O-Ö---
obiter dictum'den aynen alıntı, 86
 okuma hızı-dipnot sistemi/yazar-yıl sistemi, 336, 338
 okuyucuyu yönlendirmek, 205
 online erişim-sözlüklere, 468
***op. cit.*, 483-484**
op. cit. mi, a.g.e. mi?, 484
op. cit. veya a.g.e.'ye gerek var mı?, 484
opere citato, 483
opinio seriatim, 78, 317
original ellipsis-alıntılanan metnin aslındaki üç nokta, 84
 ortak yayın (*copublication*), 386, 393
 OSCOLA: Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities, 316
 Osmanlı kanunlarına atf usûlleri, 242
otuz kelime kuralı, 53
 otuz kelimeden uzun aynen alıntılar, 56
 oy birliğiyle veya oy çokluğuyla verilen kararlara atf, 295
 Öktem, Emre, 104
 önadın önce yazılması, 360
 önadın kısaltması, 359
 önceki ve sonraki paragraflar arasında benzerlik, 194
 Öncü, Özge, 124, 130
 önsözde isim zikretme, teşekkür etme kaynak gösterme demek değildir, 157
 örf ve âdet kuralı olarak kaynak gösterme zorunluluğu, 147
 özel kaynaklar-kanunlara atıfta, 235

özel yayınlar, 394

özgün bilgi-genel bilgi, 190-191

özgün bilgiler alanında alıntının ispatı, 191

özgün olma, 135

özgün yazar olma isteği, 31

Öztan, Fırat, 124, 142, 145

---P-R---

p. kısaltması (*page*, sayfa), 280, 356, 418

PUF, 391

par. para.-paragraf, 280, 422

para (παρά)-benzer, 24

paragraf işareti (*section mark*, §), 280, 281, 422

paragraf numarası-226, 304, 421

-Anayasa Mahkemesi kararları, 304

-bireysel başvuru kararlarında, 306

-fıkralara atıfta, 229

-html belgelerde, 421

-mahkeme kararlarına atıfta, 280

paragraf numarasıyla atfın şartı, 281

paralel başlıklı dergilere atıf, 438

parantez (ed., der. veya haz.) için, 456

parantez yöntemi, 509

paraphrase, *paraphrasing*, 23

parça parça aynen alıntı yapma, 75

passim, 420

pdf belgeler, 448

phrasis (φρασις)-söylemek, demek, 24

pilcrow (¶), 281

pinpoint citation (nokta atışı atıf), 280

plân alıntısı yapma yasağı, 126

Platon, 472

points de suspension, 84

popüler dergilerdeki yazılara atıf, 451

popüler kitap, 137

pp. (çift p.), 418

pr.-paragraf, 280, 422

pratiklik-mahkeme kararları, 272

preposition'lar-başlıklarda, 373

printing-edition ayrımı, 402

privately printed (yazarın kendi yayımı), 397

proje kapsamında yazılan kitaplar, 394

public domain'de bulunan fotoğraflar, 129

PUF, 391

punto (*point*, nokta)-yazı tipi boyutu, 353

quotation-terim, 18, 19

quotation-citation, 19

rakamla numaralandırma-bentlere atıf, 230

rastlantı-çok sayıda, 194

rastlantıyla açıklanamayacak benzerlik, 191

recte-doğrusu-aynen alıntıda düzeltme, 88, 89

refakatçi (*companion*), 12

referans (*reference*), 203

referans göstermek, vermek, 203

règles de citation-İsviçre Federal Mahkemesi, 321

réimpression (tekrar baskı), 405

resim alıntısı, 128

Resmî Gazete, 235-237

-atıfta sayfa numarası, 238

-atıfta stil kuralları, 237

-mükerrer sayılarına atıf, 238

-tarih ve sayı bilgileri, 235, 236

resmî kaynaklar-kanunlara atıfta, 235

retrieved from-internet kaynaklarına atıf, 475

review, 436

revue, 436

RG kısaltması, 237

rn.- *randnummer*, 424

Roma ve Arap rakamları-klasiklere atıfta, 470

Romalı düşünürlerin isimlerinin yazılışı, 471

roman, 17

roman-normal yazı tipi stili, 353

Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi

kararlarına atıf usulü, 327

rubrica, 470

Rumî takvimle-yayın yılı, 529

run-in quotation, *run-on quotation*, 53

---S-Ş---

s. kısaltması-sayfa, 356, 418

sahibinin hususiyetini taşıma, 134

sanat eserlerinden alıntı, 20

sansür amacıyla-çıkarma, 79

savunulan fikri desteklemek, 205

sayfa aralığı-makalelerin bibliyografyada

gösterilmesi, 445

sayfa numarası ve diğer yer belirleyici

bilgileri, 416-425

-belirtilmesinin sebepleri, 417

-gösterilmesi şekilleri, 419

-gösterilmesine ilişkin kuralları, 417

-makalelere atıfta, 444

sayfa numarası-el yazmaları döneminde, 470

sayfa veya paragraf numarası taşımayan

metinlere atıf sorunu, 425

sayı (*issue*, *number*, *numéro*), 439

sayı esaslı numaralandırmada, 440

sayı-dergi, 439

sayılar, 439

Sayıştay kararlarına atıf usulü, 309

second emphasis added, 70

section (bölüm), 249, 479

sehven yanlış kaynak gösterme durumu, 161

sempozyumlarda sunulan bildirimlere atıf, 461

sertifika numarası-matbaa, 390
 Sertifika Yönetmeliği, 390
 Seyidoğlu, Halil, 7, 18, 37, 51
sıra numarası, 423-425
sic, (*sic erat scriptum*)-aynen böyle yazılmıştır, 89, 93
signum sectionis-bölüm işareti-section sign-
 paragraf işareti-ş, 422
 sitasyon, 204
 siyah harfler-bold, 353
 slovenya anayasa mahkemesi, 183
 Sokrates, 472
 son baskıya atf yapılmalıdır, 405
 son-fıkra, 228
 sonnot numarasını aramak, 208
sonnot (endnote) usûlü, 208-209
 sonnot usûlü-dipnot usûlü, 209
 sorumluluk, 323, 324
sous presse, 529
 soyadı büyük harfle yazılmamalı, 361
 soyadı kanunundan önce yazar adları, 368
 soyluluk takıları, 368
 söz diziminde değişiklikler (takdim tehir), 124
 sözleşmelere atf usûlleri, 250
 sözlü kaynaklara atf, 474
sözlüklere atf, 467-468
 sözlük girdisi, maddesi, 467
 sözlüklerin online versiyonlarına atf, 468
special academic imprints, 394
 ss.- sayfalar-birden fazla sayfaya atf, 418
 stil kitabı, 7
sunî mealen alıntı, 31-36
 -eşanlımlı kelimeler kullanma, 32
 -örnekler, 34
 -yapma yasağı, 36
 -yöntemleri, 31
Supreme Court (ABD) kararlarına atf, 313-315
suspension points in original, 84
 süreli yayın (mevkute, *periodical publication*,
periodiques), 434, 439
 süspansiyon noktaları (*suspension points*), 84
 şehir isimlerinin yazılışı, 356
 şerhler, 175
 şiiirlerden yapılan aynen alıntılar, 52
 şirket adı ve kısaltmaları (yayınevleri), 397
---T---
 t., *tome*, 415
 t.y. - tarih yok, 527
 tablo alıntısı, 128
 tahkim mahkemeleri (hakemlik) kararlarına atf
 usûlleri, 328

takdim ibareleri (aynen alıntıyı sunma), **72-74**
 takdim tehir, 124
 takma isimler-mahkeme kararlarında, 273
 taksim işareti (/)-karar sayılarında, 265
 taksim işareti (/)-karar isimlerinde, 270
 tam künye atf mı, yoksa kısa künye atf mı?
 kanunlara atfta, 220
 tam künye atf-kanunlara, 217
 tam künye atf-mahkeme kararlarına, 278
 tapaj hataları, 90
 taraf isimlerinin çıkarılması, 272
 tarafından çevrilmiştir, 378
 tarih daima sayıdan önce verilmelidir, 218
 tarih yok, 410, 527
 tarih-dergi-sayı, 441
 tarihli ve sayılı / tarih ve sayılı?, 218
 tarihsiz yayınlara atf sorunu-yazar-yıl
 sisteminde, 527
 tarihsiz, 410, 527
 tasarruf ilkesi-mevzuata atfta, 212
 tasarruf ilkesi-mahkeme kararlarına atfta, 295
 TBMM kararlarına atf usûlleri, 256
 TBMM Tutanak Dergisine atf usûlü, 241
 tecavüzün men'i, 149
 tecavüzün ref'i, 149
 tecavüzün tespiti, 149
 tek fıkralık maddelere atf, 227
 tek kelimelik aynen alıntı, 38
 tek tırnak işareti (*single quotation mark*), 45, 49
 tek yazarlı kitaplara atf usûlü, 513
 Tekinalp, Ünal, 124, 154, 164
 tekrar atf usûlü, 482
 tekrar atıflarda kısa künye atf ihtiyacı, 480
 tekrar yayın, 144
 tekrarlayan madde, 224
 teksirlere atf, 465
 temel künye bilgileri-ek künye bilgileri ayrımı,
 348
temel künye bilgileri, sırası-dipnot sisteminde,
 348, 350
 tercüme eden, 377
 ters vurgu, 375
 teşekkür (*acknowledgment*), 128
text consolidé, 239
tezlere atf, 464
the-başlıklardaki, 370
 tıpkı baskılar (*reprints*)'a atf, 405
 tırnağın şekli ve türleri, 45
tırnak kuralı, 44-47
 -aynen alıntının temel kuralıdır, 44
 -hukukî bir yükümlülüktür, 46

-üslûp, 47
 tırnaksız alıntı olmaz (*pas de citation sans guillemets*), 44
 ticaret unvanları-yayınevinin, 397
 ticarî merkez-yayınevinin, 385
 tipografik serbestlik kuralı-alıntılarda, 40, 70
tipografik terimler, 353
tome - volume - cilt, 356, 415, 444
 toplu kaynak gösterme yasağı, 156, 157
 transfer, 18
transit atf, 164-165
 -örnekleri, 165
 transit yağma-yargı kararlarındaki alıntılar, 187
translated by..., 378
travaux préparatoires, 179, 240, 242
 Tutanak Dergisi (TBMM), 240
Türk Anayasa Mahkemesi kararlarına atf usûlleri, 304
 Türk anayasalarına atf, 245
Türk mahkeme kararlarına atf usûlleri, 301-310
 Türk mahkeme kararlarından alıntı ve atf örnekleri, 183
 Türk yargı kararlarında usûlsüz alıntı, 187
 Türkçe çeviriden aynen alıntı, 106
 Türkçe ismi olan yabancı şehirlerin isimleri Türkçe olarak yazılır, 384
 Türkçede başlık stili, 372
 Türkçeye çevirmeksizin orijinal dilinde yapılan aynen alıntılar, 105
---U-Ü---
U.S. Supreme Court kararlarına atf usûlü, 315
 Uluslararası Adalet Divanı (*International Court of Justice*) kararlarına atf usûlü, 325
uluslararası andlaşmalar atf usûlü, 250
 uluslararası ceza mahkemesi (*International Criminal Court*) kararlarına atf usûlü, 326
 uluslararası yazı çevrimi (*international transliteration*), 371
 umuma arzetme, 388
 umumîleşmiş bilgiler, 167
United States Reports, 315
URL bilgisi, 445, 464, 474, 522
usûlsüz alıntı, 19, 189-200
 -şüphe karineleri, 198
 -karşı mayın, 196
 -tespitinde intihal programları, 197
 -ispatı, 189-200
 UYAP Bilgi Bankası, 283
 UYAP Mevzuat İhtihat Programı, 235

uyum (aynen alıntılarda), 94-101
 -değişen ekleri parantez içine alma kuralı, 96
 -doktrinden örnekler, 98
 -içtihattan örnekler, 97
 -mevzuattan örnekler, 96
 Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına atf, 309
uzun alıntılar, 125
 uzun alıntı yasağı, 125
 uzun alıntının caiz olduğu hâller, 127
 uzun alt başlıklar, 376
uzun aynen alıntılar, 50
 -çıkarmalar, 81
 -girintili paragraf, 57
 -italik, 65
 -tırnak içinde verilmesi, 57
 uzun aynen alıntı yasağı, 64
 uzun çizgi-bibliyografyada, 526
 uzun künye atf, 478
üç nokta (elips, ellipsis) kuralı, 78-85
 -aynen alıntılarda çıkarma, 80
 -çıkarılan kelime veya kelimeler, 81
 -kullanılacağı hâller, 80
 -kullanılmayacağı hâller, 83
üç satır (ortalama otuz kelime) kuralı, 53
 -istisnaları, 52
 -sebebi, 51
 üç satırdan kısa aynen alıntılar-paragraf içinde verilmesi, 55
 üç veya dört kelimelik aynen alıntı, 39
üç yazarlı kitaplara atf usûlü, 363, 515
 -dipnot sisteminde, 363
 -yazar-yl sisteminde, 515
 üniversite öğretim mesleğinden çıkarma, 149
 üniversite vakıfları-yayınevi, 392
üniversite yayınevleri, 392
 üniversite yayınevlerinin özel yayınları, 394
 üslûpta benzerlik, 191
üst başlık (atfta), 376, 433
 -makalelere atfta, 433
 -kitaplara atfta, 376
 üst üste iki nokta-başlıklarda, 433
 üst üste iki nokta+aynen alıntı, 73
---V-W-X---
v. vol., *volume*, 415
v. veya vs.-versus (mahkeme kararlarının isimlendirilmesinde), 269
vademecum-alıntı ve atf usûlleri kitapları, 12
 vakıf olan yayınevleri-künye bilgisi, 392
vd. (ve devamı) ibaresi, 420
 ve arkadaşları, 365
 ve diğerleri (*et alii*), 365, 516

ve yerine & koymamak gerekir, 366
 Vedel, Georges, 452
verbatim quotation (*verbatim* alıntı), 37, 40
 veri tabanı bilgisi, 284, 445
 -makalelere atıfta, 445
 -mahkeme kararlarına atıfta, 284
versus-v., vs., 269
versus yerine tire veya taksim işareti, 270
vol., v., *volume*, 356, 415, 444
 Volokh, Eugene, 8
volume, *tome*' un parçasıdır, 415
vurgu (*emphasis*), 65-70
 -aynen alıntılarda, 66
 -italikle yapılmalı, 70
 -vurgu bana ait, 68
 -vurgu eklenmiştir, 68
 -vurgu-boldla, 70
 -vurgular asıl metinde vardır, 66
 -vurguların aktarılması, 375
 -vurgunun kısaltmayla ifadesi, 69
 vurgu dipnotuyla kaynak dipnotu birleşme, 69
wayback machine, 477
wikipedia'ya atf, 466-367
 writer-yazar, 358
 X harfi-kararlarda isim çıkarması, 273
---Y-Z---
 y.y., 527
yabancı anayasalara atf usülleri, 247
 yabancı dergi isimleri çevrilmez, 438
 yabancı dergilerin cilt, sayı ve tarih bilgileri
 Türkçe olarak verilir, 443
 yabancı dil bilgisi, 164
yabancı dilden aynen alıntılar, 102-113
 -caiz midir?, 102
 -yerinde midir?, 105, 108
 yabancı dilden çeviri yoluyla alıntılar, 105
 yabancı dilden yapılmış aynen alıntılar, 105
 yabancı içtihatlardan naklen alıntı, 501
yabancı mahkeme kararlarına atf usülleri,
 311-322
 yabancı mevzuattan alıntı, 500
yanlış kaynak gösterme, 134, 159-161
 yapışık ikizler kararı, 273, 317
 yararlanma serbestisi, 171-172
 -içtihadattan, 171
 -mevzuattan, 171
 -sınırlandırıcı/örneklendirici sayma mı, 172
 yararlanma serbestisi-yargı kararları, 172
yargı kararlarına atf, 257-320
 yargı kararları derlemeleri, 175
 yargı kararlarından yararlanma serbestisi, 172

yargı kararlarında alıntı yapma şartları, 178-188
 yargı kararlarında usülsüz alıntı sorunu, 187
 -yargı kararları-transit yağma, 187
 yargı kararlarından yararlanma serbestisi, 171
 Yargıtay Bilgi Bankası, 283
 Yargıtay kararında alıntı ve atf örneği, 184
Yargıtay kararlarına atf usülü, 307
 yarım yıllık dergi, 439
 yayım, 388
 yayımcının adları, ticarî unvanları ve işyeri
 adresleri gösterilir, 385
 yayımevi-yayınevi, 389
 yayım-yayın hangisi doğru, 389
 yayın (*publication*)-basım (*impression*)-fark, 388
 yayın bilgileri (*facts of publication*), 381
 yayın detayları (*publication details*), 381
 yayın etiği, 149
 yayın etiğine aykırı eylem, 145
 yayın kavramı-basma kavramı, 389
 yayın numarası, 397
 yayın sayısı, 409
 yayın tarihi (*date of publication*), 408
 yayın tarihi-internet kaynaklarına atf, 475
 yayın tarihi yıl olarak belirtilir, 525
yayın yeri, 381-387
 -belirtilmemiş kitaplara atf, 385
 -birden fazla şehir gösterilmiş, 386
 -ülke değil, şehir olarak gösterilir, 383
 -yayın yeri yok (*no place, n.p.*), 386
 -yayınevinin merkezi, 384
 yayın yeri-yayınevi sırası, 382
yayın yılı, 408-413
 -belirtilmediği kitaplara atf, 410
 -çeviri kitaplarda, 528
 -özel durumlar, 527
 -tespiti, 409
 -yanına a, b, c şeklinde küçük harfler, 526
 -yazı çevrimli baskılarda, 528
 yayıncı terimi-basın kanunu, 389
 yayıncılık, 391
yayınevi, 387-400
 -belirtilmemiş kitaplara atf, 398
 -“yayınevi”, “yayıncılık”, “yayıncılık” gibi
 kelimeler çıkarılabilir, 395
 -tespiti, 391
 -yayınevi çeşitleri, 392
 -yayınevi isimlerinden ticaret unvanları
 çıkarılmalıdır, 397
 -yayınevi yok, 398
 -yayınevi-üniversiteler, 392
 -yayınevlerinin özel yayınları, 394
 -yayınevsiz üniversite ders kitapları, 398

yayınlanmamış bildirilere atf, 461
yayınlanmamış çalışmalara atf, 474
yayınlanmamış tezlere atf, 464
yayınlanmış bildirilere atf, 462
yayın-yayım, 389
yazar, 357-369
-terim-yazar (müellif, *author*, *auteur*), 358
-yazar adı normal yazılmalı, 362
-yazar adının tespiti, 358
-yazar adının yazılmasına ilişkin kurallar-
yazar-yıl sisteminde, 523
-yazar adları arasında “virgül” ve “ve”, 366
-yazar olarak kurum adı, 366
yazar soyadı+*op. cit.*, 483
yazar ve yazarlık, 358
yazara göre-aynen alıntı, 72
yazarı bilinmiyor, 369
yazarın akademik unvanları, 367
yazarın belirttiği üzere-aynen alıntı, 72
yazarın kendi yayını olan kitaplara atf, 397
yazarın kendisinden alıntı yapması, 21
yazarın kurumu, 367
yazarın önce önadı, sonra soyadı-dipnotta, 360
yazarın soyadı büyük harfle yazılmamalı, 361
yazarların soyluluk unvan ve sıfatları, 367, 368
yazarların akademik unvanları, 367
yazarlık karinesi-kitaplarda, 358
-makalelerde, 429, 430
yazar-yıl sistemi, 509-535
-altı temel özelliği, 510
-arşiv belgelerine atf sorunu, 522
-atfın genel yapısı ve atf şablonu, 511
-avantajları, 333
-cilt numarası, 530
-dezavantajları, 336
-diğer kaynak türlerine atf kuralları, 520
-dipnot olabilir, 535
-dört ve daha fazla yazarlı kitaplara atf, 515
-iki yazarlı kitaplara atf usulü, 514
-internet kaynaklarına atf sorunu, 522
-kaynaklar listesi, 533
-kaynaklar listesinde, 512
-kitaplara atf usulü, 513
-kolektif ve derleme eserlere atf, 518
-künye bilgileri, 523
-mahkeme kararlarına atf, 521
-makalelere atf usulü, 516
-mevzuata ve mahkeme kararlarına atf, 520
-tek yazarlı kitaplara atf usulü, 513
-URL bilgisi, 522
-üç yazarlı kitaplara atf usulü, 515
-yayın yılının fonksiyonu, 525

-yazar adına ilişkin kurallar, 523
-yeknesaklık, 335
-yer belirleyicisi, 529
yazı çevrimi, 247, 528
-eski anayasalara atfta, 247
-yayın yılının belirtilmesi, 528
yazı tipi (typeface, font family), 353
yazı tipi boyutu, 353
yazı tipi stili (*font style*), 353
yeknesaklık-yazar-yıl sistemi, 335
yeni baskı, 406
yeni baskılara atf, 527
yer belirleyicisi, 210, 211, 221, 249, 280, 346, 416-425, 529
-kanunlara atfta, 221
-klasiklere atfta, 469
-kullanılamaması, 282
-paragraf numarası-kararlara atf, 280
-sayfa numarası-mahkeme kararları, 281
-yazar-yıl sisteminde, 529
yetersiz kaynak gösterme, 155-157
-örnekler, 157
yıl belirtilmemiş, 410
yıl bilgisi yetersizdir, 404
yıl bilgisi-mahkeme kararlarında, 266
yıl yok, y.y., 410, 527
yıl/numara-karar sayılarında, 265
yıllık, 436, 439
yıllık dergilere atf (*yearbook, annuaire*), 438, 441
yollama, 19, 203
yorumlanması-yargı kararları, 177
yorumlar, 449
yönetmeliklere atf usûlleri, 253
yönlendirme atıfları, 205, 419
Yunan düşünürlerin isimlerinin yazılışı, 471
Yunanca yazar isimleri-klasikler, 471
Yüce Divan kararlarına atf usulü, 304
yüksek lisans tezlerine atf usulü, 464
Yüksek Seçim Kurulu kararlarına atf, 310
Yükseköğretim Kanunu, m.53, 147, 149
Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma
ve Yayın Etiği Yönergesi, 149, 167
yürürlükteki metin, 239
yürütmeyi durdurma kararlarına atf, 267
yüz kelimeden uzun alıntılar, 51
zabıt ceridesi, 240
zeitschrift, 436
zikir, 203
zikretme kavramı, 203, 204
zikretme-atf farkı, 203
zincirleme atıflar, 494 ■

KİTABIN BÖLÜMLERİ

BİRİNCİ KISIM: ALINTI USÜLLERİ

- Bölüm 1:** Alıntı Kavramı
- Bölüm 2:** Mealen Alıntı
- Bölüm 3:** Genel Olarak Aynen Alıntı
- Bölüm 4:** Aynen Alıntılarda Tırnak Kuralı
- Bölüm 5:** Aynen Alıntı Türleri (Kısa ve Uzun Alıntılar)
- Bölüm 6:** Aynen Alıntılarda Vurgular
- Bölüm 7:** Aynen Alıntıların Sunulması
- Bölüm 8:** Aynen Alıntılarda Çıkarmalar
- Bölüm 9:** Aynen Alıntılarda Düzeltmeler ve Eklèmeler
- Bölüm 10:** Aynen Alıntılarda Uyum ve Harf Dönüşümü
- Bölüm 11:** Yabancı Dilden Aynen Alıntılar
- Bölüm 12:** Aynen Alıntılarla İlgili Diğer Konular
- Bölüm 13:** Alıntı Şartları
- Bölüm 14:** Kaynak Gösterme Şartları
- Bölüm 15:** Mevzuat ve İçtihatın Alıntılar
- Bölüm 16:** Yargı Kararlarında Alıntı Yapma Sorunu
- Bölüm 17:** Usülsüz Alıntının İspatı

İKİNCİ KISIM: ATIF USÜLLERİ

BİRİNCİ ALT-KISIM: MEVZUATA ATIF USÜLLERİ

- Bölüm 18:** Kanunlara Atıf Usülleri
- Bölüm 19:** Kanun Dışındaki Mevzuata Atıf Usülleri

İKİNCİ ALT-KISIM: MAHKEME KARARLARINA ATIF USÜLLERİ

- Bölüm 20:** Genel ve Ortak Usüller
- Bölüm 21:** Türk Mahkeme Kararlarına Atıf Usülleri
- Bölüm 22:** Yabancı Mah. Kararlarına Atıf Usülleri
- Bölüm 23:** Uluslararası Mah. Kararlarına Atıf Usülleri

ÜÇÜNCÜ ALT-KISIM: DOKTRİNE ATIF USÜLLERİ

BİRİNCİ AYRIM: DİPNOT SİSTEMİ

- Bölüm 24:** Kitaplara Atıf Usülleri
- Bölüm 25:** Makalelere Atıf Usülleri
- Bölüm 26:** Diğer Eserlere Atıf Usülleri
- Bölüm 27:** Kısa Künye Atıf Usülleri
- Bölüm 28:** Naklen Atıf Usülleri

İKİNCİ AYRIM: YAZAR-YIL SİSTEMİ

- Bölüm 29:** Yazar-Yıl Sistemi

Bilim adamları "devlerin omzundaki cüceler (*nani gigantum humeris insidentos*)" gibidir. Bir devin omzundaki cüce, devden daha uzağı ve daha çok şeyi görür; ama bu, onun boyunun daha uzun, gözlerinin daha keskin olmasından değil, devin omzunda oturuyor olmasındandır. Devin omzundaki cüce, omzunda taşıdığı deve karşı borçludur. Bu borcu, usülüne uygun olarak ve zamanında ödemelidir. Pekî ama nasıl? İşte bu sorunun cevabı bu kitabın konusunu oluşturmaktadır.

Bu kitabın konusu genelde sosyal bilimler, özelde hukuk bilimi alanında alıntı ve atıf usülleridir.

Bu kitap, esasen lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine hitap ediyor. Hâliyle bu usüllerin için daha en başında, yani öğrencilik safhasında öğrenilmesi en doğrusudur.

Bu kitap sadece öğrencilere değil, aynı zamanda öğretim üyelerine hitap ediyor. Türkiye'de kıdemli öğretim üyelerinin dahi bir kısmının alıntı ve atıf usülleri konusunda bilgileri zayıftır. Keza bu konularda bilgi sahibi olan öğretim üyelerinin bilgileri arasında da bir ortaklık ve standart yoktur. Oysa alıntı ve atıf usülleri konusunda ortak ve standart usüllere ihtiyaç vardır. Bu kitabın bir amacı da öğretim üyeleri arasında alıntı ve atıf usülleri konusunda bir standart sağlanmasına katkıda bulunmaktır.

Bu kitap sadece akademisyenlere değil, uygulayıcılara da hitap ediyor. Zira Türkiye'de hukuk uygulamasında alıntı ve atıf usülleri konusunda tam bir bilgisizlik hüküm sürüyor. Avukatların ezici çoğunluğu yazdıkları dilekçelerde alıntı ve atıf usülleri kurallarına uymazlar. Uyanların bir kısmı ise bu kuralları tam bilmezler. Hâkim ve savcıların ezici çoğunluğunun da durumu aynıdır. Hâkimler yazdıkları kararlarda yaptıkları alıntıların kaynağını çoğunlukla göstermezler. Gösterenler de eksik ve usülüne aykırı olarak gösterirler. Oysa nerede alıntı var ise, bu alıntının kaynağı gösterilmelidir. Alıntının bir makalede değil de, dava dilekçesinde veya bir mahkeme kararında yapılması, o alıntıda kaynak gösterme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, *Alıntı ve Atıf Usülleri* (Bursa, Ekin, 2023, 48+1662 s.) başlıklı kitabımızdan zetellenmiştir. Aynı konuda daha ayrıntılı bilgi edinmek isteyenlere 1662 sayfalık bu kitap tavsiye olunur.

KARDEŞ KİTAP:
Kemal Gözler,
Bilimsel Yazma ve Yayınlamaya Giriş, Bursa, 2023, 22+450 s.

Kapak: K.G. Ön Kapaktaki fotoğraf, K. Gözler, Alıntı ve Atıf Usülleri (Bursa, Ekin, 2023) kitabının fotoğrafıdır.

EKİN Basım Yayın Dağıtım,
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad,
Durak Sokak No 2, Osmangazi - BURSA
Tel: 0224-223 04 37; 223 04 37
Fax: 0224-223 41 12
E-mail: info@ekinyayinevi.com

ONLINE SATIŞ
www.ekinkitap.com

ISBN: 978-625-6460-37-9

9 786256 460379